

ปทานุกรมกิริยาอาชยาต

ตามลำดับอักษร

อ.

อกติ	ย่อมคต - งอ อก ชาติในความ คต - งอ - บิดไปบิดมา อ ปัจจัย ติ วัตตมานา วิภตติ
อกตถ	ได้กระทำแล้ว กร ชาติในความกระทำ อ ปัจจัย ตถ อชชัตตนิวิภตติ ลบที่สุด ชาติ ลง อ อาคมต้นชาติ
อกมห	ได้กระทำแล้ว กร ชาติในความกระทำ อ ปัจจัย มห หิยัตตนิวิภตติ ลบที่สุด ชาติ แล้วลง อ อาคมต้นชาติ
อกริสส	จักได้กระทำแล้ว กร ชาติในความกระทำ อ ปัจจัย สสา กาลาตปตติ ลบที่สุด ชาติ แล้วรัสสะ อา ที่ สสา เป็น อ.
อกมมติ	ย่อมเหยียบ อา บทหน้า กม ชาติในความก้าวไป อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภตติ รัสสะ อา เป็น อ แล้วช้อน กุ หน้าชาติ
อกกมมิ	เหยียบแล้ว อ บทหน้า กม ชาติในความก้าวไป อ ปัจจัย อี อชชัตตนิวิภตติ รัสสะ อา เป็น อ ช้อน กุ หน้าชาติ แล้ว รัสสะ อี เป็น อ.
อกกยติ	ย่อมยกย่อง , ชมเชย อกก ชาติในความยกย่อง - ชมเชย - สรรเสริญ ณฺย ปัจจัยในกัตตฺวาจก ติ วัตตมานาวิภตติ ลบ ณ คง ย ไว้.
อกเกติ	ย่อมชมเชย อกก ชาติในความยกย่อง - ชมเชย - สรรเสริญ เณ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
อกโกจฉิ	ได้ดำแล้ว กุส ชาติในความดำ อ ปัจจัย อี อชชัตตนิวิภตติ พฤทธิ์ อุ ที่ กุ เป็น โอ ลบที่สุดชาติ แปลง อี วิภตติ เป็น จฉิ แล้วลง อ อาคม ต้นชาติ ช้อน กุ หน้าชาติ

- อกุโกสติ ย่อมดำ อา บทหน้า กุส ธาตุในความดำ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ พฤทธิ
อุ เป็น โอ แล้วรัสสะ อา เป็น อ ซ้อน กุ หน้าธาตุ
- อกังสุ ได้กระทำแล้ว กร ธาตุในความกระทำ อ ปัจจัย อุ เป็น อังสุ แล้วลง อ อาคม
ต้นธาตุ
- อกุขาหิ จงบอก – จงกล่าว อา บทหน้า ขา ธาตุในความกล่าว อ ปัจจัย หิ ปัญจมี
วิภัตติ รัสสะ อา เป็น อ ซ้อน กุ หน้าธาตุ
- อกุขติ ย่อมปรากฏ อกุข ธษตุในความประจักษ์แจ้ง-รวบรวม-ติดต่อกัน อ ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัตติ
- อกุขายติ อัน-ย่อมกล่าว อา บทหน้า ขา ธาตุในความกล่าว ย ปัจจัยในกัมมวาจก
ติ วัตตมานาวิภัตติ รัสสะ อา เป็น อ ซ้อน กุ หน้าธาตุ
- อคมาสิ ได้ไปแล้ว ได้ถึงแล้ว คม ธาตุในความไป ถึง บรรลุ อ ปัจจัย อี อชชัตตนิวิภัตติ
ที่หะที่สุดธาตุเป็น อา ลง อาคมต้นธาตุ และ ส อาคมหลังธาตุ แล้วรัสสะ
อี เป็น อี.
- อคคติ ย่อมบิดพลิ้ว อคค ธาตุในความคด-บิด อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ.
- อคคฺขติ ย่อมถึงค่า ย่อมควรค่า อคฺข ธาตุในความมีค่า-มีราคา ณาเป
ปัจจัยในกัตตุ อ อชชัตตนิ วิภัตติ ลบ ณ คง อาเป ไว้ ลง ส อาคมหลังธาตุ
แล้วรัสสะ อี เป็น อี
- อคคฺขีสุ ถึงค่าแล้ว ,ควรค่าแล้ว อคฺข ธาตุในความมีค่า –มีราคา อ ปัจจัย อุ อชชัตตนิ
วิภัตติ แล้วปลง อุ เป็น อีสุ.
- อเมติ ย่อมชั่วช้า ฉิบหาย อฆ ธาตุในความชั่วช้า –ฉิบหาย-ลำบาก เณ ปัจจัยในกัตตุ
ติ วัตตมานาวิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
- องเกติ ย่อมกำหนด อกิ ธาตุในความกำหนด-หมาย เณ ปัจจัย ในกัตตุ ติ วัตตมานา
วิภัตติ ลงนิกคหิตอาคมที่พยัญชนะต้นธาตุแล้วแปลงเป็น ง ลบ อี ที่ กี แห่ง
อกิ ธาตุ ลบ ณ คง ย ไว้ (ลงให้หมวดภูธาตุก็มี แล้วลง เอ ปัจจัย)

- องคฺติ ย่อมไป – ถึง อคิ ธาตุในความไป- ถึง –เป็นไป อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภตฺติ
 ลง นิคคหิตอาคมตันธาตุ แล้วแปลงเป็น งฺ ลบ อิ ที คิ แห่ง อคิ ธาตถ
 (ลง เอ ปัจจัย เป็น องคฺติ)
- อจริ ได้เที่ยวไปแล้ว –ได้ประพฤติแล้ว จร ธาตุในความเที่ยว – ประพฤติ อ ปัจจัย
 อี อัชชตฺตนิวิภตฺติ แลวรัสสะ เป็น อิ ลง อ อาคมตันธาตุ
- อจจคา เป็นไปล่วงแล้ว อติ บทหน้า คม ธาตุในความไป- ถึง-บรรลฺ ปัจจัย
 อา หิยตฺตนิวิภตฺติ แปลง ติ เป็น ตฺย แล้วแปลง ตฺย เป็น จจ ลบที่สดุธาตุ
- อจเจติ ย่อมบูชา อจ ธาตุในความบูชา – เคารพ – นัถือ – ธุตมา –ชกฺมา
 เณ ปัจจัยในกัตฺตฺ ติ วัตตมานาลบ ณ คง เอ ไว้(ลง ณฺย เป็น อจจยติ ลงใน
 ธาตุหมวตฺถธาตุก็มี เป็น อจจติ)
- อจเจติ ย่อมก้าวล่วง อติ บทหน้า อิ ธาตุในความไป-ถึง-เป็นไป อ ปัจจัย ติ วัตตมานา
 วิภตฺติ แปลง ติ แห่ง อติ เป็น ตฺย แล้วแปลง ตฺย เป็น จจ วิการ อิ ธาตุเป็น
 เอ.
- อจจติ ย่อมอยู่ อาส ธาตุในความนั่ง ย ปัจจัยในกัตฺตฺ ติ วัตตมานาวิภตฺติ รัสสะ
 อา เป็น อ แล้วแปลง ย กับ ส ที่สดุธาตุเป็น จจ.
- อจจนาเทติ ย่อมนุ่งห่ม-ปกปิด อา บทหน้า ฉท ธาตุในความปกปิด-นุงฺ เณ ปัจจัยในกัตฺตฺ
 ติ วัตตมานาวิภตฺติ ทีฆะตันธาตุเป็น อา ลบ ณ คง เอ ไว้ แล้วรัสสะบทหน้า
 เป็น อ ช้อน จ หน้าธาตุ
- อจจิสฺสุ อยู่แล้ว อาส ธาตุในความนั่ง ย ปัจจัยในกัตฺตฺ อํ อัชชตฺตนิวิภตฺติ รัสสะ
 อา เป็น อ แปลง ย กับ ส ที่สดุธาตุเป็น จจ แล้วแปลง อํ เป็น อีสฺสุ
- อจจฺอุปติ ย่อมถูกต้อง อา บทหน้า ฉุป ธาตุในความถูกต้อง อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภตฺติ
 รัสสะ อา บทหน้าเป็น อ แล้วช้อน จ หน้าธาตุ
- อจเจยชฺชิ ได้ชิงเอาแล้ว-ได้ตัดแล้ว ฉิท ษชฺตุในความตัด ย ปัจจัยในกัตฺตฺ อี อัชชตฺตนิ
 วิภตฺติ รัสสะเป็น อิ วิการ อิ ที ฉิ เป็น เอ แปลง ย กับ ท ที่สดุธาตุเป็น

ซซ แล้วลง อ อาคมต้นธาตุ ซ้อน จ หน้าธาตุ (แปลว่าตัดแล้ว – ซึงเอาแล้ว เป็น อา บทหน้า)

อชนี ได้ชนะแล้ว – ได้ผจญแล้ว ชิ ธาตุในความชำนาญ นา ปัจจัย อี อั้งชัตตนิวิรัตติ รัสสะ อี เป็น อี ลง อ อามคมหน้าธาตุแล้ว ลบ อา ที่ นา ปัจจัย

อชชติ ย่อมตระเตรียม อชช ธาตุในความจัดแจง – ตกแต่ง อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิรัตติ

อชีวิมหา ได้เป็นอยู่แล้ว ชิว ธาตุในความเป็นอยู่ อ ปัจจัย มหา อั้งชัตตนิวิรัตติ ลง อ อาคมน้ำธาตุ แล้วลง อี อาคมหลังธาตุ

อชฌคา ถึงทับแล้ว อธิ บทหน้า คม ธาตุในความถึง – ไป-บรรลุ อ ปัจจัยอา หิยัตตนิ วิรัตติ แปลง อธิ เป็นอชฌ แล้วลบที่สุดธาตุ(บางส่วนว่าลง อ อาคม ต้นธาตุ)

อชฌายติ ย่อมศึกษา อธิ บทหน้า ธิ ธาตุในความเล่าเรียน อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิรัตติ แปลง อธิ เป็น อชฌ แล้วเอา อี เป็น อาย.

อชฌาวสติ ย่อมอยู่ครอบครอง อธิ –อา บทหน้า วส ธาตุในความอยู่ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิรัตติ อธิ เป็น อชฌ.

อชฌุเปกขติ ย่อมวางเฉย อธิ อุป บทหน้า อิกข ธาตุในการเห็น อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิรัตติ เอา อธิ เป็น อชฌ เอา อี ที่ อิกข ธาตุ เป็น เอ.

อชฌณสนติ ย่อมเชื่อเชิญ อธิ บทหน้า เอส ธาตุในการเชื่อเชิญ –รับรอง อ ปัจจัย อนติ วัตตมานาวิรัตติ แปลงอธิ เป็ร อชฌ.

อชฌโณหริติ ย่อมกลืนกิน อธิ –โอ บทหน้า หร ธาตุในการนำไป อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิรัตติ แปลง อธิ เป็น อชฌ

อณจติ ย่อมฉิบหาย อณจ ธาตุในการพินาศ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิรัตติ

- อณูชาเปลี ยัง - - ให้หยอดแล้ว อณูช ชาติในความแจ้ง - ชัด ทา - ไล่ - หยอด ณาเป
 ปัจจัยในเหตุกัตตุ อี อัจฉัตตนิวิรัตติ รัสสะเป็น อิ ลบ ณ ที่ ณาเป แล้วลง ส
 อาคมหลังชาติปัจจัย.
- อณูชาลี จงหยอด อณูช ชาติในความหยอด - ชัด - ทา - ไล่ - ปัจัง - ชัด อ
 ปัจจัย หิ ปัญจมีวิรัตติ ที่ชะที่สุดชาติและปัจจัย เป็น อา เพราะ หิ อยู่หลัง
- อณูญาลี ได้รู้แล้ว ญา ชาติในความรู้ อ ปัจจัย อี อัจฉัตตนิวิรัตติ รัสสะ เป็น อิ
 ลง อ อาคมหน้าชาติแล้วซ้อน ณ ลง ส อาคมหลังชาติ.
- อณูฐาลี ได้ตั้งอยู่แล้ว ฐา ชาติ อ ปัจจัย อี อัจฉัตตนิวิรัตติ รัสสะ อี เป็น อิ ลง อ อาคม
 หน้าชาติแล้วซ้อน ฐ ลง ส อาคมหลังชาติ
- อณูภูติ ย่อมเปียดเปียน - อัดอัด อณูภู ชาติในความเปียดเปียน-อัดอัด ฌ
 ปัจจัยในกัตตุ ติ วัตตมานาวิรัตติ แล้วลบ ณ คง เอ ไว้
- อณูติ ย่อมไป อณู ษตฺตในความไป - ถึง อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิรัตติ
- อตเถติ ย่อมไป - ถึง อต ชาติในความไป - ถึง-ติดต่อ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิรัตติ.
- อตถรนต์ติ ย่อมลาด - ปู อา บทหน้า ธร ชาติในความแผ่ไป - ลาดไป อ ปัจจัย อนติ
 วัตตมานาวิรัตติ รัสสะ อา เป็น อ ซ้อน ต หน้าชาติ
- อตถงคเมติ ย่อมคล้อยลง อตถ (ตั้งอยู่ไม่ได้) บทหน้า คม ษตฺต เอ ปัจจัย ติ วัตตมานา
 วิรัตติ ซ้อน ง โดยวิธีสนธิ.
- อติกุกาเมสสามิ จักยัง - - ให้ก้าวล่วง อติ บทหน้า กม ชาติในความก้าวไป ฌ
 ปัจจัยในเหตุกัตตุ สสามิ ภวิสสนฺตนิวิรัตติ ซ้อน ก หน้า ชาติ ที่ชะต้นชาติ ลบ
 ณ คง เอ ไว้
- อติกิลเมยย พึงลำบาก อติ บทหน้า กิลม ชาติในความลำบาก อ ปัจจัย อยย สัตตมี
 วิรัตติ.
- อติกุกเมยย พึงก้าวล่วง อติ บทหน้า กม ชาติในความก้าวไป อ ปัจจัย อยย สัตตมีวิรัตติ
 ซ้อน ก หน้าชาติ.

- อติจณณ จงโปรดข้างหน้า อติ บทหน้า อีส ษตุในความปรารภนา ย ปัจจัยในกัตตุ ฤ
ปัญจมีวิภัตติ แปลง ย กับ ส ที่สุดธาตุ จณ แล้ว ลบ อิ ที่ อติ เสีย.
- อติมณญะยย พึงดูหมิ่น อติ บทหน้า มน ธาตุในความรู้สำคัญ ย ปัจจัย ในกัตตุ เอยย สัตต
มีวิภัตติ เอา ย กับ ที่สุดธาตุเป็น ญย.
- อติโมหติ ย่อมบันเทิง อติ บทหน้า มุท ธาตุในความรื่นเริง อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
พฤทธิ อุ โอ.
- อติมาเปติ ย่อมล้างผลาญ อติ บทหน้า มาป ธาตุในความสร้าง ต่อ ฌ ปัจจัยในกัตตุ ติ
วัตตมานาวิภัตติ ลบ ฌ คง เอ ไว้.
- อติโรจติ ย่อมรุ่งเรืองยิ่ง อติ บทหน้า รุจ ธาตุในความรุ่งเรือง – ชอบใจ อ ปัจจัย ติ
วัตตมานาวิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
- อติวตตติ ย่อมเป็นไปล่วง อติ บทหน้า วตต ธาตุ ในความเป็นไป ประพฤติ อ
ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ.
- อติวิษณฺณติ ย่อมเสียดแทงยิ่ง อติ บทหน้า วิท ธาตุในความแทง ย ปัจจัย ในกัตตุ อนติ
วัตตมานาวิภัตติ แปลง ย กับที่ สุดธาตุเป็น ชณ.
- อทาสี ได้ให้แล้ว ทา ธาตุในความให้ อ ปัจจัย อี อัชชัตตนีวิภัตติ รัสสะเป็น อิ ลง อ
อาคม ต้นธาตุ และ ส อาคมหลังธาตุ.
- อทติ ย่อมกัน อท ธาตุในความกิน อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
- อททกฺขิ ได้เห็นแล้ว ทิส ธาตุในความเห็น – ดู – ฟัง แอ ปัจจัย อี อัชชัตตนีวิภัตติ
รัสสะ เป็น อิ ลง อ อาคมต้นธาตุ แล้ว ช้อน ท หน้าธาตุ แปลง ทิส ธาตุ เป็น
ทกฺข.
- อททส ได้เห็นแล้ว ทิส ธาตุในความเห็น อ ปัจจัย อา หิยัตตนีวิภัตติ ลง อิ
ที่ ทิ ต้นธาตุลง อ อาคมช้อน ท หน้าธาตุรัสสะ อา วิภัตติ เป็น อ.
- อททกฺข ได้เห็นแล้ว ทิส ธาตุในความเห็น อ ปัจจัย อา หิยัตตนีวิภัตติ แปลง ทิส ธาตุ
เป็น ทกฺข ลง อาคมหน้าธาตุช้อน ท รัสสะ อา วิภัตติ เป็น อ.

- อธิคจเฉ พึงถึงทับ – อธิ บทหน้า คม ธาตุในความไป – ถึง -บรรลุ อ ปัจจัย เออยย สัตต มีวิภัตติ แปลง คม เป็ร คจจ แล้วลบ ยย คงไว้แต่ เอ.
- อธิภูจาสี อธิฐานแล้ว อธิ บทหน้า ฐา ธาตุในความตั้ง- ยืน อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อี ซ้อน ฐ หน้าธาตุแล้วลง ส อาคมหลังธาตุ
- อธิมุจเจยย พึงสิง – พัน อธิบทหน้า มุจ ธาตุในความพัน ย ปัจจัยในกัตตุ เออยย สัตตมี วิภัตติ แปลง ย กับ จ ที่สุดธาตุเป็น จจ
- อธิวาสยีสู ยังคำให้อยู่ทับแล้ว อธิ บทหน้า วส ธาตุ ในความอยู่ ญย ปัจจัยในเหตุกัตตุ อู อัชชัตตนิวิภัตติ ทีฆะต้นธาตุเป็น อา ลบ ณ คง ย ไว้ แล้วแปลง อู เป็น อีสู.
- อธิเสสสุติ จักนอนทับ อธิ บทหน้า สี่ ธาตุในความนอน อ ปัจจัย สสุติ ภาวิสันติวิภัตติ รัสสะ ที สี่ ธาตุเป็น อี แล้ววิการ อี เป็น เอ.
- อนตติ ย่อมรัด – มัด อติ ธาตุในความรัด – มัด อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ ลง นิคค หิคอาคมที่พยัญชนะต้นธาตุ แล้วแปลงเป็น น ลบ อี ที ติ แห่ง อติ ธาตุ
- อนเวติ (อนวติ) ย่อมไปตาม อนุ บทหน้า อี ธาตุในความไป – ถึง – บรรลุ เป็นไป อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ เอา อู ที่ อนุ แห่ง อนุ เป็น โอ แล้วเอาโอ เป็น อว เอา อี ธาตุ เป็น เอ แปลง น เป็น น (คือทำให้เป็นสังโยค)
- อนาทยิ ไม่เอื้อเพื่อแล้ว น –อา บทหน้า ทา ธาตุในความให้ ย ปัจจัยในกัตตุ อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อี สระอยู่หลัง แปลง น เป็น อน แล้วลบ อา ที ทา ธาตุ (บางท่านว่า ลง อ ปัจจัย เอา อาที่ทา ธาตุเป็น อี เอา อี เป็น เอ แล้วเอา เอ เป็น อย บางท่านว่าเป็น ทย ธาตุในความเอ็นดู –รักใคร่-รักษา แล้วลง อ ปัจจัย)
- อนติ ย่อมเป็นอยู่ อนุ ธาตุในความเป็นอยู่ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
- อนเรติ ย่อมมีเต็มัว อนุธ ธาตุในความมีต –มัว –บอด เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วัตตมานา วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้

- อนุคนุตติ ย่อมตามบาด- เชื้อด อนุ บทหน้า กติ ชาติในความบด –เชื้อด (ว่า กต โดยมาก) อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ ลง นิคคหิต อาคมที่พยัญชนะต้น ชาติแล้ว แปลง น ลบ อิ ที่ ติ แห่ง กติ ชาติ.
- อนุกโรติ ย่อมกระทำ อนุ บทหน้า กร ชาติในความกระทำ โอ ปัจจัย ติ วัตตมานา วิภัตติ
- อนุคจฉิสฺส ไปตามแล้ว อนุ บทหน้า คม ชาติในความไป- ถึง อ ปัจจัย อฺ อัจฉัตตนิวิภัตติ แปลง คม เป็น คจฉ อฺ เป็น อีสฺส
- อนุชานิ อนุฐาตแล้ว อนุ บทหน้า ญา ชาติในความรู้ นา ปัจจัย อฺ อัจฉัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อิ แปลง ญา เป็น ชา ลบ อา ที่ นาปัจจัย.
- อนุทหิ ตามเผาแล้ว อนุ บทหน้า ทห ชาติในความเผา อ ปัจจัย อี อัจฉัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อิ
- อนุตปฺปติ ย่อมเดือดร้อน อนุ บทหน้า ตป ชาติในความเร้าร้อน –เผา อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ ช้อน ป (ลงนิคคหิตแล้วแปลงเป็น ป. บ้าง ลง ย ปัจจัยในกัตตุ แล้วแปลง ย กับที่สุดชาติเป็น ปป บ้าง)
- อนุตถุนิ ถอดถอนแล้ว อนุ บทหน้า ถุ ชาติในความถอดถอน ถอนใจ นาปัจจัย อี อัจฉัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อิ ช้อน ต หน้าชาติ แล้วลบ เอา ที่ นา ปัจจัย
- อนุธาวติ ย่อมแล่นไปตาม อนุ บทหน้า ธาวุ ชาติในความแล่น –วิ่ง อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ ลบ อุ ที่ วุด แห่งธาวุ ธษตุ (ว่า ธาว ชาติในบัดนี้)
- อนุตฺนติ ย่อมตกไปตาม อนุ บทหน้า ปต ธษตุในความตก หล่น อ ปัจจัย สช ชาติใน ความเว้า อ ปัจจัย อฺ อัจฉัตตนิวิภัตติ แปลง ว แห่ง วช ชาติ เป็น พ ช้อน พ หน้า ชาติ แปลง อฺ เป็น อีสฺส.

- อนุปริยายติ ย่อมเป็นไปรอบตาม อนุ – ปริ บทหน้า ยา ชาติในความแผ่ไป –สร้างไป อ
ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิรัตติ (อิ ษชตุ อ ปัจจัย แปลง อิ เป็น อาย ลง ย อาคม
บ้าง)
- อนุผริ แผ่ไปแล้วโดยลำดับ อนุ บทหน้า ผร ชาติในความแผ่ไป สร้างไป อ
ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิรัตติ แล้ว รัสสะ เป็น อิ.
- อนุพนธติ ย่อมติดตาม อนุ บทหน้า พนธ ชาติในความผูกติด อ ปัจจัย ติ วัตตมานา
วิรัตติ
- อนุโภติ ย่อมเสวย อนุ บทหน้า ภู ชาติในความถึง – บรรลุ –ได้ –ประสพ – เสวย อ
ปัจจัย ติ วัตตมานาวิรัตติ รัสสะ อุ เป็น อุ พฤทธิ อุ เป็น โอ
- อนุโมทามิ ย่อมบันเทิงตาม –ชื่นชมตาม อนุบทหน้า มุท ชาติในความชื่นชม –บันเทิง อ
ปัจจัย มิ วัตตมานาวิรัตติ พฤทธิ อุ เป็น เอ ทีฆะที่สุดธาตุปัจจัย เป็น อา.
- อนุยฺยชติ ย่อมประกอบเนื่องๆ อนุ บทหน้า ยฺช ชาติในความประกอบ อ ปัจจัย ติ วัตต
มานาวิรัตติ ลง นิคคหิตอาคมที่พยัญชนะต้น ชาติ แล้วแปลงเป็น ญ เพราะ ช
อยู่หลัง
- อนุรฺรชฺชติ ย่อมยินดีตาม อนุ บทหน้า รฺชติ ชาติในความยินดี –อิมใจ ย ปัจจัยในกัตตุ ติ
วัตตมานาวิรัตติ ลบ อิ ที ธิ แห่ง รฺชติ ชาติแล้วแปลง ย กับ ฐ ที่สุดธาตุ เป็น
ชฌ (ว่า รฺช ชาติในบัดนี้)
- อนุวตฺตตามิ ย่อมประพฤติตาม อนุ บทหน้า วตฺ ษชตุ ในความเป็นไป – เป็น –อยู่ –
ประพฤติ อ ปัจจัย มิ วัตตมานาวิรัตติ ลงนิคคหิตแล้ว แปลง เป็น ตฺ บ้าง
ซ้อน ตฺ บ้าง แล้วลบ อุ ที่ ตฺ แห่งธาตุทีฆะที่สุดธาตุปัจจัยเป็น อา เพราะ มิ
อยู่หลัง (ว่า วตฺต ชาติ บัดนี้)
- อนุสาสตติ ย่อมตามสอน อนุ บทหน้า สาส ชาติในความสอน อ ปัจจัย ติ วัตตมานา
วิรัตติ.

- อนุสุสริ ระลึกตามแล้ว อนุ บทหน้า สร ชาติในความระลึก อ ปัจจัย อี
อชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ อี แล้วซ็อน ส หน้าชาติ
- นุสสาเวสี ยัง...ให้ฟังตามแล้ว อนุ บทหน้า สุ ชาติในความฟัง เณ ปัจจัย ในเหตุกัตติ อี
อชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อี พฤทธิ อุ ที่ สุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว หรือ
อาว ถ้าเป็น อว ทีฆะ เป็น อา เพราะปัจจัยเนื่องด้วย ฌ ลบ ฌ คง
เอ ไว้ ซ็อน ส หน้าชาติแล้วลง ส อาคมหลังชาติปัจจัย
- อปกุกมิ หลีกไปแล้ว อป บทหน้า กม ชาติในความก้าวไป อ ปัจจัย อี อชชัตตนิวิภัตติ
รัสสะ เป็น อี แล้วซ็อน กุ หน้าชาติ
- อปคจฉิ ไปปราศแล้ว อป บทหน้า คม ชาติในความไป –ถึง – บรรลุ อ ปัจจัย อี
อชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อี แปลง คม เป็น คจฉ.
- อปคณฉิ ไปปราศแล้ว –หลีกไปแล้ว อป บทหน้า คม ชาติในความไปถึง – บรรลุ อ
ปัจจัย อี อชชัตตนิ รัสสะ เป็น อี แปลง คม เป็น คณฉ
- อปจายติ ย่อมเคารพ-ย่อมบูชา อป บทหน้า จายุ ชาติในความเคารพ –บูชา
อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ ลบ อุ ที่ ยุ แห่ง จายุ ชาติ
- อปทิสติ ย่อมแสดงอ้าง อป บทหน้า ทิส ชาติในความแสดง อ ปัจจัย ติ วัตตมานา
วิภัตติ
- อปเนสิ นำไปปราศแล้ว อป บทหน้า นิ ชาติในความนำไป อ ปัจจัย อี
อชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อี แล้วรัสสะ อี ที่ นิ เป็น อี วิการ อี เป็น เอ
- อปโพธิติ ย่อมนำไปปราศ (ซึ่งความหลับ) อป บทหน้า พุธ ชาติในความตื่น รู้ เณ
ปัจจัยในกัตตุ ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วัตตมานาวิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ฌ คง
เอ ไว้
- อปรัชฌติ ย่อมประทุษร้าย –ผิด อป บทหน้า รัช ชาติในความเบียดเบียน ย
ปัจจัยในกัตตุ ติ วัตตมานาวิภัตติ แปลง ย กับ ฐ ที่สุดชาติ เป็น ชฌ

- อปโลเกหิ จงเหลือยวแล ลงแลดู อป บทหน้า โลก ชาติในความแล – ดู เณ ปัจจัยในกัตตุ
หิ ปัญจมีวิรัตติ ลบ ฌ คง เอ ไว้
- อปหติ ย่อมนำไปปราศ อป บทหน้า หร ชาติในความบรรเทา อ ปัจจัย อี
อชชัตตนิวิรัตติ รัสสะเป็น อี แล้วลง อ อาคม ต้นชาติ
- อปาบุณิ ได้บรรลุแล้ว –ถึงแล้ว ป บทหน้า อาป ชาติในความถึงบรรลุ อุณา ปัจจัย อี
อชชัตตนิวิรัตติ รัสสะเป็น อี ลบ อา ที่ ฌา แห่ง อุณา แล้วลง อ อาคมต้น
ชาติ
- อเปติ ย่อมไปปราศ อป บทหน้า อี ชาติ ในความไป –ไปถึง อ ปัจจัย ติ
วัตตมานาวิรัตติ วิการ อี ชาติ เป็น เอ
- อเปหิ จงเหลือไป อป บทหน้า อี ชาติในความไป –ถึง- เป็นไป – บรรลุ อ
ปัจจัย หิ ปัญจมีวิรัตติ วิการ อี ชาติ เป็น เอ
- อโปหติ ย่อมละปราศ อป บทหน้า โอห ชาติในความสละ ,ละ ,ทิ้ง อ ปัจจัย ติ
วัตตมานาวิรัตติ.
- อปโปติ ย่อมถึง – บรรลุ อปป ชาติในความถึง – บรรลุ โอ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิรัตติ
- อปโปเรสิ ตบแล้ว –ปรบแล้ว อา บทหน้า ปถ ชาติในความประหาร –ตี –กระทบ –
เคาะ – เณ ปัจจัยในกัตตุ อี อชชัตตนิวิรัตติ รัสสะ เป็น อี ช้อ นป
หน้าชาติ พฤทธิ อุ เป็น โอ แปลง ถ เป็น ฐ ลบ ฌ คง เอ ไว้ แล้วลง ส อาคม
หลังชาติ
- อปโฆฏสูสามิจักตบ – ปรบ อาบทหน้า ผุฏ ชาติในความแตกสลาย-แผ่ไป-สร้านไป เณ
ปัจจัยในกัตตุ สูสามิ ภวิสสันติวิรัตติ ช้อ นป. หน้าชาติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ
ฌ คง เอ ไว้
- อพพติ ย่อมเบียดเบียน อพพ ชาติในความเบียดเบียน –ไป –เป็นไป อ ปัจจัย ติ วัตต
มานาวิรัตติ

- อพพหิ ได้นำไปแล้ว วห ธาตุในความนำไป อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อิลง อ อากมตันธาตุ แปลง ว เป็น พ ซ้อน พ หน้าธาตุ
- อพพหิ ถอนขึ้นแล้ว อา บทหน้า วห ธาตุในความลอย อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ อา เป็น อ แปลง ว เป็น พ ซ้อน พ หน้าธาตุ
- อพรวิ ได้กล่าวแล้ว พรู ธาตุในความกล่าว อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อิลง อ อากมตันธาตุ
- อพภาจิกขนต์ีย่อมกล่าวข่มชี้ – กล่าวต่อ อภิ – อา บทหน้า จิกข ธาตุในความกล่าว – บอก อ ปัจจัย อนติ วัตตมานาวิภัตติ แปลงอภิ เป็น อพภ
- อภณิ ได้กล่าวแล้ว ภณ ธาตุในความกล่าว อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อิลง อ อากมตันธาตุ
- อภสสิ ได้กล่าวแล้ว – ได้หลุดลุ่ยแล้ว ภสส ธาตุในความตก , ล้ม เคลื่อน อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อิลง อ อากมตันธาตุ (ที่แปลง อี เป็น ถ ก็มีคือ อภสสถ ธ.บ. ภาค ๓)
- อภสาลี ได้กล่าวแล้ว ภาส ธาตุในความกล่าว อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะพ เป็น อิลง อ อากมตันธาตุ
- อภิกกม จงก้าวไป อภิ บทหน้า กม ธาตุในความก้าวไป อ ปัจจัย หิ ปัญจมีลบเสีย แล้วซ้อน กุ หน้าธาตุ
- อภิกขมถ จงอดทนยิ่ง อภิ บทหน้า ขม ธาตุในความอดทน อ ปัจจัย ถ ปัญจมีวิภัตติ ซ้อน กุ หน้าธาตุ
- อภิกีรติ ย่อมเรียงราย – ไปรยไป อภิ บทหน้า กิร ธาตุในความเรียงราย – กระจัดกระจาย อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ ทีฆะ อี ที่ กิ แห่ง กิร ธาตุเป็น อี
- อภิขานาติ ย่อมรู้ยิ่ง อภิ บทหน้า ณา ธาตุในความรู้ ณา ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ แปลง ณา เป็น ชา

- อภิตถเรถ พึงรับชวนชวาย อภิ บทหน้า กร ธาตุในความรวบรวม อ ปัจจัย เถ สัตตมี
วิภัตติ ซ้อน ต หน้าธาตุ
- อภิตถติ ชมเชยแล้ว อภิ บทหน้า ฤ ธาตุในความยกย่อง – สรรเสริญ –ชมเชย อ
ปัจจัย เถ สัตตมีวิภัตติ ซ้อน ต หน้าธาตุ
- อภิธาวถ จงเล่นไปยิ่ง อภิ บทหน้า ธาตุ ธาตุในความไป – วิ่ง – เล่น อ ปัจจัย ถ
ปัญจมีวิภัตติ ลบ อุ ที่ ฤ แห่ง ธาตุธาตุ (ว่า ธาตุ ธาตุกันบัดนี้)
- อภิณนุหติ ย่อมเพลิดเพลินยิ่ง อภิ บทหน้า ธาตุ ธาตุในความเพลิดเพลินยินดี
อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
- อภิภาวติ ย่อมครอบงำ –เป็นทับ อภิ บทหน้า ภู ธาตุในความมี –เป็น อ ปัจจัย ติ วัตต
มานาวิภัตติ รัสสะ อุ ธาตุ ที่ ภู ธาตุ เป็น อี พฤทธิ อุ เป็น โอ แล้วเอา โอ
เป็น อว.
- อภิमतถติ ย่อมย้าย อภิ บทหน้า มตถ ธาตุในความย้าย –กวน- รบกวน อ ปัจจัย ติ วัตต
มานาวิภัตติ
- อภิรม จงรื่นเรียงยิ่ง อภิ บทหน้า รม ธษตุในความรื่นรมย์ –ยินดี อ ปัจจัย ติ
ปัญจมีวิภัตติ ลบเสี่ย
- อภิราธเย พึงยัง.....ให้ยินดียิ่ง อภิ บทหน้า ราธ ธาตุในความสัมฤทธิ์ –ยินดี –เชื้อเชิญ –
ณฺย ปัจจัย ในเหตุกัตตุ เอยย สัตตมีวิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้ แล้วลบ ฤ แห่ง
เอยย วิภัตติ คง เอ ไว้
- อภิรุหติ ย่อมงอกขึ้น – ปรากฏ อภิ บทหน้า รุห ธษตุในความงอกขึ้น ปรากฏ อ ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัตติ ทีฆะต้นธาตุเป็น อุ
- อภิวฑฒติ ย่อมเจริญยิ่ง อภิ บทหน้า วฑฒ ธาตุวนความเจริญรุ่งเรือง อ ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัตติ

- อภิวาเทนฺติ ย่อมไหว้ – อภิวาท อภิ บทหน้า วที ชาติในความ อภิวาทนี้ –กราบไหว้ –
 ชมเชย เณ ปัจจัย ในกัตตุ อนฺติ วัตตมานาวีภัตติ ทีฆะตันธาตุเป็น อา ลบอี ที
 ที แห่ง วที ชาติแล้ว ลบ ณ คง เอ ใส
- อภิสงฺขโรติ ย่อมกระทำพร้อมเฉพาะ อภิ – สํ บทหน้า กร ชาติในความกระทำ
 โอ ปัจจัย ติ วัตตมานาวีภัตติ แปลง กร ษตุ เป็น ขร.
- อภิสมมติ ย่อมถึงพร้อมเฉพาะ อภิ – สํ บทหน้า อี ชาติในความถึง –ไป- เป็นไป บรรลุ –
 ได้ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวีภัตติ เอา อี ชาติ เป็น เอ แล้วแปลงนิกคหิต เป็น
 ม.
- อภิสปิ แข่งเฉพาะแล้ว อภ บทหน้า สป ชาติในความสาป –แข่ง –ดำ อ
 ปัจจัย อี อัชชัตตนี รัสสะ เป็น อี
- อภิสชฺเช พึงข้องอยู่เฉพาะ อภิ บทหน้า สช ชาติในความขัดข้อง –ขัด –ติด ย
 ปัจจัย ในกัตตุ เอยย สัตตมีวิภัตติ แปลง ย กับ ช ที สุดธาตุ เป็น ชช ลบ ยย
 คง เอ ไว้
- อภิสิณฺจิสฺสุ รดยั้งแล้ว อภิ บทหน้า สิจ ชาติในความรด อ ปัจจัย อํ อัชชัตตนีวิภัตติ ลง
 นิกคหิตอาคมที่พยัญชนะต้นธาตุ แล้วแปลงเป็น ญ แล้วแปลง อํ
 เป็น อีสฺ
- อมติ ย่อมไป- ถึง – เป็นไป อม ชาติในความไป –ถึง –เป็นไป อ ปัจจัย ติ
 วัตตมานาวีภัตติ.
- อยติ ย่อมเปล่งวาจา – กล่าว อี ชาติ ในความกล่าว –อ่าน –ท่อง – ศึกษา อ
 ปัจจัย ติ วัตตมานาวีภัตติ เอา ติ ชาติ เป็น เอ แล้วเอา เอ เป็น อย.
- อรติ ย่อมไป –ถึง อร ชาติในความสมควร – เคารพ – บูชา นับถือ อ
 ปัจจัย ติ วัตตมานาวีภัตติ
- อรหติ ย่อมควร อรห ชาติในความสมควร – เคารพ – บูชา –นับถือ อ ปัจจัย ติ วัตต
 มานาวีภัตติ แปลงนิกคหิต เป็น ง.

- อลตถ์ ได้ได้แล้ว ลภ ชาติในความได้ อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิรัตติ ด้วย ลภ
 ชาติ แปลง อี เป็น ตถ์ ลบที่สุดชาติแล้วลง อ อาคมต้นชาติ
- อลภิตถ์ ได้ได้แล้ว ลภ ชาติในความได้ อ ปัจจัย ตถ์ อัชชัตตนิวิรัตติ ลง อ
 อาคมต้นชาติ และ อี อาคมหลังชาติปัจจัย
- อลตถ์ ได้ได้แล้ว ลภ ชาติในความได้ อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิรัตติ เพราะ ลภ ชาติ
 แปลง อี เป็น ตถ์ ลบที่สุดชาติแล้ว ลง อ อาคมต้นชาติ
- อลภาสสิ ยัง --- ให้ใดแล้ว ลภ ชาติในความได้ เณ ปัจจัย ในเหตุกัตตุ อี
 อัชชัตตนิวิรัตติ รัสสะ เป็น อี ทีฆะต้นชาติ เป็น อา ลบ ณ คง เอ เว ลง
 อ อาคมต้นชาติ และ ส อาคมหลังชาติปัจจัย
- อลลยีสุ ติดกันแล้ว อลล ชาติในความติด- เปี้ยก-ชุ่ม ฌย ปัจจัยในกัตตุ
 อู อัชชัตตนิวิรัตติ แปลงเป็น อีสุ แล้วลบ ณ คง ย ไว้ (บางแห่งว่า
 อล ชาติลง ย ปัจจัยในกัตตุแล้วลง ฌย อีก)
- อวติ ย่อมเลี้ยง -รักษา อว ชาติในความเลี้ยง - รักษา อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิรัตติ
- อวติ ย่อมกล่าว อู ชาติในความเจรจา -กล่าว อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิรัตติ พฤทธิ
 อู เป็น โอ แล้วเอา โอ เป็น อว.
- อวกขณติ ย่อมจำนง อว บทหน้า กชि ชาติในความอยาก - प्रारธना -สงสัย -เคลือบ
 แคลง แ ปัจจัย อนติ วัตตมานาวิรัตติ ลง นิคคหิตที่ พยัญชนะต้นชาติ แล้ว
 แปลงเป็น ง ลบ อี ที่ ชิ แห่งชาติเสีย
- อวชานอยย พึงดูหมิ่น อว บทหน้า ณา ชาติในความรู้ ณา ปัจจัย เอยย สัตตมีวิรัตติ แปลง
 ณา ชาติ เป็น ชา ลบ อา ที่ ณา ปัจจัย
- อวชียติ อัน...ย่อมชนะคืนได้ อว บทหน้า ชิ ชาติในความขำนะ ย ปัจจัยในกัมม ติ
 วัตตมานาวิรัตติ ลง อี อาคมหน้า ย สระซ้อนกันสองตัว ลบสระหน้า ทีฆะ
 สระหลัง

- อวมายนุตติ ย่อมชบเซา อว บทหน้า เณ ชาติในความเพ่ง – ชบเซา อ ปัจจย อนุตติ วัตตมานาวินัตติ เอา เอ เป็น อาย
- อวจิ ได้กล่าวแล้ว วจ ชาติในความกล่าว – พุด อ ปัจจย อ หียัตตนีวินัตติ ลง อ อาคมตันชาติ
- อวธิ ได้ฆ่าแล้ว วธ ชาติในความฆ่า – ประหาร อ ปัจจย อ อชชัตตนีวินัตติ รัสสพ เป็น อี ลง อ อาคมหน้าชาติ
- อวมณณีสู สำคัญแล้ว อว บทหน้า มน ษตฺในความรู้ – สำคัญ ย ปัจจย ในกัตตุ อ อชชัตตนีวินัตติ แปลง ย กับ น ที่สุดชาติเป็น ญณ แปลง อ เป็นอิสฺ.
- อวสริ ท่องเที่ยวไปแล้ว อว บทหน้า สร ชาติในความเที่ยวไป – ท่องเที่ยว อ ปัจจย อ ปัจจย อ อชชัตตนีวินัตติ รัสสะ เป็น อี
- อวสีสุ เหลือลงแล้ว อว บทหน้า สา ชาติในความสุด – เหลือ อ ปัจจย อ อชชัตตนีวินัตติ แล้วแปลง เป็น อีสฺ ลบ อา ที่สุดชาติ
- อวหริติ ย่อมนำลง อว บทหน้า หร ชาติในความนำไป อ ปัจจย ตี วัตตมานาวินัตติ
- อเวติ ย่อมเสื่อม – ลงไป อว บทหน้า อี ชาติในความไป- เป็นไป – ถึง อ ปัจจย ตี วัตตมานาวินัตติ แปลง อี ชาติ เป็น เอ
- อเวกขติ ย่อมพิจารณาเห็น อว บทหน้า อิกฺข ชาติในความเห็น- แลดู อ ปัจจย ตี วัตตมานาวินัตติ วิการ อี ที่ อิกฺข ชาติ เป็น เอ
- อโวจ ได้กล่าวแล้ว วจ ชาติในความกล่าว – บอก อ ปัจจย หียัตตนีวินัตติ แล้วลบทิ้ง เสีย เอา อ ที่ ว แห่ง วจ ชาติ เป็น อฺ พุทธิ อฺ เป็น โอ แล้วลง อ อาคมตัน ชาติ
- อสฺกขิ ได้อาจแล้ว สก ชาติในความอาจ – สามารถ อ ปัจจย อชชัตตนีวินัตติ ลง นิคคหิต อาคมตันชาติ แล้วแปลงเป็ร กฺ หรือ ช้อน กฺ ก็ได้แล้วแปลง ก แห่ง สก ชาติเป็น ข ลง อาคม ต้นชาติ รัสสะ อี เป็น อี (โดยมากกว่า สกฺ ชาติ แปลง ก เป็น ข บ้าง สกฺข บ้าง)

- อสุสาเทติ ย่อมยินดี อา บทหน้า สท ธาตุในความยินดี ชอบใจ เณ ปัจจัยในกัตตุ วัตตมานาวินิภัตติ รัสสะ อา บทหน้าเป็น อ ซ้อน ส หน้าธาตุ ทีฆะต้นธาตุเป็น อา ลปน คณ เอ ไว้
- อสิณชาติ ย่อมไหลไป อสุ ธาตุในความซึมซาบ ไหลไป เอิบอาบ อุณา ปัจจัยติ วัตตมานาวินิภัตติ สระ ซ้อนกันสองตัว ลปน ตัวหนึ่ง
- อสุโสสิ ได้ฟังแล้ว สุธาตุในความฟัง อ ปัจจัย อี อัจฉัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อิลง อ อาคม ต้นธาตุแล้ว ซ้อน ส หน้า ธาตุ พฤทธิ อุ เป็น โอ แล้วลง ส อาคมหลังธาตุ
- อหาสิ ได้ลักแล้ว –ได้นำไปแล้ว หร ธาตุในความนำไป อ ปัจจัยอี อัจฉัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อิลง อ อาคมต้นธาตุ ทีฆะ ต้นธาตุเป็นอา ลปนที่สุดธาตุ ลง ส อาคมหลังธาตุ
- อหุ ได้มีแล้ว –เป็นแล้ว หุ ธาตุในความมี –ความเป็น อ ปัจจัย อา หิยัตตนิวิภัตติ ลปนเสีย ลง อ อาคมต้นธาตุ
- อหติ ย่อมขึ้นไป อห ธาตุในความขึ้นไป- ไปสูง อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวินิภัตติ
- อากงขติ ย่อมจำนง –หวัง –ปรารถนา อาบทหน้า กขิ ธาตุในความอยาก- หวัง –ปรารถนา อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวินิภัตติ ลง นิคคหิตอาคมที่พยัญชนะต้นธาตุแล้วแปลง เป็น ง และ ลปน อี ที่ กขิ ธาตุเสีย
- อากขุติ คร่ามาแล้ว อา บทหน้า วฑุฒ ธาตุในความคร่าจุด –ลาก –ชัก อ ปัจจัย อี อัจฉัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อี.
- อากิริติ ย่อมเรียราย –ไปรยลง อา บทหน้า กิริ ธาตุในความโรย-ไปรย-เรียราย---กระจัดกระจาย อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวินิภัตติ แล้วทีฆะ อี แห่ง กิริ เป็น อี (บางแห่งเป็น อากิริติ)

- อาธาวติ ย่อมเอื้อเพื่อ อา บทหน้า ฐุ ฐาตุในความไป-วัง –เล่น –เจริญ อ
 ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ ลบ อุ ที่ ฐุ
- อาณาเปสี บังคับแล้ว อาณ ฐาตุในความสั่ง – บังคับ ณาเป ปัจจัย ในเหตุกัตตุ
 อี อชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อิ ลบ ณ ที่ ณาเป แล้ว ลง ส อาคม หลังฐาตุ
 และปัจจัย (บางแห่งว่า อา บทหน้า ณา ฐาตุแล้วแปลง ณา เป็น ณา)
- อาทยิ ถือเอาแล้ว อา บทหน้า ทา ฐาตุในความให้ อ. ปัจจัย อี อชชัตตนิวิภัตติ
 รัสสะ อิ เอา อา แห่ง ทา ษตุ เป็น อิ เอา อิ เป็น เอ แล้ว เอา เอ เป็น อย
 (ว่า ย ปัจจัย โดยมาก)
- อาทยติ ย่อมถือเอา อา บทหน้า ทา ฐาตุ ย ปัจจัยในห้ามม อิ ปาคมหน้า ย
 ติ วัตตมานาวิภัตติ ลบ อา ที่ ทา ฐาตุเสีย
- อานยีสุ นำมาแล้ว อา บทหน้า นี้ ฐาตุ อ ปัจจัย อุ อชชัตตนิวิภัตติ เอา อุ เป็น อีสุ
 รัสสพ อี ที่ นี้ เป็น อิ วิการ อิ เป็น เอ แล้ว เอา เอ เป็น อย.
- อาสีสติ ย่อมหวังทั่ว อา บทหน้า สีสี ฐาตุในความปรารถนา อยาได้ หวัง อ
 ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ ลง นิคคหิต อาคมที่พยัญชนะต้น ฐาตุแล้วลบ อิ ที่
 สี ตัวหลัง แห่ง สีสี ฐาตุเสีย
- อาปชชติ ย่อมถึงทั่ว อา บทหน้า ปท ฐาตุในความถึง ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วัตตมานา
 วิภัตติ แล้วแปลง ย กับ ท ที่สุธาตุเป็น ชช
- อาปาทิ ถึงทั่วแล้ว อา บทหน้า ปท ฐาตุในถึง อ ปัจจัย อชชัตตนิวิภัตติ แล้วที่มะต้น
 ฐาตุเป็นอา
- อาปุณาติ ย่อมเอิบอาบ อาป ฐาตุในความเอิบอาบ –ชิมซาบ-ไหลไป อุณา ปัจจัย ติ วัตต
 มานาวิภัตติ
- อาปุจจนติ ย่อมถามโดยเอื้อเพื่อ –อำลา อา บทหน้า ปจจ ฐาตุในความถาม –อำลา อ
 ปัจจัย อนติ วัตตมานาวิภัตติ

อาเปติ	ย่อมชิมซาบ อาป ธาตุในความไหลไป –ชิมซาบ-เอิบอาบ เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วัตตมานาวิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
อาภุชติ	ย่อมคู้ อา บทหน้า ภุช ธาตุในความคด –โค้ง-โกง-งอ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ.
อามสติ	ย่อมจับต้อง อา บทหน้า มส. ธาตุในความจับต้อง –ลูบคลำ – ยึดมั่น – ถือ มั่น อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
อาชยาติ	ย่อมกล่าว อา บทหน้า ชยา ธาตุในความกล่าว อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
อามนุเตสิ	เรียกมาแล้ว อา บทหน้า มนต ธาตุในความปรึกษา เณ ปัจจัยในกัตตุ อี อชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อี ลบ ณ คง เอ ไว้แล้วลง ส อากมหลังธาตุและ ปัจจัย
อายาจติ	ย่อมวิงวอน – ขอยิ่ง อา บทหน้า ยาจ ธาตุในความวิงวอน อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
อายาม	มาจะไป อา บทหน้า ยา ธาตุในความไป –ถึง อ ปัจจัย ม วัตตมานาวิภัตติ
อารภนติ	ย่อมปรารถนา อา บทหน้า รภ ธาตุ อ ปัจจัย อนติ วัตตมานาวิภัตติ
อายวติ	ย่อมเจอกัน อา บทหน้า ยุ ธาตุในความเจอกัน –ประสม –ไป- ถึง-เป็นไป- คละกัน อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ พฤธิ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว
อายุหติ	ย่อมวิตก – คิด อา บทหน้า อุห ธาตุในความวิตก –คิด –ดำริ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ ลง ย อากมที่ อุห ธาตุ
อารณชติ	ย่อมแหวง –เจาะ อา บทหน้า รชि ธาตุในความแหวง-แหวง –ทำให้ทะลุ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ ลง นิคคหิตที่พยัญชนะต้นธาตุแล้วแปลง เป็น ณ ลบ อี ที่ ชิ แหว่ง รหิ
อาราธเย	พึงยัง....ให้ยินดี อา บทหน้า ราธ ธาตุในความยินดี ฌนิย ปัจจัยในเหตุกัตตุ เอยย สัตตมีวิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้ แล้วลบ ยย คง เอ ไว้

- อารุหติ ย่อมงอกขึ้น อา บทหน้า รุจ ชาติในความชอบใจ ,ส่องสว่าง เณ ปัจจัยในกัตตุ
อนติ วัตตมานาวิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ แล้วลบ ณ คง เอ ไว้
- อโรปยีสุ ยกขึ้นแล้ว อา บทหน้า รูป ชาติในความปลุก-เพราะ-หว่าน ฌย ปัจจัยใน อัง
อัชชัตตนิวิภัตติ เป็น อีสุ พฤทธิ อุ เป็น โอ แล้วลบ ณ คง ย ไว้
- อาลปติ ย่อมเรียกร้อง อา บทหน้า ลป ชาติในความกล่าว – พูด – เจรจา อ
ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
- อาลปีสุ ทักทายแล้ว อา บทหน้า ลป ชาติ อ ปัจจัย อัง อัชชัตตนิวิภัตติ เอา อัง
เป็น อีสุ
- อาลิมเปสสามิจักสุม – เผา อา บทหน้า ลิป ชาติในความทาลั , ฉาบ , เอ
ปัจจัย สสามิ ภวิสสันติวิภัตติ ลงนิกคหิตอาคมที่พยัญชนะต้นธาตุแล้วแปลง
เป็น ม
- อาโลเลติ ย่อมกวน – ระคน อา บทหน้า ลุจ ชาติในความรบกวน กวน –ระคน เณ
ปัจจัยในกัตตุ ติ วัตตมานาวิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ แล้ว ลบ ณ คง เอ ไว้
- อาโลเหนตอ ย่อมยัง...ให้ชุ่มมัว อา บทหน้า ลุฬ ชาติในความวน – รบกวน เณ
ปัจจัยในเหตุกัตตุ อนติ วิภัตติพฤทธิ อุ เป็น โอ แล้วลบ ณ คง เอ
ไว้
- อาวชเชหิ จงนีก – จงรำพึง อา บทหน้า วชช ชาติในความงด-เว้น ลง เณ ปัจจัยในกัตตุ
หิ ปัญจมีวิภัตติแล้ว ลบ ณ คง เอ ไว้
- อาวภูฏเต ย่อมหมุนมา – เวียนมา อา บทหน้า ภูฏ ชาติในความเป็นไป ปัจจัย เต วัตต
มานาวิภัตติ
- อาวเส พึงอยู่ครอบครอง อา บทหน้า วส ชาติในความอยู่ อ ปัจจัย เอยย สัตตมี
วิภัตติลบ ยย คง เอ ไว้
- อาวหติ ย่อมนำมา อา บทหน้า วห ชาติในความนำไป อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ

- อาวิภวิสสตี จักมาเป็นแจ่ง อา – วิ บทหน้า ภู ชาติ อ ปัจจย สสตี ภวิสสันติวิภัตตี รัสสะ
อู เป็น อุ พฤทธิ อู เป็น โอ แล้วเอา โอ เป็น อว ลง อิ อาคมหลังชาติปัจจย
- อาวุณิ ร้อยแล้ว อา บทหน้า วุ ชาติในความสำรวม – ร้อย ณา ปัจจย อี
อชชัตตนี รัสสะเป็น อิ แล้วลบ อา ที่ ณา ปัจจยเสีย
- อาสทา มาถึงแล้ว อา บทหน้า สท ชาติในความไป – ถึง – จม อ ปัจจย อา หียัตตนี
วิภัตตี
- อาสวตี ย่อมไหลมา – ย่อมไหลไปทั่ว อา บทหน้า สว ชาติในความไป – ถึง – ไหล อ
ปัจจย ตี วัตตมานาวิภัตตี
- อาสตี ย่อมนั่ง – อยู่ อาส ชาติในความนั่ง – อยู่ อ ปัจจย ตี วัตตมานาวิภัตตี
- อาสีสตี ย่อมปรารธนา – หวัง อา บทหน้า สีสี ชาติในความหวัง – ปรารธนา อ
ปัจจย ตี วัตตมานาวิภัตตี ลง นิคคหิตอาคมที่พยัญชนะต้นชาติ คงไว้ ลบ อิ ที่
สี แห่งชาติตัวหลัง
- อาสิญจตี ย่อมรดทั่ว อา บทหน้า สีจ ชาติ ในความรด – เท – วิต – ราด ไหล อ ปัจจย
ตี วัตตมานาวิภัตตี ลง นิคคหิตอาคมที่พยัญชนะต้นชาติแล้วแปลง เป็น ญ
- อาลิ่งคตี ย่อมเป็นไป – โลด อา บทหน้า ลิง ชาติในความโลด – ไป – ถึง – เป็นไป อ
ปัจจย ตี วัตตมานาวิภัตตี ลง นิคคหิตอาคมที่ พยัญชนะต้นชาติแล้วแปลง
เป็น ง ลบ อิ ที่ คี
- อาหุ กล่าวแล้ว พหุ ษตุในความกล่าว อ ปัจจย อ ปโรกขาวิภัตตี แปลง พหุ
ชาติ เป็น อาห (ชาติว่า อาห ชาติในความกล่าว อ ปัจจย อ ปโรกขาวิภัตตี
ที่ชะต้นชาติเป็น อา)
- อาหระ จงนำมา อา บทหน้า หระ ชาติในความนำไป อ ปัจจย หิ ปัญจมีวิภัตตี
แล้วลบเสีย
- อาหริ นำมาแล้ว อา บทหน้า หระ ชาติในความนำไป อ ปัจจย อี อชชัตตนีวิภัตตี
รัสสะ เป็น อิ

- อาหิณฺทนฺติ ย่อมเที่ยวไป อา บทหน้า หิติ ชาติในความนำไป-ไป อ ปัจจัย อนฺติ
 วัตตมานาวิภตฺติ ลงนิกคหิต อากมที่พยัญชนะต้นธาตุแล้วแปลง เป็น ณ ลบ
 อิ ที ทิ แห่ง หิติ ชาติ
- อาหุ กล่าวแล้ว พรุ ชาติในความกล่าว อ ปัจจัย อ ปโรกขาวิภตฺติ แปลง
 พรุ ชาติ เป็น อาห (ชาติว่า ป.ว่า อาหชาติ ที่มะต้นธาตุ)
- อิกฺขติ ย่อมเห็น อิกฺข ชาติในความเห็น อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภตฺติ
- อิกฺขติ ย่อมไป – ถึง อิก ชาติในความไป- ถึง –เป็นไป อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภตฺติ
 ลง นิกคหิตอากมที่ต้นธาตุแล้วแปลงเป็น ํ
- อิจฺจนฺติ ย่อมปรารถนา อิส ชาติในความอยาก – ปรารถนา ย ปัจจัย ในกัต
 ตฺ อนฺติ วิภตฺติ แปลง ย กับ ที่สุดธาตุเป็น จฉ
- อิลฺลชติ ย่อมห้วนไหว อิลฺลช ชาติในความไหว – สะเทือน อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภตฺติ
- อิชฺฉนฺตฺติ จงสำเร็จ อิฉ ชาติในความสำเร็จ –รุ่งเรือง –เจริญ ย ปัจจัย ในกัตตฺ
 อนฺตฺติ ปัญจมีวิภตฺติ แปลง ย กับที่สุดธาตุเป็น ชฉ
- อินฺทติ ย่อมเป็นใหญ่ อิทิ ชาติในความเป็นใหญ่ –ยอดเยี่ยม อ ปัจจัย ติ วัตตมานา
 วิภตฺติ ลง นิกคหิตอากมที่พยัญชนะต้นธาตุ แล้วแปลงเป็น ฺน แล้วลบ อิ
 ที ทิ แห่ง อิทิ ชาติเสีย
- อิสฺสติ ย่อมริษยา อิสฺส ชาติในความริษยา – เกลียดกัน อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภตฺติ
 .
- อิเสฺติ ย่อมชมเชย อิฉ ชาติในความชมเชย –ยกย่อง –สรรเสริญ ฌ ปัจจัย ในกัตตฺ ติ
 วัตตมานาวิภตฺติ ลบ ณ คง เอ ไว้
- อิชฺชเต ย่อมบูชา ยช ชาติในความบูชา ย ปัจจัย เต วิภตฺติ เอา ย กับ ช เป็น ชช
 แล้วเอา ย แห่ง ยช ชาติเป็น อิ
- อิลฺเลติ ย่อมขยี้ อิล ชาติในความบด –ขยี้ ฌ ปัจจัยในกัตตฺ ติ วัตตมานาวิภตฺติ แล้ว
 ลบ ณ คงไว้แต่ อ.

อิงคติ	ย้อมไป อิกิ ชาติในความไป –ถึง อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ ลบ อ ที่ คิ แห่ง อธิ ชาติแล้วลงนิคคหิตอาคมที่พยัญชนะต้นชาติ แปลงเป็น ัง เพราะ ค อยู่หลัง
อิริยติ	ย้อมประพฤติ อิริย ชาติในความเป็นไป – ประพฤติ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
อีชติ	ย้อมไป อีช ชาติในความไป –ถึง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
อีเทติ	ย้อมหวาด อีเท ชาติในความหวาด –เกรง – กลัว ณ ปัจจัยใน กัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไวลบอิ ที่ ทิ เสีย
อีรติ	ย้อมเปียดเปียน อีส ชาติในความไหว - สั่น อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
อีสติ	ย้อมเปียดเปียน อีส ชาติในความเปียดเปียน – เป็นใหญ่ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
อีหติ	ย้อมดำริ อีห ชาติในความชมเชย-สรรเสริญ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
อุกฺขิปติ	ย้อมยกขึ้น – ยก อุ บทหน้า ขิป ชาติในความช้ดไป –ยก อ ปัจจัย ติ วิภัตติ แล้วซ้อน กุ หน้าชาติ
อุคฺคจฺจติ	ย้อมขึ้นไป อุ บทหน้า คม ชาติ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ เอา คม เป็น คจจ แล้วซ้อน ค หน้าชาติ
อุสุยฺนติ	ย้อมริษยา อุสุย ชาติในความริษยา อ ปัจจัย อนฺติ วัตตมานาวิภัตติ
อุสติ	ย้อมเสียดแทง อุต ชาติในความเสียดแทง –กำจัด อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
อุคฺคณฺหาติ	ย้อมเรียนเอา อุ บทหน้า คห ชาติ ณฺหา ปัจจัย ติ วิภัตติ ซ้อน คุ หน้าชาติ แล้วลบที่สุดชาติเสีย
อุคฺครีสุ	เงียดเง้อแล้ว อุ บทหน้า คิร ชาติในความไหล –กระจาย อ ปัจจัย ติ อัชชัตตนิวิภัตติ เป็น อีสแล้วซ้อน ค หน้าชาติ
อุทติ	ย้อมบันเทิง อุท ชาติในความยินดี – เล่น –บันเทิง อ ปัจจัย ติ วัตต มานาวิภัตติ

อุพพิ	ย่อมเปียดเบียน อุพพิ ชาติในความเปียดเบียน อ ปัจจัย ติ วิภัตติแล้ว ลบ อี ที่ พิ แห่ง อุพพิ ชาติเสีย	
อุคฺโฆเสหิ	จงป่าวร้อง อุ บทหน้า ฆุส ชาติในความก็กก้อง เณ ปัจจัยในกัตตุ ปัญจมีวิภัตติ พฤทธิ อุ ที่ ฆุส ษตุ เป็น โอ ลบ ณ คง เอ ไว้ซ้อน หน้า ชาติ	หิ ค
อจจินาติ	ย่อมเลือกเก็บ อุ บทหน้า จิ. ชาติ นา ปัจจัย ติ วิภัตติ ซ้อน จ หน้าชาติ	
อุชฺมติ	ย่อมสละ อุชฺม ชาติในความสละ – ทัง อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ	
อุณฺนติ	ย่อมนอบน้อม อุ บทหน้า นมุ ชาติในความน้อม – โนม์ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ ซ้อน นุ หน้าชาติแล้ว ลบที่สุดชาติ	
อุจฺฉิสฺสชิสฺสติ	จัดขาดขึ้น อุ บทหน้า ฉิท ชาติในความตัด – ขาด ย ปัจจัยในกัตตุ สฺสติ ภาวิส สันติวิภัตติ แปลง ย กับที่สุดชาติเป็น ชช ลง อี อากมที่สุดชาติและปัจจัย ซ้อน จ หน้าชาติ	
อุเปติ	ย่อมเข้าถึง อุป ชาติในความเข้าถึง – ลุ เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้ (อุปยติ ลง ฌย ปัจจัยในกัตตุ)	
อุจฺฉินฺท	จงถอน อุ บทหน้า ฉิท ชาติ อ ปัจจัย หิ ปัญจมีวิภัตติ จ หน้าชาติลงนิกคหิต อากมที่พยัญชนะต้นชาติแล้วแปลงเป็น นุ ลบ หิ เสีย	
อุณฺฉติ	ย่อมแสวงหา อุฉิ ชาติในความแสวงหา อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิกคหิตอากมที่ พยัญชนะต้นชาติแล้วแปลงเป็น ญ ลบ อี ที่ ฉิ แห่ง อุฉิ ชาติแล้ว	
อุชฺฌายิ	เพ็งขึ้นแล้ว – โพนทนาแล้ว อุ บทหน้า ฌเ ชาติในความเพ่ง อ ปัจจัย อี อัชตตนีวิภัตติ รัสสะเพน อี เอา เอ แห่ง ฌเ ชาติ เป็น อาย แล้วซ้อน ช หน้าษตุ	
อุจฺจติ	ย่อมประชุม อุจ ชาติในความรวบรวม – ประชุม ย ปัจจัย ในกัตตุ ติ วิภัตติ แปลง ย กับ จ ที่สุดชาติเป็น จจ	

- อุฏฐหีสฺสู ตังขึ้นแล้ว อุ บทหน้า ธคา ธาตุ อ ปัจจัย อฺ อชชัตตนีวิภัตติ เป็น
ฮีสฺสู ซ้อน ฎ หน้าธาตุลบ อา แห่ง ธา ธาตุลง อ อาคม
- อุณฺจฺหถ จงลุกขึ้น อุ บทหน้า ธ ธาตุ อ ปัจจัย ถ ปัญขมีวิภัตติ ซ้อน ฎ หน้าธาตุแล้ว
เอา ธา ธาตุ เป็น จห
- อุปกทฺตฺติ ย่อมคร่าเข้าไป อุป บทหน้า กทฺตฺ ธาตุในความคร่า – ฤด อ ปัจจัย ติ
วิภัตติ
- อุปกณฺฉิ เข้าถึงแล้ว อุป บทหน้า คม ธาตุ อ ปัจจัย ฮ อชชัตตนีวิภัตติ แปลง คม
เป็น คณฉ
- อุปกจฺจคา เข้าไปล่วงแล้ว อุป – อติ บทหน้า คม ธาตุ อ ปัจจัย อา หียัตตนีวิภัตติ แปลง
ติ เป็น ตย แล้วเอาเป็น จจ ลบ ม ที่สุดธาตุเสีย
- อุปกฉิษฺชิ เข้าไปตัดแล้ว อุป บทหน้า ฉิษ ธาตุ ย ปัจจัยในกัตตุ ฮ อชชัตตนีวิภัตติ รัสสะ
เป็น ฮ แปลง ย กับที่สุดธาตุเป็น ชช แล้วซ้อน จ หน้าธาตุ
- อุกฺขติ ย่อมประพรม อุกฺข ธาตุในความโรย –รด –ประพรม อ ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัตติ
- อุณฺหติ ย่อมไหล อฺุหิ ธาตุในความไหล – ชุ่ม –เปียก อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ลง นิคคหิตอาคมที่พยัญชนะต้นธาตุแล้วแปลงเป็น น แล้วลบ ฮ ที่ ติ
แห่ง อฺุหิ ธาตุ
- อกฺติ ย่อมเต็ม อฺุท ธาตุในความบริบูรณ์ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- อุปกฺจฺจติ ย่อมปรากฏ อุป บทหน้า ธา ธาตุในความตั้ง – ทรง เณ ปัจจัยในกัตตุ ถ
ปัญขมีวิภัตติ ลบ ญ คง เอ ไว้(นัยหนึ่งว่าเป็น ขร ธาตุ ทีฆะ ต้นธาตุเป็น อา)
- อุยฺติ ย่อมทอ อฺุหิ ธาตุในความทอ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลบ ฮ ที่ อุยิ ธาตุเสีย
- อุปฺธาวีสฺสู วิ่งเข้าไปแล้ว อุป บทหน้า ธาฺ ธาตุในความแล่นไป-วิ่งไป อ ปัจจัย
อฺ อชชัตตนีวิภัตติเป็น ฮีสฺสู แล้วลบ อุ ที่ ธาฺ ธาตุ (ธาว ธาตุก็ว่า)

- อุปนยหนฺติ ย่อมเข้าไปผูกไว้ อุป บทหน้า นห ธาตุในความผูก – พัน – รัด ย ปัจจัย ในกัตตุ
อนฺติ วิภตฺติ แปร ย ไว้ หน้า ห ไว้หลัง
- อุปนาเมถ จงน้องเข้าไป อุป บทหน้า นมุ ธาตุในความโน้ม – น้ม เถ ปัจจัยในกัตตุ ถ
ปัญฺจมีวิภตฺติ ทีฆะต้นธาตุ เป็น อา ลบ อุ ที่ มุ ลบ ณ คง เอ ไว้
- อุปนิสีหนฺติ ย่อมนั่งใกล้ อุป – นิ บทหน้า สห ธาตุในความจม อ ปัจจัย อนฺติ วิภตฺติ เอา
สห ธาตุ เป็น สีห (สีห ธาตุก็มี)
- อุปเนติ ย่อมนำไป อุป บทหน้า นี ธาตุ อ ปัจจัย ติ วิภตฺติ รัสสะ อี เป็น อี
วิการ อี เป็น เอ
- อุปปชชติ ย่อมเข้าถึง อุป บทหน้า ปห ธาตุในความถึง ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภตฺติ แปลง
ย กับ ท ที่สุธาตฺเป็น ชช
- อุปปชชติ ย่อมบังเกิด อุ บทหน้า ปห ธาตุในความเกิด ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภตฺติ แปลง
ย กับ ท ที่สุธาตฺเป็น ชช แล้วซ้อน ป หน้าธาตุ
- อุทฺธสนาติ ย่อมแสวงหา อุทฺธส ธาตุในความเสาะหา นา ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภตฺติ
- อุปปริกฺขิสฺสติ จักไตร่ตรอง อุป – ปริ บทหน้า อิกฺข ธาตุในการเห็น อ ปัจจัย สฺสติ ภวิ
สสันฺติวิภตฺติ ลบ อี ที่ ปริ โดยวิธีสนธิ แล้ว ลง อี อาคมหลังธาตุและปัจจัย
- อุปพฺพชิสฺสามิจฺจิสฺสีก อุป บทหน้า วช ธาตุในความเว้น อ ปัจจัย สฺสามิ ภวิสสันฺติ
วิภตฺติ แปลง ว แห่ง วช เป็น พ ว้อน พ หน้าธาตุแล้วลง อี อาคม
หลังธาตุและปัจจัย
- อุปรมาม ย่อมยับเยิน – อดวาย อุปบทหน้า ยมุ ธาตุในความฉิบหาย อ ปัจจัย
ม วัตตมานาวิภตฺติ แปลง ย แห่ง ยมุ เป็น ร ลบ อุ ที่ ยมุ แล้วทีฆะที่
สุธาตฺและปัจจัย เป็น อา
- อุปฺรุณฺธตุ จงเข้าไปกันไว้ อุป บทหน้า รุธ ธาตุ อ ปัจจัย ตฺ ปัญฺจมีวิภตฺติ แล้วลงนิคคหิต
อาคมที่พยัญชนะต้นธาตุแปลงเป็น น
- อุปฺลิมฺปติ ย่อมเข้าไปฉาบ อุป บทหน้า สิป ธาตุ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภตฺติ

- อุปวสนฺติ ย่อมเข้าไปฉาบ อุป บทหน้า สิป ชาติ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
- อุปสมมติ ย่อมอยู่อาศัย ป บทหน้า สม ชาติในความสงบ –ระงับ ย ปัจจัย ในกัตตุ ติ วิภัตติ แปลง ย กับ ม ที่สุดชาติเป็น มม
- อุปส่วเส พึงเข้าอยู่ร่วม อุป – ส์ บทหน้า วส ชาติ อ ปัจจัย เอยย สัตตมวิภัตติแล้วลบ ยย คงไว้แต่ เอ
- อุปาคมิ เข้าไปใกล้ อุป บทหน้า คม ชาติ อ ปัจจัย อี อชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อี
- อุปเปหิสึ จักเข้าถึง อุป บทหน้า อี ชาติในความเข้าถึง –ไป อ ปัจจัย สฺสติ ภาวิ สสันติวิภัตติ เพราะภาวิสสันติวิภัตติ แปลง อี ชาติเป็น เอห แล้ว ลง อี อาคม หลังชาติและปัจจัย และลบ สฺส คงไว้แต่สึ
- อุปฺปติสฺสามิ จักตก, จักเหาะขึ้น อุ บทหน้า ปต ชาติ อ ปัจจัย สฺสามิ ภาวิสสันติวิภัตติ ว้อน ป หน้าชาติและลง อี อาคมหลังชาติและปัจจัย
- อุปฺพณฺเฑนฺติ ย่อมเยาะเย้ย – เย้ยหยัน อุ บทหน้า ปชฺชิ ชาติในความเสียดสี – เย้ย เณ ปัจจัย ในกัตตุ อนฺติ วิภัตติ ช้อน ป หน้าชาติแปลงเป็น ผ ลงนิกคหิต อาคมที่พยัญชนะต้นชาติ แล้วแปลงเป็น ณ ลบ อี ที ฑิ แห่งชาติและลบ ณ คงไว้แต่ เอ (เดี๋ยวนี้ว่า ผนฺช ชาติ)
- อุพฺพมิหนฺติ ย่อมเยียมรด อุ บทหน้า มิห ชาติในความรด-ราด อ ปัจจัย อนฺต วิภัตติ แล้วช้อน ม หน้า ชาติ
- อุพฺพยาติ ย่อมขึ้นไป อุ บทหน้า ยา ชาติในความไป ถึง บรรลุ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ช้อน ย หน้าชาติ
- อุพฺพยุชฺชนฺติ ย่อมประกอบ อุ บทหน้า ยุช ชาติในความประกอบ –กระทำ อ ปัจจัย อนฺติ วิภัตติ ลงนิกคหิตอาคมที่พยัญชนะต้นชาติ แล้ว แปลง เป็น ณ ช้อน ย หน้าชาติ

- อุยโยเชสี ส่งไปแล้ว อุ บทหน้า ยุช ชาติในความส่ง ,ตามติด เณ ปัจจัยในกัตตุ อี
อั้งชัตตนิวิรัตติ รัสสะเป็น อิ พฤทธิ อุ ที่ ยุเป็น โอ ลบ ณ คง เอ ไว้ ลง ส
อาคมหลังธาตุและปัจจัยแล้วซ้อน ย หน้าธาตุ
- อุลลงเขติ ย่อมยัง...ให้โลดขึ้น อุ บทหน้า สงม ชาติในความกระโดด -ไป-ถึง-กล่าว เณ
ปัจจัยในเหตุกัตตุ ติ วิรัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้ ซ้อน ล หน้าธาตุ (ถ้าเป็นเหตุกัต
ตุ ลง เณ ปัจจัยในกัตตุ)
- อุโลเกสี แลดูแล้ว อุ บทหน้า โลก ชาติในความเห็น - แล -ดู เณ ปัจจัยในกัตตุ อี
อั้งชัตตนิวิรัตติรัสสะเป็น อิ พฤทธิ อุ ที่ ลุ เป็น โอ ลบ ณ คง เอ ไว้ ลง ส
อาคมหลังธาตุและปัจจัยและซ้อน ล หน้าธาตุ
- อุสุสหติ ย่อมอาจ อุ บทหน้า สห ชาติในความอาจ-สามารถ-อดกลั้น อ ปัจจัย ติ
วิรัตติ แล้วซ้อน ส หน้าธาตุ
- อุปสาปยิสฺสติ จักยัง....ให้ยกขึ้น อุ บทหน้า สี ชาติ ณาปย ปัจจัยเหตุกัตตุ สฺสติ ภวิสสันติ
วิรัตติ ลบ อี ที่ สี ชาติ และ ณ ที่ ณาปย แล้วซ้อน ส หน้า ชาติและลง อิ
อาคมหลังธาตุและปัจจัย
- อุเนติ ย่อมพร้อม อุณ ชาติในความพร้อม -ลดลง เณ ปัจจัย ในกัตตุ ติ วัตตมานา
วิรัตติ แล้ว ลบ เณ ปัจจัย คง เอ ไว้
- อุหนติ ย่อมถ่ายอุจจาระ อุ บทหน้า หท ชาติในความถ่ายอุจจาระ อ ปัจจัย อนติ
วิรัตติ ทีฆะ อุ เป็น อุ
- เอชติ ย่อมไหว เอช ชาติในความไหว - สว่าง ,วงบงาม อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิรัตติ
- เอเรสี ย่อมยัง...ให้ห้วนไหว อิริ ชาติในความห้วนไหว เณ ปัจจัย ในเหตุกัตตุ สี วัตต
มานาวิรัตติ รัสสะ อี ที่ อิริ เป็น อิ วิหาร อิ เป็ เอ แล้ว ลบ ณ คง
เอ ไว้
- เอธติ ย่อมถึง เอธ ชาติในความเจริญ -รุ่ง-เรือง -ถึง อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิรัตติ

- เอหิสิ จักถึง อิ ธาตุในความไป- ถึง อ ปัจจัย สฺสสิ ภวิสสันติวิภตติ เพราะวิภตติ
 แปลง อิ ธาตุเป็นน เอห ลง อิ อากมหหลังธาตุและปัจจัย แล้วลบ สฺส คงไว้แต่
 สิ (บางท่านกล่าวว่าลง ห อากมบ้าง)
- เอสติ ย่อมแสวงหา อีสฺ ธาตุในความแสวงหา อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภตติ วิการ อิ
 แห่ง อีสฺ ธาตุเป็น เอ
- เอสฺสติ จักถึง อิ ธาตุในความไป- ถึง อ ปัจจัย สฺสสฺติ ภวิสสันติวิภตติ วิการ
 อิ เป็น เอ
- เอถ จงมา อิ ธาตุ อ ปัจจัย ถ ปัญจมีวิภตติ อิ ธาตุเป็น เอ (จงพิจารณาความดู
 เพราะใช้ได้ทั้งไปทั้งมาเหมือน ปหิณฺ)
- โอรฺติ ย่อมประหาร อฺธ ธาตุในความฆ่า,ประหาร อ ปัจจัย ติ วิภตติ พฺทฺธิ อฺ เป็น
 โอ
- โอรฺติ ย่อมตรง อฺช ธาตุในความตรง-ซื่อสัตย์ ป ปัจจัย ติ วิภตติ พฺทฺธิ อฺ
 เป็น โอ
- โอรฺสฺติ ย่อมเบียดเบียน อฺสุ ษฺธฺตุในความเบียดเบียน อ ปัจจัย ติ วิภตติ พฺทฺธิ อฺ
 เป็น โอ แล้วลบ อฺ ที่ สฺ เสีย
- โอรฺกิริ เกลี้ยลงแล้ว โอ บทหน้า หิร ษฺธฺตุในความเรียราย อ ปัจจัย อี อฺชชตฺตฺนวิภตติ
 รัสสะ เป็น อิ ทีฆะ อิ ทีกิริ ธาตุเป็น อี
- โอรฺปณฺชติ ย่อมทา โอรฺปฺชิ ธาตุในความฉาบ – ทาได้ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภตติ ลง
 นิคฺคหิตอากม แล้วแปลงเป็น ญ ลง อิ ที ขิ เสีย
- โอรฺกฺกมฺมฺสฺ ก้าวล่วงแล้ว โอ บทหน้า กม ธาตุ อ ปัจจัย อฺ อฺชชตฺตฺนวิภตติ เป็น
 อีสฺ แล้วซ้อน กฺ หน้าษฺธฺ
- โอรฺเปฺนฺติ ย่อมเก็บไว้ โอรฺป ธาตุในความเก็บไว้ ญ ปัจจัยในกตฺตุ อนฺติ วิภตติ แล้วลบ ญ
 คง เอ ไว้

- โอคคจฉติ ย่อมยุบลง โอ บทหน้า คม ธาตุ อ ปัจจัย ติ วิภัติ เอา คม เป็น คจฉ แล้ว
 ซ้อน ค หน้าธาตุ
- โอปี ถ่มแล้ว โอป ธาตุในความถ่ม – บ้วน อ ปัจจัย อี อักษรตต้นวิภัติ รัสสะ อี เป็น
 อี
- โอตรติ ย่อมข้ามลง โอ บทหน้า ทร ธษตุในความข้าม อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัติ
- โอตุถรติ ย่อมท่วมทับ โอ บทหน้า กร ธาตุในความฉลาด อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัติ
 ซ้อน ต หน้า ต ธาตุ
- โอทหีสู ตั้งลงแล้ว โอ บทหน้า ธา ธาตุในความทรง – ตั้งไว้ อ ปัจจัย อู่อ อักษรตต้นวิภัติ
 เป็น อีสู แผลง ธา ธาตุเป็น ทท.
- โอชติ ย่อมปฏิเสธ โอช ธาตุในความห้าม – ปฏิเสธ อ ปัจจัย ติ วิภัติ
- โอนมาเปสิ ยัง.....ให้น้อมลงแล้ว โอ บทหน้า นม ธาตุในความน้อม ณาเป ปัจจัยใน
 เหตุกัตตุ อี อักษรตต้นวิภัติ รัสสะเป็น อี ลบ ณ ที่ ณาเป แล้วลง
 ส อากมหลังธาตุและปัจจัย
- โอปุณาติ ย่อมโปรยลง โอ บทหน้า ปุ ธาตุในความโปรย – ชำระ นา ปัจจัย ติ วิภัติ
- โอภินฺหนติ ย่อมทำลายลง โอ บทหน้า ภิท ธาตุในความแตก – ต่อย อ ปัจจัย อนติ วิภัติ
 ลงนิกคหิตอากมแล้วแผลงเป็น น
- โอรราม ย่อมวิด – เล่น โอ บทหน้า รม ธษตุในความเล่น – รื่นรมย์ – ยินดี อ
 ปัจจัย ม วัตตมานาวิภัติ ที่ฆะที่สุดธาตุและปัจจัยเป็น อา
- โอณติ ยื่อนำไป โอณ ธาตุในความนำไป-ไปปราศ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัติ
- โอมาติ ย่อมองอาจ โอม ธาตุในความองอาจ สามารถ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัติ
- โอโรหิสฺสถ จักงด – เว้น โอ บทหน้า รม ธาตุในการเล่น – เว้น อ ปัจจัย สฺสติ วิภัติแล้ว
 ลง อี อากมหลังธาตุปัจจัย
- โอโรหิสฺสถ จักลง โอ บทหน้า รุห ธาตุในความงอก- ขึ้น อ. ปัจจัย สฺสถ วิภัติ พฤทธิ อ
 เป็น โอ ลง อี อากมหลังธาตุและปัจจัย

- โอลงเมสิ ย่อมยัง...ให้โลดลง โอ บทหน้า ลงฆ ธาตุในความไป-ถึง-กระโดด -โลด เณ
ปัจจัย ในเหตุกัตตุ ตี วิภัตติแล้วลบ ณ ที่ เณ ปัจจัยคงไว้แต่ เอ
- โอลมเพติ ย่อมห้อยลง โอ บทหน้า ลพิ ธาตุในความห้อย -ย้อย เอ ปัจจัย
ตี วิภัตติ ลงนิกคหิตอาคมที่พยัญชนะต้นธาตุ แล้วแปลงเป็น ม ลบ
อิ ที่ พิ แห่ง ลพิ เสีย.
- โอลุมพล หน่วงลงแล้ว โอ บทหน้า ลพิ ธาตุในความกำหนัด - อยาก -ย้อย -หน่วง อ
ปัจจัย อา หียัตตนิวิภัตติ ลบเสียแล้ว ลงนิกคหิตอาคมที่พยัญชนะต้นธาตุ
แปลงเป็น พ.
- โอโกกาเปสิ ยัง.....ให้แลดูแล้ว โอ บทหน้า โลก ธาตุในความแลดู - เห็น ณาเป ปัจจัยใน
เหตุกัตตุ อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อิ ลบ ณ ที่ ณาเป แล้วลง ส อาคม
หลังธาตุและปัจจัย
- โอวทติ ย่อมกล่าวสอน โอ บทหน้า วท ธาตุในความกล่าว - พูด อ ปัจจัย ตี วัตตมา
นาวิภัตติ
- โอสกกาเปสิ ยัง----ให้เสื่อมลงแล้ว โอ บทหน้า สกุก ธาตุในความท้อแท้-อ่อนแอ-ถอยหลัง
-เสื่อม ณาเปปัจจัยในเหตุกัตตุ อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อิ ลบ ณ ที่
ณาเป แล้วลง ส อาคมหลังธาตุและปัจจัย
- โอสรนติ ย่อมประชุมลง โอ บทหน้า สร ธาตุวนความรวบรวม-ประชุมม อ ปัจจัย อนติ
วัตตมานาวิภัตติ
- โอสีทาпенติ ย่อมยัง----ให้ปลงลง โอ บทหน้า สีท ธาตุในความจม ณาเป ปัจจัยในเหตุกัต
ตุ อนติ วิภัตติ ลบ ณ ที่ ณาเป
- โอหาเรติ ย่อมยัง----ให้ปลงลง โอ บทหน้า หร ธาตุ เณ ปัจจัยในเหตุกัตตุ ตี วิภัตติ
ที่ชะต้นธาตุ เป็น อา แล้ว ลบ ณ คง เอ ไว้

โอกาเสติ	ย่อมยัง----ให้สว่าง โอ บทหน้า ภาสุ ชาติในความสว่าง เณ ปัจจัยในเหตุกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ สุ แห่ง ภาสุ และลบ ณ ที่ เณ คง เอ ไว้
โอสาเรติ	สวดแล้ว โอ บทหน้า สร ชาติในความสวด – ออกเสียง เณ ปัจจัยในกัตตุ อี อั้งซัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อี ที่มะตันชาติเป็น อา ลบ ณ คง เอ ไว้ แล้วลง ส อาคมหลังชาติปัจจัย
โอหิยิ	ล้างลงแล้ว โอ บทหน้า หา ชาติในความเสื่อม – สิ้น ย ปัจจัยในกัตตุ อี วิภัตติ รัสสะ เป็น อี เอา อา ที่หา ชาติเป็น อี

ก.

กฏกฏายติ	ย่อมประพฤติ – ซึ่งเสียงว่า กฏะกฏะ กฏกฏ ศัพท์ आय ปัจจัย ติ วัตตมานา วิภัตติ
กกติ	ย่อมเหลวไหล กก ชาติในความเหลวไหล – เลวทราม อ ปัจจัย ติ วัตตมานา วิภัตติ
กภูติ	ย่อมห้าม กภู ชาติในความห้าม – ย้าย – สัจจ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
กขุติ	คร่ำไปแล้ว กขุติ ชาติในความคร่ำไป – อดไป อ ปัจจัย อี อั้งซัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อี
กคติ	ย่อมคำนวณ กล ชาติในความคำนวณ – นับ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
กณทวติ	ย่อมเกา กณท ชาติในความคัน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ ที่ ๆ แห่ง กณท ชาติ เป็น โอ แล้วเอา โอ เป็น อว
กจติ	ย่อมพัน กจ ชาติในความผูก – พัน – มัด อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
กขติ	ย่อมรีนเริง กข ชาติในความหัวเราะ – รื่นเริง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
กณทวติ	ย่อมเกา กณท ชาติในความคัน – เกา อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
กถาเปถ	จงยัง----ให้กล่าว กถ ชาติในความกล่าว – พูด ณาเป ปัจจัย ในเหตุกัตตุ ถ ปัญจมีวิภัตติ ลบ ณ ที่ ณาเป เสีย

กนตติ	ย้อมบัน – เชือด – ตัด กติ ธาตุในความบัน – ตัดเชือด – กรอ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิกคหิตอาคมที่พยัญชนะต้นธาตุแล้ว แปลงเป็น น บล อิ ที ทิ แห่ง กติ ธาตุ
กนทติ	ย้อมคร่ำครวญ กท ธาตุในความคร่ำครวญ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลง นิกคหิต อาคมแล้วแปลงเป็น น ถ้า กทิ ธาตุ ลบ อิ เสีย
กบเปยยุ	พึงสำเร็จ กบป ธาตุในความสำเร็จ – ทำ อ ปัจจัย เอยยุ สัตตมีวิภัตติ
กบเปตุ	จงพิน กบป ธาตุในความตัด – โจน – กำหนด เณ ปัจจัยในกัตตุ ตุ ปัญจมี วิภัตติ แล้วลบ ณ ที่ เณ ปัจจัยเสีย
กบเปติ	ย้อมควร กปุ ธาตุในความสามารถ – อาจ – สมควร ย ปัจจัย ลบ อุ ที่ ปุ. และแปลง ย กับที่สุดธาตุ เป็น ปุป แล้วลง เอ ปัจจัย อีก ตี วิภัตติ
ปมปติ	ย้อมไหว กมป ธาตุในความห้วน – ไหว อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
กณชวติ	ย้อมเกา กณชว ธาตุในความเกา – คั่น ย ปัจจัย ตี วิภัตติ
กยิริติ	ย้อมกระทำ กร ธาตุ ยิริ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ ลบที่สุดธาตุ (กยิรา ลง เอยยุ วิภัตติแล้วแปลงเป็น อา)
กสาม	ย้อมไถ กส ธาตุในความไถ – ไล่ไป-เปียดเปียน อ ปัจจัย ม วัตตมานาวิภัตติ ที่หะที่สุดธาตุและปัจจัยเป็น อา
กลินทติ	ย้อมร่ำไร กลิธิ ธาตุในความร่ำไร – ร่ำพัน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิกคหิตอาคม แล้วแปลงเป็น น ลบ อิ ที ทิ แห่ง กลิธิ
กลินทติ	ย้อมร้องไห้ กลทิ ธาตุในความร้องไห้ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ (แบบบาง กลินทติ)
กพพติ	ย้อมไห ปพพ ธาตุในความไป – ถึง – หยิ่ง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
กนทติ	ย้อมติดต่อ กนท ธาตุในความติดต่อ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
กนทติ	ย้อมชักช้า กทิ ธาตุในความชักช้า – ยืดยาว อ ปัจจัย ตี วอภัตติ ลงนิกคหิต อาคมแล้วแปลงเป็น ม ลบ อิ ที ทิ แห่ง กทิ
กตถติ	ย้อมชมเชย กตถ ธาตุในความยกย่อง – สรรเสริญ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ

กตฺตเรติ	ย่อมหยอน กตฺตร ธาตุในความหยอน – เทียบทาบ เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ แล้วลบ ณ แห่ง เณ
กณฺเณติ	ย่อมพึง กณฺณ ธาตุในความพึง เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ แล้วลบ ณ คง เอ ไว้
กณฺติ	ย่อมกล่าว กณ ธาตุในความกล่าว อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
กชฺชติ	ย่อมกำจัด กชฺช ธาตุในความกำจัด – เปียดเปียน อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
กณฺถติ	ย่อมงอ กถิ ธาตุในความงอ – งอ – คน อ ปัจจัย ตี วิภัตติลงนิกคหิตอาคมที่ พยัญชนะต้นธาตุแล้วแปลงเป็น นฺ ลบ อิ ที ถิ
กนฺติ	ย่อมรักใคร่ กน ธฺชฺธฺในความรักใคร่ – ชอบใจ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
กสฺสติ	ย่อมไป- ถึง กสฺส ธาตุในความไป- ถึง อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
กพฺติ	ย่อมโพรย กพ ธาตุในความทารุณ – โพรย – รัต – มัวเมา – รัต อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
กมฺพติ	ย่อมสำรวจ กมฺพ ธาตุในความสำรวจ – ป้องกัน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
กปฺติ	ย่อมอนุเคราะห์ กป ธาตุในความเอ็นดู – อนุเคราะห์ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
กจฺติ	ย่อมผิดเคือง กจ ธาตุในความขัดสน อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
กณฺเจติ	ย่อมเศร้าโศก กจิ ธาตุในความตัด – แบ่ง เอ ปัจจัย ตี วิภัตติ ทำเหมือน กณฺจ ติ (และลง เณ ปัจจัยในกัตตุและเหตุกัตตุ)
กณฺยติ	ย่อมกล่าว กณฺยิ ธาตุในความกล่าว อ ปัจจัย ตี วิภัตติลบ อิ ที ยิ แห่ง กนิ ธาตุ เสีย
ภวฺติ	ย่อมกล่าว กุ ธาตุในความ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว
กลฺหติ	ย่อมชัง กลฺห ธาตุในความเกลียด- ชัง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
กทฺทติ	ย่อมเสยะ กทฺท ธาตุในความเกลียด อ ปัจจัย ตี วิภัตติ

- กจเจติ ย่อมเสวย กจ ธาตุในความงาม เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ซ้อน จ แล้วลบ ณ คง เอ ไว้
- กาเรนติ ย่อมยัง...ให้กระทำ กร ธาตุในความทำ เณ ปัจจัยในเหตุกัตตุ อนติ วิภัตติ ที่ชะตันธาตุ เป็น อา ลบ ณ ที่ เณ เสีย
- กาเลติ ย่อมนับ กล ธาตุในความคำนวณ – นับ – ไป- ถึง เณ ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ ที่ชะตันธาตุแล้วลบ ณ คง เอ ไว้
- กายติ ย่อมกล่าว เก ธาตุในความกล่าว อ ปัจจัย ตี วิภัตติ เอา เอ ที่ เก เป็น อาย
- กาเมติ ย่อมรักใคร่ กมุ ธาตุในความผูกฟ่อง –สวยงาม – ยินดี –รักใคร่ เณ ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ ที่ชะตันธาตุเป็น อา แล้วลบ ณ คง เอ ไว้และลบ อุ ที่ มุ แห่ง กมุ ธาตุเสียด้วย
- กาหติ จักกระทำ กร ธาตุ อ ปัจจัย สสติ วิภัตติ แปลง กร เป็น กาท แล้ว ลบ สส คงไว้แต่ ตี.
- กาเถติ ย่อมเบียดเบียน กถ ธาตุในความเบียดเบียน เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ ที่ เณ เสีย
- กาสติ ย่อมไอ กาส ธาตุในความไอ -จาม- กระทบ อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
- กาสติ ย่อมปรากฏ กาสุ ธาตุในความแจ่ม – ชัด – ประกาศ – ปรากฏ –สว่าง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ สุ แห่ง กาสุ ธาตุ
- กิลมติ ย่อมลำบาก กิลมุ ธาตุในความลำบาก –เหน็ด – เหนื่อย อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ กิลมุ ธาตุเสีย
- กิลเสติ ย่อมยัง ----ให้เศร้าหมอง กิลิส ธาตุในความเศร้าหมอง –เบียดเบียน กำจัด เณ ปัจจัยในเหตุกัตตุ ตี วิภัตติ วิการ อิ ที่ ลี เป็น เอ แล้ว ลบ ณ คง เอ ไว้
- กิลิซชติ ย่อมเปียก กิลิท ธาตุในความเปียก – เยิ้ม ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ แปลง ย กับที่สุดธาตุเป็น ชช
- กิโลตติ ย่อมชุ่ม กิโลอต ธาตุในความเปียก – ชุ่ม อ ปัจจัย ตี วิภัตติ

กิสิตถ	ชูปหอมแล้ว กิส ชาติในความชูปมิม อ ปัจจย ตถ อัชชัตตนิวิรัตติ แล้วลง อิ อาคมหลังชาติปัจจย
กิตเตติ	ย่อมเทียบเคียง กิตต ชาติในความเทียบเคียง – แสดง –สรรเสริญ เณ ปัจจย ในกัตตฺ ตติ วิรัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
กิญเจติ	ย่อมย่ำยี – กำจัด กิจิ ชาติในความย่ำยี –กำจัด เณ ปัจจยในกัตตฺ ตติ วิรัตติ ลง นิคคหิตีอาคม แล้วแปลง เป็น ณ ลบ ณ คง เอ ไว้ แล้วลบ อิ ที่ จิ แห่ง กิจิ
กิวณชาติ	ย่อมเบียดเบียน กิวิ ชาติในความเบียดเบียน อุณา ปัจจย ตติ วัตตมานาวิรัตติ ลบ อิ ที่ วิ แห่ง กิวิ
กิฏยติ	ย่อมผูก –มัด กิฏ ชาติในความผูก-มัด –พัน รัต เณ ปัจจยในกัตตฺ ตติ วัตตมา นาวิรัตตติ ลบ ณ คง เอ ไว้ (ณีย ปัจจยเหมือน กิฏยติ)
กิเปติ	ย่อมอ่อนเพลีย กิป ชาติในความอ่อนเพลีย เณ ปัจจยในกัตตฺ ตติ วัตตมานา วิรัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
กีณาติ	ย่อมซื้อ กี ชาติในความซื้อ – ขาย – แลกเปลี่ยน ณา ปัจจย ตติ วัตตมานา วิรัตติ
กีโณติ	ย่อมเบียดเบียน กี ชาติในความเบียดเบียน ณุ ปัจจย ตติ วัตตมานาวิรัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
กิลยย	พึงผูก กิล ชาติในความผูก – มัด อ ปัจจย เอยย สัตตมวิรัตติ
กีพนติ	ย่อมเล่น กีฬ ชาติในการเล่น อ ปัจจย อนติ วิรัตติ(เป็น กิล ชาติในความเบิก บานก็ได้แล้วเอา ล เป็น พ)
กุชฌติ	ย่อมโกรธ กุช ชาติในความกำเริบ – โกรธ ย ปัจจยในกัตตฺ ตติ วิรัตติ แปลง ย กับ ฐ ที่สุดชาติเป็น ชฌ
กัจเจติ	ย่อมขัด กัจจ ชาติในความขวาง – ขัด เณ ปัจจยในกัตตฺ ตติ วิรัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
กุมาระติ	ย่อมเล่น กุมาร ชาติในการเล่น เณ ปัจจยในกัตตฺ ตติ วิรัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้

กุเหติ	ย้อมลวง กุห ชาติในความลวง- โกง เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
กุพพิติ	ย้อมนุ่งห่ม กุพิ ชาติในความนุ่งห่ม อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ซ้อน พ ลบ อิ ที พิ เสีย (บางแห่งที่ว่าลง ย ปัจจัยแล้วแปลงกับที่สุดชาติเป็น พพ)
กบปัสสุ	กำเริบแล้ว กุป ชาติในความกำเริบ -โกรธ -ไหล -สะเทือน ย ปัจจัยในกัตตุ อุ อักษรตัดนิวิภัตติ เป็น อีสสุ แล้วแปลง ย กับที่สุดชาติเป็น ปบ
กุพพนติ	ย้อมกระทำ กร ชาติในความทำ โอ ปัจจัย อนติ วิภัตติ แปลง โอ เป็น อว แปลง ว เป็น พ เอา อ ที ก เป็น อุ ว้อน พ แล้วลบ ร ที่ที่สุดชาติ
กุณติ	ย้อมร้องเรียก กุณ ชาติในความร้องเรียก -หยิก - ทำเสียง เณ ปัจจัย ในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
กุณฐิติ	ย้อมตัด กุณฐ ชาติในความตัด - แบ่ง เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
กुरुเต	ย้อมกระทำ กร ชาติ โอ ปัจจัย เต วิภัตติ เอา โอ ปัจจัยเป็น อุ เอา อ ที ก แห่ง กร เป็น อุ
กุณจติ	ย้อมงอ กุณจ ชาติในความคิด -โกง -งอ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
กुरुติ	ย้อมบริภาษ กุร ชาติในความด่า - บริภาษ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
กุนุชติ	ย้อมเผา กุช ชาติในความเผา - ร้อน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ นิคคหิตอาคมแปลง เป็น ณ แล้วลบ อิ ที จิ แห่ง กุช ชาติ
กุสยติ	ย้อมกล่าว กุสิ ชาติในความกล่าว - พูด ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้ แล้วลง นิคคหิตอาคมมาที่ พยัญชนะต้นชาติ
กุณติ	ย้อมตัด กุ ชาติในความตัด -คด-โกง -หุบ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
กุจติ	ย้อมคิด กุจ ชาติในความคด - สุก - หดหู่ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
กุชชติ	ย้อมคว่ำ กุชช ชาติในความคว่ำ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
กุกติ	ย้อมคว่ำ กุก ชาติในความคว่ำ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ

กุฎติ	ย่อมหลอกลวง กุฎ ชาติในความหลอกลวง เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
กุลติ	ย่อมกั้น กุล ชาติในความกั้น อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
เกลายติ	ย่อมกั้น กุล ชาติในความกั้น อ ปัจจัย ตี วิภัตติ เอา อ ที่ เล แห่ง เกเล ชาติ เป็น อาย
เกตติ	ย่อมอยู่ กิต ชาติในความอยู่ – อาศัย – รู้ – กำหนด อ ปัจจัย ตี วัตตมานา วิภัตติ วิการ อี ที่ กิ เป็น เอ
เกฏติ	ย่อมไป กิฏ ชาติในความไป – ถึง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ วิการ อี ที่ กิ แห่ง กิฏ ชาติเป็น เอ
เกวติ	ย่อมเสพ เกว ชาติในความเสพ คบหา อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ วุ แห่ง เกว ชาติ
เกลติ	ย่อมถึง เกล ชาติในความไป – ถึง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ ลุ แห่ง เกล ชาติเสีย
เกตยติ	ย่อมเรียก เกต ชาติในความเรียก ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย
โกฏติ	ย่อมต่ำ – ทับ โกฎ ชาติในความต่ำ – ทับ เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง เอ
โกลติ	ย่อมติดเนื่อง กุล ชาติในความติดเนื่อง – นับ – คำนวณ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โวจติ	ย่อมร้อง กุจ ชาติในความกึกก้อง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ

ข.

ขวติ	ย่อมกล่าว โข ชาติในความกล่าว ร้อง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ เอา โอ เป็น อว
ขนิ	ขุดแล้ว ขน ชาติในความขุด อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อี

ขรติ	ย้อมสิ้น ขร ธาตุในความสิ้น อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
ขมภติ	ย้อมสิ้น ขภิ ธาตุในความข่ม อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลง นิคคหิตอาคมที่พยัญชนะ ต้นธาตุ แล้วแปลงเป็น ม ลบ อิ ที่ ภि แห่ง ขภิ ธาตุ
ขณชติ	ย้อมเชก ขชิ ธะตุในความแยก – ไป- ถึง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิคคหิต อาคมแปลงเป็น ณ แล้วลบ อิ ที่ ชิ แห่ง ขชิ ธาตุ
ขมนติ	ย้อมควร ขม ธาตุในความอดทน – ควร อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ
ขมามิ	ย้อมมิ ขมุ ธาตุ อ ปัจจัย มิ วัตตมานาวิภัตติ ลบ อุ ที่ ขมุ ธาตุลแวกที่หะเป็น อา เพราะ มิ อยู่หลัง (ขม ธาตุก็ได้)
ขลติ	ย้อมไหว ขล ธาตุในความไหว – สะสม – ผิด อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ขณญติ	ย้อมระวัง ขณญ ธาตุในความป้องกัน – ระวัง เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
ขททติ	ย้อมกัด ขทท ธาตุในความกัด – ต้อย อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ขญติ	ย้อมปรารณา ขญ ธาตุในความปรารณา อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ขพพติ	ย้อมไป ขพ ธาตุในความไป- ถึง – หยิ่ง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ขชชติย	ย้อมขยำ – ยำ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ขชติ	ย้อมคลุกเคล้า ขช ธาตุในความคลุกเคล้า อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ขณเทติ	ย้อมตัด ขชิ ธะตุในความตัด – แบ่ง – ท่อน เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้ ลง นิคคหิตอาคม แล้วแปลงเป็น ณ
ขมายติ	ย้อมสลัด ขมาย ธาตุในความสลัด อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ขนทติ	ย้อมแล่นไป ขนท ธะตุในความไป- ถึง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ (แปลว่า ย่อมกำขัด เป็น ขาติ ธาตุในความฆ่า – ประหาร – กำจัด)
ขทติ	ย้อมมั่นคง ขท ธะตุในความเปียดเบียน – มั่นคง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ขมเปติ	ย้อมอดทน ขปิ ธาตุในความอดทน เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ อิ ที่ ปอ ลงนิคคหิตอาคมแล้วแปลงเป็น ม

ขพยติ	ย่อมทำลาย ขพ ธาตุในความทำลาย ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ญ คง ย ไว้
ขายิ	ปรากฏแล้ว เข ธาตุในความปรากฏ – เคี้ยว กิน – กัดกิน-เป็นอยู่ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ เอา อ ที่ เข ธาตุ เป็น อาย
ขาทยย	พึงเคี้ยวกิน ขาท ธาตุในความกิน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
ขาคิ	ย่อมกล่าว ขา ธาตุในความกล่าว อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
ขิปปิ	จงสดไป ขิปป ธาตุในความทิ้ง-ขว้าง –โยน อ ปัจจัย หิ ปัญจมีวิภัตติ ลบเสีย
ขิปปติ	ย่อมด่วน ขิปป ธาตุในความเร็ว –ด่วน ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ แปลง ย กับ ป ที่สุดธาตุเป็น ปป
ขิปติ	ย่อมไอ ขิป ธาตุในความไอ –จาม อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
ขิชชติ	ย่อมลำบาก ขิทธิ ธาตุในความลำบาก ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ อิ ที่ ธิ แล้วแปลง ย กับที่สุดธาตุเป็น ชช
ขิชติ	ย่อมร้อง ขิช ธาตุในความร้อง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
ขิพพติ	ย่อมอ้าง ขิรุ ธาตุในความอ้าง ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ ว แล้วแปลง ย กับที่สุดธาตุเป็น พพ
ชิณติ	ย่อมเปียดเบียน ชิณุ ธาตุในความเปียดเบียน โอ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ ญ แห่ง ชิณุ ธาตุเสีย
ชินาติ	ย่อมไป ชิ ธาตุในความไป – ถึง นา ปัจจัย ตี วิภัตติ
ชิปุนาติ	ย่อมเหวี่ยงไป ชิป ธาตุ อณา ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
ชิมปติ	ย่อมเป็นไป ชิปี ธาตุในความเป็น ไป อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิกคหิตอาคมแล้ว แปลงเป็น ม และลบ อิ ที่ ปี แห่ง ชิปี ธาตุ
ชีเย	พึงสิ้นไป ชิ ธาตุในความสิ้น – เสื่อม อ ปัจจัย เอยย สัตตมีวิภัตติ ลบ ญย คง เอ ไว้
ชิลติ	ย่อมค้ำจุน ชิล ธาตุในความค้ำจุน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ

ชียนติ	ย้อมแค้นเคือง ชี ชาติในความโกรธ – เบียดเบียน – อยู่ อาศัย ย ปัจจัย อนติ วิภัตติ
ชีวติ	ย้อมประมาท ชิว ชาติในความมัวเมา อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ วุ แห่ง ชิว ชาติ
ชุกติ	ย้อมกำเริบ ชุก ชาติในความกำเริบ – ปั่นป่วน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ชุเสติ	ย้อมดำ ชุเส ชาติในความดำ เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลงนิกคหิตอาคมที่ พยัญชนะต้นธาตุ คง ว ลบ ณ และ อิ ที่ สี แห่ง ชุเส ชาติ(บางแห่งก็ว่า ชุส ธาตุเลย)
ชุหติ	ย้อมเขลา ชุห ชาติในความโง่ – เขลา อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ชุรติ	ย้อมตัด ชุร ชาติในความตัด – แบ่ง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ชุกพหติ	ย้อมกำเริบ ชุก ชาติในความกำเริบ ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ แปลง ย กับ ภ ที่สุดธาตุเป็น พภ
เขวติ	ย้อมอ้าง ชิว ชาติในความอ้าง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ วิการ อิ เป็น เอ ลบ อุ ที่ วุ เสี่ย
เขปยีสุ	ยัง-----ให้สิ้นไปแล้ว ชี ชาติในความสิ้น ณาปย ปัจจัยในเหตุกัตตุ อุ อัจฉัตตนิ วิภัตติ เป็น อีสุ วิการ อิ ที่ ชี เป็น เอ ลบ ณ คง ปย ไว้(บางอาจารย์ก็ว่าเข ชาติในความสิ้น-เสื่อม)
เขภูติ	ย้อมบริโภาค เขภู ชาติในความกิน เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
เขภูติ	ย้อมหวาด ชิว ชาติในความสะดุ้ง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ วิการ อิ เป็น เอ
เขลติ	ย้อมไป เขล ชาติในความไป – ถึง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
เขวติ	ย้อมคบ เขว ชาติในความคบ – เสพ ปฏิบัติ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ ลบ อุ ที่ วุ แห่ง เขว
เขปติ	ย้อมบด ชิป ชาติในความบด อ ปัจจัย ติ วิภัตติ วิการ อิ เป็น เอ

โฆภติ	ย่อมกระเพื่อม ชุภ ชาติในความห้วนไหว –กำเริบ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โฆทติ	ย่อมเล่น ชุท ชาติในความแล่น อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โฆฏติ	ย่อมขว้าง โฆฏ ชาติในความขว้าง – โยน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
โฆทติ	ย่อมฆ่า โฆท ชาติในความประหาร อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
โฆลติ	ย่อมหยุด โฆล ชาติในความหยุดอยู่ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ

ค

คจณ	จงไป-ถึง คม ชาติ อ ปัจจัย ทิ ปัญจมีวิภัตติ ลบเสียแล้ว เอา คม เป็น คจณ
คเซติ	ย่อมย่ำ คช ชาติในความย่ำยี –คำรณ เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ ที่ เณ คง เอ ไว้
อนถยติ	ย่อมเรียบเรียง คนถ ชาติในความแต่ง ถนย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ ที่ ถนย คง ย ไว้
คนธยติ	ย่อมปลิวไป คนธ ชาติในความไป- แสดง ถนย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
คททติ	ย่อมกล่าว คทท ชาติในความกล่าว –ร้อง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
คณาเปถ	จงยัง....ใ้ให้นับ คณ ชาติในความไป –ถึง –นับ –คำนวณ ณาเป ปัจจัย ใน เหตุกัตตุ ถ ปัจจมีวิภัตติ ลบ ณ ที่ ณาเป
คณนติ	ย่อมนับ ย่อมเอื้อเพื่อ คณ ชาติในความนับ เณ ปัจจัยในกัตตุ อนติ วิภัตติ ลบ ณ ที่ เณ คง เอ ไว้
คทติ	ย่อมกล่าว –พูด คท ชาติในความชัด อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ

คชชติ	ย่อมกระหึ่ม คชช ชาติในความร้อง – คำรน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
คณหีสุ	ถือเอาแล้ว คห ชาติในความถือเอา ณาหา ปัจจัย อุ อชชัตตนิวิภัตติ เป็น อีสุ ลบที่สุดธาตุและ อา ที่ ณาหา
คมีสุ	ไปแล้ว คม ชาติ อ ปัจจัย อุ อชชัตตนิวิภัตติ เป็น อีสุ
ครหามิ	ย่อมติเตียน ครห ชาติในความติเตียน อ ปัจจัย มิ วัตตมานาวิภัตติ แล้วที่หะ ที่สุดธาตุและปัจจัย เป็น อา เพราะ มิ อยู่หลัง
ควติ	ย่อมกล่าว คุ ชาติในความกล่าว อ ปัจจัย ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว
คพพติ	ย่อมเบียดเบียน คพพ ชาติในความเบียดเบียน –หยิ่ง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
คพฤติ	ย่อมทรวงไว้ คพพ ชาติในความทรวงไว้ –รับไว้-คะนอง อ ปัจจัย ติ วัตตมานา วิภัตติ
คทฤษฎติ	ย่อมละโมบ คทฐ ชาติในความละโมบ ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
คเวสนติ	ย่อมแสวงหา คเวส ชาติในความแสวงหา – คั่น อ ปัจจัย อนติ วัตตมานา วิภัตติ
คลติ	ย่อมกลืนกิน คล ชาติในความกลืนกิน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ครติ	ย่อมโพรย คร ธษตุในความโพรย –ไปสูง –ข่ม – อยู่ อ ปัจจัย ติ วัตตมานา วิภัตติ
คสติ	ย่อมกลืนกิน คสุ ชาติในความกลืนกิน อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ ลบ อุ ที่ สุ แห่ง คสุ ชาติเสีย
คทยติ	ย่อมกระหึ่ม คท ชาติในความหระหึ่ม – ร้อง ฌย ปัจจัย ในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
คณยนติ	ย่อมนูน คทิ ชาติในความนูน –พอง –มัวเมา อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิกคหิต แล้วแปลงเป็น ณ ลบ อิ ที่ ทิ แห่ง คทิ ชาติ

- คายนติ ย่อมขับ เค ธาตุในความขับ – ร้องเพลง – กล่อม อ ปัจจัย อนติ วิภัติ เออา เอ
ที่ เค ธาตุเป็น อาย
- คาหาเปสสนติ จงยัง.....ให้ถือเอา คห ธาตุ ณาเป ปัจจัยในเหตุกัตตุ สสนติ ภาวิสันติ
วิภัติ ที่ตะต้นธาตุเป็น อา แล้วลบ ณ ที่ ณาเป เสีย
- คาคติ ย่อมไป คา ธาตุในความไป-ถึง อ ปัจจัย ติ วิภัติ
- คารติ ย่อมป้องกัน คาร ธาตุในความป้องกัน – อาศัย – แต่ง อ ปัจจัย ติ วิภัติ
- คาหติ ย่อมปั่นป่วน คาหุ ธาตุในความปั่นป่วน – ราบกวน อ ปัจจัย ติ วิภัติ ลบ อุ ที่
คาหุ เสีย
- คิขมติ ย่อมกำหนด คิธ ธาตุในความกำหนด ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัติ แปลง ย กับ
ธ ที่สุดธาตุเป็น ชม
- คิรติ ย่อมคาย คิธ ธาตุในความไหลออก อ ปัจจัย ติ วิภัติ
- คิลิติ ย่อมกลืนกิน คิล ธาตุในความกลืนกิน อ ปัจจัย ติ วิภัติ
- คิลยติ ย่อมเจ็บไข้ คิเล ธาตุในความหมดสำราญ อ ปัจจัย ติ วิภัติ เออา เอ ที่ เล
แห่ง คิเล เป็น อย.
- คิเลวติ ย่อมคบหา คิเลฐ ธาตุในความคบหา – เสพ อ ปัจจัย ติ วิภัติ ลบ อุ ที่ ฐ แห่ง
คิเลฐ ธาตุ
- คเลสติ ย่อมปรารถนา คิเลส ธาตุในความอยาก – ปรารถนา อ ปัจจัย ติ วิภัติ ลบ
อุ ที่ ฐ แห่ง คิเลส
- คุชมติ ย่อมโปก คุธ ธาตุในความโปก ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัติ แปลง ย กับ ข ที่สุด
ธาตุเป็น ชม
- คุหติ ย่อมรักษา คุห ธาตุในสวางวน อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัติ
- เควติ ย่อมคบหา เคฐ ธาตุในความเสพ – คบหา อ ปัจจัย ติ วิภัติ ลบ อุ ที่ ฐ แห่ง
เคฐ ธาตุ

คุหยติ	ย่อมบิตปัง คุห ชาติในความระวัง- ปิดบัง ฌย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ทีฆะตัน ชาติ ลบ ฌ คง ย ไว้
โคเปติ	ย่อมคุ่มครอง คุป ชาติในความคุ่มครอง ฌ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ฌ คง เอ ไว้
โคผติ	ย่อมร้อยกรอง คุผ ชาติในความร้อยกรอง อ ปัจจย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โคทติ	ย่อมเล่น คุท ชาติในการเล่น อ ปัจจย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โคจติ	ยืมลัก คุจ ชาติในความลัก - ขโมย อ ปัจจย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โคมยติ	ย่อมทา โคม ชาติในความทา - ฉาบ - ไล้ ฌย ปัจจยในกัตตุ ลบ ฌ คง ย ไว้
โคตถติ	ย่อมดำรง โคตถ ชาติในความดำรง - ตั้ง อ ปัจจย ตี วัตตมานาวิภัตติ

ฌ

ฌฎิยติ	ย่อมสืบท่อ ฌฎิ ชาติในความรวมกัน - ติดกัน ย ปัจจย ในกัมม ตี วิภัตติ ลง อ อาคมหน้า ย
ฌฎิยติ	พยายามแล้ว ฌฎิ ชาติในความพยายาม - หมั่น - ขยัน ฌ ปัจจยในกัตตุ อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อี ลบ ฌ แล้ว ลง ส อาคม
ฌฎิยติ	เคาะแล้ว ฌฎิ ชาติในความไหว - สั่น ฌ ปัจจย ในกัตตุ อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อี ลบ ฌ แล้วลง ส อิม
ฌสติ	ย่อมสี - ย่อมเคี้ยว ฌส ชาติในความสี อ ปัจจย ตี วิภัตติ
ฌณฎิยติ	ย่อมกล่าว ฌฎิ ชาติในความกล่าว ฌ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ฌ ที ฌ ลง นิกคหิตอาคมแล้วแปลงเป็น ฌ แล้วลบ อี ที ฎิ แห่ง ฌฎิ ชาติ
ฌสุสติ	ย่อมรวบรวม ฌสุ ชาติในความย่อ อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลบ อุ ทั้งสอง หรือเอา อุ ทั้งสองเป็น อ ซ้อน ส (บางแห่งว่าลง ย ปัจจย แล้วแปลงกับที่สุตชาติเป็น สส)
ฌสติ	ย่อมกิน ฌส ชาติในความบริโภค อ ปัจจย ตี วิภัตติ

ฆาเตตุ	จงฆ่า ฆส ธาตุในความฆ่า เณ ปัจจัยในกัตตุ ตุ ปัญจมีวิภัตติ แปลง หน เป็น ฆาต แล้ว ลบ ณ คง เอ ไว้
ฆาตเย	พึงยัง.....ให้ฆ่า หน ธาตุ ฌย ปัจจัยในกัตตุ เอยย สัตตมีวิภัตติ แปลง หน เป็น ฆาต ลบ ณ คง ย ไว้ แล้วลบ ยย คง เอ ไว้
ฆายติ	ย่อมสุดคม ฆา ธาตุในความสุดคม ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ
ฆุรุฆุรายติ	ย่อมประพฤติซึ่งเสียงว่า ฆุรุ ๆ ฆุรุฆุรุ (นาม) อาย ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
ฆุฎติ	ย่อมประหาร ฆุฎ ธาตุในความประหาร – แลก-ตี อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ฆุรติ	ย่อมกลัว ฆุร ธาตุในความกลัว อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ฆุสติ	ย่อมปรารถนา ฆุสี ธาตุในความรักใคร่ ปรารถนา อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลบ อี ที่ ฆุสี ธาตุ
โฆรติ	ย่อมล่าช้า โฆร ธาตุในความล่าช้า อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
เฆปปติ	ย่อมถือเอา คห ธาตุในความถือเอา ปป ปัจจัย ติ วิภัตติ แปลง เป็น เฆ
โฆเสติ	ย่อมยัง.....ให้ก๊กก้อง ฆุส ธาตุในความก๊กก้อง – ประกาศ เณ ปัจจัยใน เหตุกัตตุ ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ

จ.

จจกมิ	จจกรมแล้ว กม ธาตุในความก้าวไป อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อิ เทวภาว ก ขึ้นหน้าธาตุ แล้วลงนิคคหิอาคมที่พยัญชนะอัฟภาสแปลง ก. ตัว เทวภาวะเป็น จ. แล้วแปลงนิคคหิตเป็น ง.
จเช	พึงสละ จช ธาตุในความสละ – บริจาค – เสื่อม – ทรมาน อ ปัจจัย เอยย สัตตมีวิภัตติ ลบ ยย คง เอ ไว้.
จณฺหติ	ย่อมโกรธ จติ ธาตุในความโกรธ- ดุร้าย -เหยียดโหด อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิคคหิต อาคมที่พยัญชนะที่สุดธาตุ แล้วแปลง เป็น ณ ลบ อี ที่ ติ แห่ง จติ ธาตุ

จนฺทติ	ย้อมสว่าง จท ชาติในความสว่าง – สวยงาม อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิกคหิต อาคมแล้วแปลงเป็น น ลบ อี ที ทิ แห่ง จท ชาติ
จณฺจติ	ย้อมไป จณฺจ ชาติในความไป – ถึง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที จุ แห่ง จณฺจ ชาติ
จกฺขติ	ย้อมกล่าว จกฺข ชาติในความกล่าว - ดู - เห็น - พูด - บอก อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
จกฺติ	ย้อมประหาร จก ชาติในความประหาร – เขี่ยน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
จมฺพติ	ย้อมบริโภาค จมฺพ ชาติในความบริโภาค อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
จยติ	ย้อมไป จย ชาติในความไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ ณ คงไว้แต่ เอ
จรติ	ย้อมเที่ยวไป -ประพฤติ จร ชาติในความเที่ยวไป- ประพฤติ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
จหติ	ย้อมห้วนไหว -โยกโคลง จล ชาติในความห้วนไหว – สั่น อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
จทติ	ย้อมวิงวอน จท ชาติในความขอร้อง – วิงวอน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
จฏฺติ	ย้อมดำ จฏ ชาติในความดำ - บริภาษ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
จเปติ	ย้อมถู จป ชาติในความถู – ชัด เล้าโลม ณ ปัจจัยในกัตตุ ลบ ณ คง เอ ไว้
จมติ	ย้อมไป จมฺ ชาติในความไป ถึง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
จสติ	ย้อมบริโภาค จส ชาติในความกิน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
จณฺติ	ย้อมบำเพ็ญ จน ชาติในความให้ – บำเพ็ญ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
จจฺจติ	ย้อมดำ จจจ ชาติในความดำ – บริภาษ- ละ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
จพฺพติ	ย้อมไป จพฺ ชาติในความไป – ถึง – เป็นไป -บริโภาค อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
จวนฺติ	ย้อมเคลื่อน จุ ชาติในความเคลื่อน – ไป -ดับ อ ปัจจัย อนฺติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว
จจฺยติ	ย้อมศึกษา จจจ ชาติในความศึกษา – เล่าเรียน ณฺย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้

- จาราเปลี ยัง---ให้เที่ยวไปแล้ว จร ชาติในความเที่ยวไป ณาเป ปัจจัยในเหตุกัตตุ อี
อชชัตตนีวิภัตติ รัสสะเป็น อี ทีฆะตันธาตุเป็น อา ลบ ฌ คง อาเป ไว้แล้ว ลง
ส อาคมหลังธาตุและปัจจัย
- จาเลติ ย่อมยัง---ให้ไหว จล ชาติในความไหว ฌ ปัจจัยในเหตุกัตตุ ตี วิภัตติ ทีฆะตันธาตุ
เป็น อา แล้ว ลบ ฌ คง เอ ไว้
- จายติ ย่อมเล่าเรียน จายู ชาติในความศึกษา – เล่าเรียน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่
ยู แห่ง จายู
- จาเวนติ ย่อมยัง.....ให้เคลื่อน จู ชาติในความเคลื่อน ฌ ปัจจัยในเหตุกัตตุ อนติ วิภัตติ
ทีฆะตันธาตุเป็นอา แล้ว ลบ ฌ คง เอ ไว้
- จินีสุ สังสมแล้ว จิ ชาติในความสังสม – ก่อ นา ปัจจัย อุม์ อชชัตตนีวิภัตติ แปลงเป็น
อีสุ แล้วลบ อา ที่ นา ปัจจัย
- จินตยิ คิดแล้ว จินต ชาติในความคิด ฌย ปัจจัย ในกัตตุ อี อชชัตตนีวิภัตติ รัสสะเป็น อี
แล้ว ลบ ฌ คง ย ไว้
- จิกเกติ ย่อมจับต้อง จิก ชาติในความจับต้อง ฌ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ฌ คงไว้
แต่ เอ
- จิลติ ย่อมอยู่ จิล ชาติในความอยู่ – อาศัย อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
- จิตตยติ ย่อมมดงาม จิตต ชาติในความมดงาม – วิจิตร ฌย ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ
ฌ คง ย ไว้
- จิริณาติ ย่อมเบียดเบียน จิริ ชาติในความเบียดเบียน อุณา ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อี ที่ ริ
แห่ง จิริ ชาติ (ว่า ณา ปัจจัยก็มี เอา อี ที่ ริ แห่ง จิริ ชาติเป็น อุ)
- จินายติ ย่อมดูหมิ่น จิเน ชาติในความสำคัญ – หมิ่นประมาท อ ปัจจัย ตี วิภัตติ เอา
เอ ที่ เน แห่ง จิเน ชาติ เป็น आय
- จิงคุเลติ ย่อมหมุนเวียน จิงคุล ชาติในความเวียน ฌ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ฌ
คงไว้ แต่ เอ

จิลลติ	ย่อมหย่อน จิลล ษตฺตฺในคหพร่อง – ยอหย่อน อ ปัจจย ติ วัตตมณณววิภตติ
จिरยณติ	ย่อมประพฤติซ้ จิร ศัพท ซ้ – นณ อาย ปัจจย อนติ วัตตมณณววิภตติ
จิวิตติ	ย่อมป้องกัน จิวิ ษตฺตฺในคหกล่่ว – พุด เณ ปัจจยในกัตตฺ ติ วิภตติ
จุมพเพติ	ย่อมย้ง.....ให้จูป จุพิ ษตฺตฺในคหจูป ณาเป ปัจจยในเหตุกัตตฺ ติ วิภตติ ลง นิคคหิตอาคคแล้วแปลงเป็น ม ลบ อี ที พิ แห่งจุพิ ษตฺตฺและลบ ณ คง อเพ ไว้ด้วย
จุนเติ	ย่อมหตหุ จุน ษตฺตฺในคหหตหุ เณ ปัจจยในกัตตฺ ติ วิภตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
จุนเติ	ย่อมท้ลย จุน ษตฺตฺในคหท้ลย – สลย เณ ปัจจยในกัตตฺ ติ วิภตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
จุกกยติ	ย่อมท้ร้ย จุกก ษตฺตฺในคหท้ร้ย ญย ปัจจยในกัตตฺ ติ วิภตติ ลบ ณ คง ย ไว้
จุกทติ	ย่อมย้งเยื้อง จุกท ษตฺตฺในคหพ้อนร้ อ ปัจจย ติ วิภตติ
จุสติ	ย่อมตี้ม จุส ษตฺตฺในคหตี้ม อ ปัจจย ติ วิภตติ
จุนญยติ	ย่อมลตลง จุนญ ษตฺตฺในคหลตลง ญย ปัจจยในกัตตฺ ติ วิภตติ ลบ ณ คง ย ไว้
จุลลติ	ย่อมเยื้องกรย จุลล ษตฺตฺในคหเยื้องกรย อ ปัจจย ติ วิภตติ
เจตยติ	ย่อมคิต – จงใจ จิต ษตฺตฺในคหคิต ญย ปัจจย ติ วิภตติ วิการ อี ที จิ เป็น เอ ลบ ณ คง ย ไว้
เจภูติ	ย่อมใช้ไป จิภู ษตฺตฺในคหส่งไป อ ปัจจย ติ วัตตมณณววิภตติ วิการ อี ที จิ เป็น เอ (หรือเจภู ษตฺตฺเหมือกัน)
เจตติ	ย่อมก้หนด จิต ษตฺตฺในคหก้หนด – หมาย อ ปัจจย ติ วิภตติ วิการ อี ที จิ เป็น เอ
เจลติ	ย่อมเป็นไป เจล ษตฺตฺในคหเป็นไป – ถึง – ไป อ ปัจจย ติ วิภตติ ลบ อุ ที ล แห่งเจล ษตฺตฺ

- โจปติ ย่อมล้าช้า จุป ชาติในความล่าช้า – ห้วนไหว อ ปัจจัย ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โโอ
- โจภูติ ย่อมลดลง จุฏ ชาติในความลดลง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โโอ
- โจณติ ย่อมขาด จุณ ชาติในความตัด – ขาด อ ปัจจัย ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โโอ
- โจตติ ย่อมรขาด จุต ชาติในความสาด – เท อ ปัจจัย ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โโอ
- โจทยติ ย่อมหักท้วง จุท ชาติในความหักท้วง ญย ปัจจัยในกัตตุ พฤทธิ อุ เป็น โโอ ลบ ณ คง ย ไว้
- โจพยติ ย่อมปน จุพ ชาติในความปน – ละเอียดย ญย ปัจจัย ในกัตตุ พฤทธิ อุ เป็น โโอ ลบ ณ คง ย ไว้
- โรจยติ ย่อมล้าก จุร ชาติในความล้าก – ขโมย ญย ปัจจัยในกัตตุ พฤทธิ อุ เป็น โโอ ลบ ณ คง ย ไว้
- ฉ
- ฉททยีสุ ทิ้งแล้ว ฉทท ชาติในความทิ้ง – ละทิ้ง ญย ปัจจัยในกัตตุ อัม อัมชัตตนิวิภัตติ เป็น อีสุ แล้วลบ ณ คง ย ไว้
- ฉททยติ ย่อมสำรอก ฉทท ชาติในความอาเจียน ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
- ฉณญติ ย่อมทิ้ง ฉณญ ชาติในความทิ้ง ฌน ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คงไว้แต่ เอ
- ฉมติ ย่อมไป ฉม ชาติในความไป – ถึง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ฉทเทนติ ย่อมทิ้ง ฉทท ชาติในความทิ้ง ฌน ปัจจัยในกัตตุ อนติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
- ฉทติ ย่อมโพนทะนา ฉท ชาติในความยกโทษ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลบ อิ ที ทิ แห่ง ฉท ชาติ
- ฉมติ ย่อมบริโภค ฉม ชาติในความกิน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ มุ แห่ง ฉม ชาติ

- ฉาหาเปลี่ ยัง---ให้มุงแล้ว ฉมุ ธาตุในมุง – บัง ฉาเป ปัจจัยในเหตุกัตตุ อี อัจชัตตนิ
วิภัตติ รัสสะเป็น อี ที่ชะตันธาตุนเป็น อา ลบ ณ คง อาเป ไว้แล้วลง ส อาคม
หลังธาตูปัจจัย
- ฉาเทติย้อมปกคลุม ฉท ธาตุในความปกคลุม ณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ที่ชะตันธาตุนเป็น
อา ลบ ณ คง เอ ไว้
- ฉาทยติ ย้อมปรารณา ฉท ธาตุในความปรารณา – อยากรได้ ณย ปัจจัยในกัตตุ ตี
วิภัตติ ที่ชะตันธาตุนเป็น อา ลบ ณ คง ย ไว้ แล้วลบ อี ที่ ฉท ธาตุ
- ฉิซซีสุ ขาดแล้ว ฉท ธาตุในความขาด – ทะลุ –แตก – สลาย ย ปัจจัยในกัตตุ อัจ
อัจชัตตนิวิภัตติ เป็น อีสุ ลบ อี ที่ ที แห่ง ฉท ธาตุแล้วแปลง ย ที่สุดธาตุนเป็น
ซซ (ว่า ฉท ธาตุกันโดยมาก)
- ฉินท ขาดแล้ว ฉท ธาตุในความตัด- ทอน อ ปัจจัย ทิ ปัญจมีวิภัตติลบเสีย ลง
นิคคหิตอาคมที่พยัญชนะตันธาตุนแปลงเป็น น (ว่าฉทธาตุนโดยมาก)
- ฉิทเทติ ย้อมเจาะ ฉท ธาตุในความเจาะ – ช่อง – โพรง ณ ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ
ลบ ณ คง เอ ไว้
- ฉุปี ถูกต้องแล้ว ฉุป ธาตุในความถูกต้อง อ ปัจจัย อี อัจชัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น
อี
- ฉุฎติ ย้อมตัด ฉุฎ ธาตุในความตัด –ทอน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
- ฉุภติ ย้อมขับไล่ ฉุภ ธาตุในความขับไล่ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
- ฉะทยติย้อมตัด ฉะท ธาตุในความตัด ณย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
- ฉะติ ย้อมตัด ฉุ ธาตุในความตัด อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อู เป็น โอ

ชกฺเขสีย่อมชี้ชัก ชกฺข ธาตุในความหัวเราะ อ ปัจจย สี วัตตมานาวิภตฺติ

ชณฺณหาฬิงรุํ ณา ธาตุในความรู้ ณา ปัจจย เอยฺย สัตตมวีภตฺติ แปลง ณา เป็น ชํ ลบ ณา

ปัจจย แปลง เอยฺย เป็น ณา แล้วแปลงนิกคหิตเป็น ณ

ชมฺภตฺติ ย่อมเอี้ยวกาย ชภ ธาตุในความบิดกาย – เหยียดกาย อ ปัจจย ติ วิภตฺต ลง

นิกคหิตต้นธชตฺ แล้วแปลงเป็น ม (ว่า ชภิ ธาตุก็ได้ แล้วลบ อิ เสีย)

ชปตฺติ ย่อมกล่าว ชป ธาตุในความกล่าว อ ปัจจย ติ วิภตฺติ

ชลตฺติ ย่อมรุ่งเรือง ชล ธชตฺในความเจ็บไข้ อ ปัจจย ติ วิภตฺติ

ชรตฺติ ย่อมประจวร ชร ธาตุในความเจ็บไข้ อ ปัจจย ติ วิภตฺติ

ชยตฺติ ย่อมชนะ ชิ ธาตุในความชนะ อ ปัจจย ติ วิภตฺติ วิการ อิ ที ชิ เป็น เอ เอา เอ เป็น อย

ชวตฺติ ย่อมแล่นไป ชุ ธาตุในความแล่นไป –ไปเร็ว อ ปัจจย ติ วิภตฺติ พฤทธิ อุ เป็น

โอ เอา โอ เป็น อว

ชกฺขตฺติ ย่อมรุ่งรัง ชกฺฏ ธาตุในความรัก อ ปัจจย ติ วิภตฺติ

ชมฺภยตฺติ ย่อมกำจัด ชภิ ธาตุในความกำจัด ญย ปัจจยในกัตตฺ ติ วิภตฺติ ลง นิกคหิต

แล้วแปลงเป็น ม ลบ อิ ที ภิ แห่ง ชภิ ธชตฺ และ ลบ ณ คง ย ไว้

ชเนตฺติ ย่อมให้เกิด ชน ธาตุในความเกิด ณ ปัจจยในกัตตฺ ติ วิภตฺติ ลบ ณ คง เอ ไว้

ชเหยยฬิงละเสยฺย หา ธาตุในความละอ ปัจจย เอยฺย สัตตมวีภตฺติ ทวภาวะ หา ขึ้นหน้าธาตุ

แล้วแปลง ห เป็น ช เอา อา เป็น อ รัสสะ อา ที หา ธาตุเป็น อ

ชณฺณตฺติย่อมเกิด ชน ธชตฺในความเกิด ย ปัจจยในกัตตฺ ติ วิภตฺติ แปลง ย กับ น ที่สุดธาตุ

เป็น ณฺณ

ชมตฺติ ย่อมบริโภาค ชมฺ ธชตฺในความบริโภาค อ ปัจจย ติ วิภตฺติ ลบ อุ ที มฺ แห่ง ชมฺ

ธาตุ

ชนตฺติ ย่อมร้อง ชน ธาตุในความร้อง อ ปัจจย ติ วิภตฺติ

ชสตฺติ ย่อมเบียดเบียน ชส ธาตุในความเบียดเบียน อ ปัจจย ติ วิภตฺติ

- ชรอยติ ย่อมทรุดโทรม ชร ษตุในความแก่ – ทรุดโทรม ญย ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ
 ลบ ณ คง ย ไว้
- ชชติ ย่อมรบ ชช ษตุในความยุทธ – รบ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ (ถ้าเป็น ชช ษตุ
 สำเร็จรูปเป็น ชณชติ ลงนิกคหิต)
- ชปติ ย่อมกระซิบ ชป ษตุในความกระซิบ อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
- ชจติ ย่อมดำ ชจ ษตุในความบริภาษ – เว้น อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
- ชยเต ย่อมเกิด ชจ ษตุในความเกิด – ปรากฎ ญ ปัจจัยในกัตตุ เต วัตตมานาวิภัตติ แปลง
 ชน เป็น ชา (ชนิ ษตุก็มี)
- ชสยติ ย่อมเดาะ ชส ษตุในความเดาะ ฌย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ที่ฆะตันษตุเป็น
 อา ลบ ณ คง อ ไว้
- ชครโรติ ย่อมตื่น ชคร ษตุ โอ ปัจจัย ตี วิภัตติ
- ชานียา พึ่งรู้ ณา ษตุ น ปัจจัย เอยย สัตตมีวิภัตติ แปลง ณา ษตุเป็น ชา แล้วลบ
 อา ที่ นา ปัจจัย เสีย
- ชานมุ พึ่งรู้จัก ณา ษตุ นา ปัจจัย เอยยาม วิภัตติ เอา ณา เป็น ชา แล้วแปลง เอยยาม เป็น
 เอมุ ลบ อา ที่ นา ปัจจัย
- ชยติ ย่อมเสื่อม เซ ษตุในความเสื่อม อ ปัจจัย ตี วิภัตติ เอา เอ ที่ เซ เป็น อาย
- ชาเลสสามิ จักยัง...! โหโพลง ชล ษตุในความโพลง – สว่าง ฌ ปัจจัยในเหตุกัตตุ สสามิ
 ภวิสสันติวิภัตติ ที่ฆะตันษตุ เป็น อ ลบ ณ คง เอ ไว้
- ชิจจติ ย่อมเกลียด คุป ษตุในความเกลียด – ชัง ฉ ปัจจัย ตี วิภัตติ เทวภาวะ คุ ขึ้น
 หน้าษตุแล้วแปลง ค เป็น ช เอา อุ ที่ ชุ เป็น อิ แล้วเอาที่สุดษตุเป็น จ
 เพราะ ฉ อยู่หลัง
- ชินาติ ย่อมผจญ ชิ ษตุในความชนะ – ผจญ นา ปัจจัย ตี วิภัตติ

ชียิ	เลื่อมแล้ว ชิ ธาตุในความเลื่อม – ย่อยยับ ย ปัจจัยในกัตตุ อี อัชชัตตนีวิภัตติ รัสสะเป็น อี (บางแห่งก็ว่า ชร ธษตุแล้วแปลง ชร ธาตุเป็น ชียิ ลง อ ปัจจัย อี วิภัตติ)
ชิรณาติ	ย่อมเปียดเบียน ชิริ ธาตุในความเปียดเบียน ณา ปัจจัย ติ วิภัตติ เอา อี ที่ ริ แห่ง ชิริ เป็น อี (บางท่านก็ว่า อุณา ปัจจัยแล้วลบ อี ที่ ริ แห่ง ชิริ ธาตุ)
ชิรติ	ย่อมคร่ำคร่า ชร ธาตุในความแก่ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ แปลง ชร เป็น ชิร
ชียยติ ย	ย่อมแก่ ชร ธาตุ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ แปลง ชร เป็น ชียย
ชีนาติ	ย่อมย่อยยับ ชิ ธาตุในความย่อยยับ นา ปัจจัย ติ วิภัตติ
ชिक्षติ	ย่อมปรารถนาจะนำไป หร ธาตุในความนำไป ส ปัจจัย ติ วิภัตติ เทวภาวะ ห ขึ้นหน้าธาตุแล้วแปลงเป็น ช เอา อ ที่ ช เป็น อี แล้วแปลง หร ธาตุเป็น คี
ชิจจจติ	ย่อมประารถนาจะกิน ฆส ธษตุในความกิน ฉ ปัจจัย ติ วิภัตติ เทวภาวะ ฆ ขึ้น หน้าธาตุแล้วแปลงเป็น ค แปลง ค เป็น ช เอา อ ที่ ช เป็น อี แล้วแปลงที่สุด ธาตุเป็น จ
ชีรนติ	ย่อมคร่ำคร่า ชิร ธาตุในความแก่ อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ ทีฆะต้นธาตุ
ชียติ	ย่อมแก่ ชร ธาตุในความแก่ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ เอา ชร เป็น ชียิ (บางแห่งว่า เซ ธาตุในความเลื่อม -สิ้น)
ชีวาม	ย่อมเป็นอยู่ ชิว ธาตุในความเป็นอยู่ อ ปัจจัย ม วัตตมานาวิภัตติ ทีฆะที่สุด ธาตุปัจจัยเป็น อา
ชุสติ	ย่อมเปียดเบียน ชุส ธาตุในความเปียดเบียน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ชุงคติ	ย่อมละ ชิค ธาตุในความละ – เว้น อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิคคหิตอาคมแล้ว แปลงเป็น ง ลบ อี ที่ คี แห่ง ชุคิ ธาตุ
ชุพติ	ย่อมไป ชุพ ธาตุในความไป- ถึง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ชูภติ	ย่อมผูก ชุพ ธาตุในความผูก อ ปัจจัย ติ วิภัตติ

- เชสติ ย่อมไป เชสุ ชาติในความไป – เทียวไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่สุด แห่ง เช
สุ ษตฺ
- เชมติ บริโภค ชิมุ ชาติในความกิน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ วิการ อิ ที่ ชิ เป็น เอ และ ลบ
อุ ที่ มุ เสีย
- เชสติ ย่อมรถ ชิสุ ชาติในความรถรา อ ปัจจัย ติ วิภัตติ วิการ อิ เป็น เอ ลบ อุ ที่
สุ
- โชตติ ย่อมสว่าง ชุต ชาติในความสว่าง- ส่อง –กล่าว อ ปัจจัย ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ ที่
ชฺ เป็น โอ
- โซสยติ ย่อมอิมใจ ชุสิ ชาติในความยินดี – คบหา – ปฏิบัติ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น
โอ ลบ อิ ที่ สิ เสีย
- โซเตติ ย่อมยัง...ให้โพลง ชุต ชาติ ฌ ปัจจัยในเหตุกัตตุ ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
ลบ ฌ คง เอ ไว้
- ซัสยติ ย่อมสงวน ชิส ชาติในความสงวน ฌิย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลง นิคคหิต
อาคม ลบ อิ ที่ สิ และ ลบ ฌ คง ย ไว้

ฌ

- ฌมติ ย่อมบริโภค ฌมุ ชาติในความกิน –เผา –ไหม้ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ มุ
แห่ง ฌมุ ชาติ
- ฌสติ ย่อมเบียดเบียน ฌส ษตฺในความเบียดเบียน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ฌชฌติ ย่อมด่า ฌชฌ ชาติในความด่า –คุกคาม – ช่ม อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ฌายติ ย่อมไหม้ ฌเ ชาติในความไหม้ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ เอา เอ แห่ง ฌเ เป็น อาย
- ฌายสิ ย่อมชบเซบ ฌเ ษตฺในความพินิจ –เฟง –คิด อ ปัจจัย สิ วิภัตติ เอา เอ แห่ง
ฌเ เป็น อาย

ฉาเปหิ จงเภา ฉาป ธาตุในความเภาใหม่ เณ ปัจจัยในกัตตุ หิ ปัญจมีวิภัตติ ลบ ณ คง
 เอ ไว้ (ถ้าเป็นเหตุกัตตุแปลงว่า จงยัง...ให้ใหม่ ลง เณ ปัจจัยในเหตุกัตตุ)
 ฉาปติ ย่อมบัญญัติ ฉป ธาตุในความวาง – แต่งตั้ง – แซ่มขึ้น เณ ปัจจัยใน กัตตุ ติ วิภัตติ
 ลบ ณ คง เอ ไว้ ที่มะต้นธาตุเป็น อา

ญ

ฉามติ ย่อมบริโภค ฉมฺ ธาตุในความกิน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ มุ แห่ง ฉมฺ ธาตุ
 ฉายเรย่อมรู้ ฉา ธาตุในความรู้ ยปัจจัย ติ – อนติ วิภัตติ แปลง วิภัตติ เป็น เร
 ฉายติ ย่อมรู้ ฉา ธาตุ ย ปัจจัย ติ วิภัตติ

ฉ

ฉลติ ย่อมซักซ้า ฉล ธาตุในความยึดยาว อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
 ฉลฺลติ ย่อมซักซ้า ฉลฺล ธาตุในความซักซ้า อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
 ฉฺเชปติ ย่อมขว้าง ปฉฺชรูป ธาตุในความขว้าง – ปา อ ปัจจัย ติ วิภัตติ วิการ อิ ที่ ฉฺ
 เป็น เอ
 ฉฺเชกติ ย่อมเป็นไป ฉฺก ธาตุในความเป็นไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ วิการ อิ เป็น เอ (ฉฺ
 ธาตุก็ได้)

จ

จปยีสฺ จตั้งไว้แล้ว จป ธาตุในความตั้งใจ ย ปัจจัย อุ อชชัตตนิวิภัตติ เป็น อีสฺ (บาง
 แห่งว่า ถป ธาตุแล้วแปลงเป็น จป อีกที่หนึ่ง)
 จสฺสติ จักตั้งไว้ จา ธาตุในความตั้ง อ ปัจจัย สฺสติ ภวิสสันติวิภัตติ ลบ อา ที่ จา ธาตุ
 เสีย

ชาติติ ย่อมหยุดอยู่ ชาติ ชาติในความหยุด - ตั้ง - ยืน ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ
 ชาติติ ย่อมโปก เจ ชาติในความโปก - พัน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ เอา เอ เป็น อาย
 ฐิตติ ย่อมรวม เจ ชาติในความประหาร - รวม - เปล่ง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ เอา เจ
 ชาติ เป็น ฐิต

๗

ทัส กัดแล้ว ทัส ชาติในความกัด - ต่อย อ ปัจจัย อี อชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อี
 ทยติ ย่อมล่อยไป - เหาะไป ติ ชาติในความบินไป - เหาะไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
 วิการ อี ที่ ติ เป็น เอ แล้วเอา เอ เป็น อย.
 ทหติ ย่อมเผา - ไหม้ ทห ชาติในความเผา - ไหม้ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ เอา ทห เป็น
 ทห
 ทยหเรอันไฟย่อมไหม้ ทห ชาติ ย ปัจจัยในกัมม อนติ วิภัตติ เอา ทห เป็ร ทห แล้วแปร ย
 ไว้หน้า ห ไว้หลัง แปลง อนต เป็น เร
 ทาปยติ ย่อมประหาร ทป ชาติในความฆ่า ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ที่ฆะตันชาติ
 เป็น อา ลบ ญ คย วั
 เทติ ย่อมขว้างไป ติ ชาติในความขว้างไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ วิการ อี เป็น เอ
 เทเบติ ย่อมฆ่า ทป ชาติในความฆ่า ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ วิการ อี ที่ ติ เป็น เอ ลบ ญ
 คย เอ วั

ต.

- คจณาเปลี -----ให้ถากแล้ว ตจุ ชาติในความถาก ณาเป ปัจจย อี อัชชัตตนีวิภัตติ
 รัสสะ เป็น อี ลบ ฌ คง อาเป ไว้ แล้วลง ส อาคมหลังชาติและปัจจย
- ตชเชสสติ จักคุมคาม ตชช ชาติในความคูกคาม – ชู่ – ช่ม ฌ ปัจจยในกัตตุ สสติ วิภัตติ
 ลบ ฌ คง เอ ไว้
- ตจติ ย่อมป้องกัน ตจ ชาติในความป้องกัน – รักษา อ ปัจจย ติ วิภัตติ
- ตปติ ย่อมเร้าร้อน ตป ชาติในความเผา – เร้าร้อน – สะดุ้ง อ ปัจจย ติ วิภัตติ
- ตปฺปติ ย่อมเดือดร้อน ตป ชาติในความเร้าร้อน ย ปัจจยในกัตตุ ติ วิภัตติ แปลง ย กับที่สุด
 ชาติเป็น ปฺป
- ตสนติ ย่อมสะดุ้ง ตส ชาติในความหวาด – สะดุ้ง อ ปัจจย อนติ วิภัตติ
- ตปติ ย่อมส่องสว่าง ตป ชาติในความส่องสว่าง อ ปัจจย ติ วิภัตติ
- ตทฺทติ ย่อมเบียดเบียน ตทท ชาติในความเบียดเบียน อ ปัจจย ติ วิภัตติ
- ตกขติ ย่อมสังวร กตกข ชาติในความสังวร – ป้องกัน อ ปัจจย ติ วิภัตติ
- ตจฺจติ ย่อมเบียดเบียน ตจจ ชาติในความเบียดเบียน อ ปัจจย ติ วิภัตติ
- ตยติ ย่อมไป – ถึง ตย ชาติในความไป – ถึง อ ปัจจย ติ วิภัตติ
- ตสฺสยติ ย่อมคูกคาม ตสส ชาติในความคูกคาม – ชู่ ฌย ปัจจยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ
 ฌ คง ย ไว้
- ตสฺสติ ย่อมกระหาย ตส ชาติในความอยาก – ทะยาน ย ปัจจยในกัตตุ ติ วิภัตติ
 แปลง ย กับ ส ที่สุดชาติเป็น สส
- ตคฺชติ ย่อมเลี้ยงดู ตคช ชาติในความรักษา – เลี้ยงดู อ ปัจจย ติ วิภัตติ
- ตณฺทติ ย่อมเคาะ ตท ชาติในความตี – เคาะ – ประหาร อ ปัจจย ติ วิภัตติ ลง นิคคหิตอาคม
 แล้วแปลงเป็น ฌ ลบ อี ที ฑี แห่ง ตท ชาติ
- ตงกยติ ย่อมจำจอง ตก ชาติในความผูก – พัน – จำจอง ฌย ปัจจย ในกัตตุ ติ วิภัตติ
 ลงนิคคหิตอาคมแล้วแปลงเป็น ง ลบ อี ที กิ และ ลบ ฌ คง ย ไว้
- ตนฺเตติ ย่อมมั่งมี ตร ชาติในความลอยไป – ข้าม ปลิวไป ล ปัจจย ติ วิภัตติ

- ตรติ ย่อมปลิวไป ตร ชาติในความลอยไป – ข้าม – ปลิวไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
 ตลจติ ย่อมไป ตลจ ชาติในความไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
 ตนหติ ย่อมจงใจ ตติ ชาติในความรู้ – จงใจ – เบียดเบียน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิคคหิตแล้ว
 แปลงเป็น น ลบ อิ ที ทิ แห่ง ตติ ชาติเสีย
- ตานยติ ย่อมกล่าว เต ชาติในความกล่าว ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ทีฆะต้นธาตุเป็น
 อา ลบ อุ มี ญ และลบ ณ คง ย ไว้
- ตายสสุ จงด้านทาน เต ชาติในความต่อต้าน อ ปัจจัย สสุ ปัญจมีวิภัตติ เอา เอ ที่ เต
 ชาติ เป็น आय (เป็น ता ธะตุในความด้านทานก็ได้แต่น้อยลง ย ปัจจัยเท่านั้น)
- ตาลีติ ย่อมตั้งมั่น ตล ชาติในความมั่นคง ฌน ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ทีฆะต้นธาตุเป็น อา
 ลบ ณ คง เอ ไว้
- ตารีติ จงยัง-----ให้ข้าม ตร ชาติในความข้าม ฌน ปัจจัยในเหตุกัตตุ ติ ปัญจมีวิภัตติ
 ทีฆะต้นธาตุเป็น อา ลบ ณ คง เอ ไว้
- ตาลีติ ย่อมตี ตพ ชาติในความตี – เคาะ ฌน ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ทีฆะต้นธาตุเป็น อา
 ลบ ณ คง เอ ไว้
- ตาลีติ ย่อมสืบท่อ ตายุ ชาติในความสืบท่อ – ติดต่อกัน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ ยุ
 แห่ง ตายุ ชาติเสีย
- ตาลีติ ย่อมห้าม ตาส ชาติในความห้าม - กัน ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง
 ย ไว้
- ตาลีติ ย่อมยัง-----ให้เยี่ยวยา กิต ชาติในความรักษา ฉ ปัจจัย ฌนเป ปัจจัยในเหตุกัตตุ
 ติ วิภัตติ เทวภาวะ กิ ขึ้นหน้าธาตุแล้วแปลง ก เป็น ต เอาที่สุดธาตุเป็น จ
 เพราะ ฉ อยู่ ลบ ณ คง อาเป ไว้
- ตาลีติ ย่อมเบียดเบียน ติก ชาติในความเบียดเบียน อุณา ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ตาลีติ จงหยุดอยู่ ฐา อ ปัจจัย ติ ปัญจมีวิภัตติ แปลง ฐา ชาติเป็น ตาลีติ
- ตาลีติ ย่อมไป ติล ชาติในความไป- ทำให้เป็นน้ำมัน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ

ติรติ	ย้อมทราหม ติร ธาตุในความต่ำทราหม อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ติสติ	ย้อมอิมหน้า ติส ธาตุในความบริบูรณ์ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ติติกฺขติ	ย้อมอดกลั่น ติช ธาตุในความอดกลั่น ข ปัจจัย ติ วิภัตติ เทวภาวะ ติ ขึ้นหน้า ธาตุ แล้วเอาที่สุดธาตุเป็น ก เพราะ ข อยู่หลัง
ติวติ	ย้อมอ้วน ติว ธาตุในความอ้วน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ติเรติ	ย้อมไตรงตรง ติร ธาตุในความไตรงตรง เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
คุสสิ	ยินดีแล้ว คุส ธาตุในความยินดี ย ปัจจัย ในกัตตุ อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อี เอา ย กับที่สุดธาตุเป็น สส
ตุชชยติ	ย้อมสามารถ ตุชช ธาตุในความสามารถ ฌย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
ควมฺภฺณติ	ย้อมนอน ควมฺภฺณ ธาตุในความนอน เณ ปัจจัยในกัตตุ อนติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
ตุพติ	ย้อมขัง ตุพ ธาตุในความขัง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ตุภติ	ย้อมเบียดเบียน ตุภ ธาตุในความเบียดเบียน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ตุมฺพติ	ย้อมเปียก ตุพิ ธาตุในความชุ่ม –เปียก อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิกคหิตอาคม แล้วแปลงเป็น ม หลัง อี ที พิ
ตุสติ	ย้อมร้อง ตุส ธาตุในความร้อง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ตุปป ติ	ย้อมเบียดเบียน ตุป ธาตุในความเบียดเบียน อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ ลง นิกคหิตอาคมที่พยัญชนะต้นธาตุแล้วแปลงเป็น ป (มิใช่แปลงพยัญชนะที่สุด วรรคเท่านั้น)
ตุณฺตี	ย้อมเต็ม ตุณ ธาตุในความทำให้เต็ม – เต็ม เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วัตตมานา วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้

- ตุพพิติ ย่อมเปียดเบียน ตพพิ ชาติในความเปียดเบียน อ ปัจจัย ติ วัตตมานวิภัตติ ลบ อี ที่
 พิ แห่ง ตพพิ ชาติ
- ตุสยติ ย่อมกล่าว ตุสิ ชาติในความกล่าว ฌย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ อี ที่ สี และ
 ลบ ฌ คย ใ
- ตุหติ ย่อมเปียดเบียน ตุหิ ชาติในความเปียดเบียน อ ปัจจัย ติ วิภัตติลบ อี ที่ หิ
 เสีย
- ตุทติ ย่อมรบกวน ตุท ชาติในความรบกวน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ตุณยติ ย่อมเต็ม ตุณ ชาติในความเต็ม ฌย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ฌ คย ใ
- ตุฎติ ย่อมวิวาท ตุฎ ชาติในความเบา อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ตุลติ ย่อมเบา ตุล ชาติในความเบา อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- เตมติ ย่อมชุ่ม เตม ชาติในความชุ่ม อ ปัจจัย ติ วิภัตติ วิการ อี เป็น เอ (ติมฺ ชาติ)
- เตชยติ ย่อมคม ติช ชาติในความคม ฌย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ วิการ อี เป็น เอ ลบ ฌ คย
 ย
- เตกติ ย่อมเป็นไป ติก ชาติในความเป็นไป ย ปัจจัย ติ วิภัตติ วิการ อี เป็น เอ
- เตมิสุ เปียกแล้ว ติม ชาติในความเปียก อ ปัจจัย ติ อชชัตตนิวิภัตติ เป็น อีสฺ วิการ
 อี เป็น เอ
- โตชติ ย่อมเปียดเบียน ตุช ชาติในความเปียดเบียน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ พฤทธิ อู เป็น
 โอ
- โตเสนตุ จงยัง-----ให้ยินดี ตุส ชาติในความยินดี ฌย ปัจจัยในเหตุกัตตุ อนตุ วิภัตติ
 พฤทธิ อู เป็น โอ ลบ ฌ คย เอ ใ
- โตณติ ย่อมงอ คุณ ชาติในความงอ – คต อ ปัจจัย ติ วิภัตติ พฤธี อู เป็น โอ
- โตลยติ ย่อมดวง ตุก ชาติในความดวง – ชัง – วัต ฌย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ พฤทธิ อู เป็น
 โอ แปลง ภา เป็น ล แล้วลบ ฌ คย ย ใ

ถ

ถวติ	ย่อมนวมเซย ถุ ชาติในความวมเซย อ ปัจจัย ติ วิภัติ พุทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว
ถเกติ ย	ย่อมนปิด ถก ชาติในความปิด เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัติ ลบ ณ คง เอ ไว้
ถนยติ	ย่อมนกระหึ่ม กน ชาติในความกระหึ่ม – ร้อง – เปล่ง ญย ปัจจัย ในกัตตุ ติ วิภัติ ลบ ณ คง ย ไว้
ถเปติ	ย่อมนตั้งไว้ ถป ชาติในความตั้งไว้ เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัติ ลบ ณ คง เอ ไว้
ถมภติ	ย่อมนหนุน ถภ ชาติในความหนุน อ ปัจจัย ติ วิภัติ ลง นิคคหิต แ ล้วแปลง เป็น ม แล้ว ลบ อิ ที่ ภี แห่ง ถภ
ถมติ	ย่อมนชักช้า ถม ชาติในความยืดยาว อ ปัจจัย ติ วิภัติ
ถรติ	ย่อมนลาด ถร ชาติในความลาด – ปู อ ปัจจัย ติ วิภัติ
ถลติ	ย่อมนตั้งอยู่ ถล ชาติในความตั้ง – ยืน อ ปัจจัย ติ วิภัติ
ถหติ	ย่อมนเบียดเบียน ถห ชาติในความเบียดเบียน อ ปัจจัย ติ วิภัติ
ถาติ	ย่อมนตั้งอยู่ ถา ชาติในความตั้งอยู่ อ ปัจจัย ติ วิภัติ
ถุชาติ	ย่อมนวมเซย ถุ ชาติในความวมเซย สรรเสริญ นา ปัจจัย ติ วิภัติ
ถุชาติ	ย่อมนถอดถอน ถุ ชาติในความถอนใจ นา ปัจจัย ติ วิภัติ
ถียติ	ย่อมนติดกัน ถเ ชาติในความกัน อ ปัจจัย ติ วิภัติ เอา เอ เป็น อีย
ถุพพิติ	ย่อมนเบียดเบียน ฤพพิ ชาติในความเบียดเบียน อ ปัจจัย ติ วิภัติ ลบ อิ ที่ พี แห่ง ฤพพิ ชาติ
ถุพยติ	ย่อมนก่อ ฤป ชาติในความงอก –ก่อ –ยก ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัติ ลบ ณ คง ย ไว้
ตุลยติ	ย่อมนเจริญ ฤล ชาติในความอ้วน ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัติ ลบ ณ คง ย ไว้
ถุพติ	ย่อมนป้องกัน ฤล ชาติในความป้องกัน อ ปัจจัย ติ วิภัติ

เถนยติย่อมนขโมย เถน ธาตุในความลัก ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัติ ลบ ณ คง ย ไว้
 โถจติ ย่อมยินดี ฤจ ธาตุในความยินดี อ ปัจจัย ตี วิภัติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
 โถเมนติ ย่อมชมเชย โถม ธาตุในความชมเชย เณ ปัจจัยในกัตตุ อนติ วิภัติ พฤทธิ อุ
 เป็น โอ ลบ ณ คงไว้แต่ เอ เท่านั้น

ท

ทกฺขิสฺสติ จักเห็น ทิส ธาตุในความเห็น อ ปัจจัย สฺสติ วิภัติ แปลง ทิส ธาตุเป็น ททฺช
 แล้วลง อิ อมคม หลังธาตุปัจจัย
 ทกฺขเมฬฺหิณฺทิส ธาตุ อ ปัจจัย เอยฺยาม วิภัติ แปลง ทิส เป็น ทกฺช เอา เอยฺยามา เป็น
 เอมุ (บางแห่งก็ว่าลง ม วัตตมานาวิภัติ เป็น เอมุ)
 ทกฺชชา พึงให้ ทา ธาตุในความให้ อ ปัจจัย เอยฺย วิภัติ เอา ทา เป็น ทชฺช แปลง
 เอยฺย เป็น อา
 ทฺสติ ย่อมกัถ ทฺส ธาตุในความกัถ – เคี้ยว อ ปัจจัย ตี วิภัติ
 ททามิ ย่อมให้ ทา ธาตุ อ ปัจจัย มิ วัตตมานาวิภัติ เทวภาวะ ทา ขึ้นห้ำ ธาตุ แล้ว
 รัสสะ อา เป็น อ
 ทเม พึงทราบ ทมฺ ธาตุในความฝีก – หัด อ ปัจจัย เอยฺย วิภัติ ลบ อุ ที่ มฺ ลบ
 ยย คง เอ ไว้ (ทมก็ได้)
 ทกฺขติ ย่อมขยัน ทกฺช ธษตุในความรุ่งเรือง – ว่องไว – ฉลาด – ขยัน อ ปัจจัย ตี
 วิภัติ
 ทธติ ย่อมตั้งไว้ ทธ ธษตุในความทรงไว้ – ตั้งไว้ อ ปัจจัย ตี วิภัติ
 ทธาติ ย่อมทรงไว้ ทา ธาตุในความทรง – ตั้งไว้ อ ปัจจัย ตี วิภัติ เทวภาวะ ทา ขึ้น
 หน้าธาตุ แล้วแปลง ฐ เป็น ท เอา เอา เป็น อ

- ทปปติ ย่อมรื่นเรียง ทป ธาตุในความหัวเราะ – รื่นเรียง ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ แปลง ย กับ
ป ที่สุดธาตุ เป็น ปป
- ทฬิทุติ ย่อมขัดสน ทฬิทุ ธาตุในความขัดสน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
- ทมิ ย่อมให้ ทา ธาตุ อ ปัจจัย มิ วัตตมานาวิภัตติ เพรี มิ เอา อา ที่ ทา เป็น
นิคคหิต แล้วแปลงเป็น ม.
- ทยหตุ จงเผา ทห ธาตุในความไหม้- เผา ย ปัจจัย ตุ ปัญจมีวิภัตติ แปร ย ไว้หน้า ห
ไว้หลัง
- ทลติ ย่อมทำลาย ทล ธาตุในความทำลาย – แตก อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
- ทหติ ย่อมเบียดเบียน ทล ธาตุในความทำลาย – แตก อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
- ทหติ ย่อมเบียดเบียน ทห ธาตุในความเบียดเบียนบ้าง – เผาบ้าง – เจริญบ้าง (แต่
เจริญ ทหิ ธาตุรูปสำเร็จเหมือนกัน) ทรงไว้บ้าง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
- ทลทลลติ ย่อมรุ่งเรือง ทล ธาตุในความโพล่ง – สว่าง ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ เทว
ภาวะ ขึ้นหน้าธาตุ แปลง ย กับ ล ที่สุดธาตุเป็น ลล แล้วซ้อน ท หน้าธาตุ
- ทสเสติย่อมแสดง ทิสี ธาตุในความแสดง เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ แปลง ทิสี เป็น ทสส
ลบ ณ คง เอ ไว้
- ทยติ ย่อมยึดถือ ทย ธาตุในความยึดถือ – ให้ – เบียดเบียน – เอ็นดู อ ปัจจัย ตี
วิภัตติ
- ทรติ ย่อมทำลาย ทร ธษตุในความทำลาย – เผา – ร่าร้อน – กลัว – เอื้อเฟื้อ อ
ปัจจัย ตี วิภัตติ
- ทณทยติ ยืมตี ทณท ธาตุในความเขียน ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติลบ ณ คง ย ไว้
- ทกยติ ย่อมยินตี ทณท ธาตุในความยินตี – เพลิดเพลิน ญย ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ
ลบ ณ คง ย ไว้
- ททาติ ย่อมให้ ทา ธาตุ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ เทวภาวะ ทา ขึ้นหน้าธาตุแล้ว รัสสะ อ
เป็น อ

ทมนนเต	ทรมานอยู่ ทม ษตุในความทรมาน ย ปัจจัย อนนเต วิภัตติ
ทภยติ	ย่อมขยาด ทภี ษตุในความขยาด- กลัว ญย ปัจจัยในกัตตุ ลบ อี ที่ ภี แล้ว ลบ ณ คง ย ไว้
ทกขติ	ย่อมสงสัย ทขิ ษตุในความระวาง – สงสัย อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิกคหิตแล้ว แปลงเป็น ง ลบ อี ที่ ขิ แห่ง ทขิ ษตุ
ทสสามิ	จักให้ ทา ษตุ อ ปัจจัย สสามิ วิภัตติ รัสสะ อา ที่ ทา ษตุ เป็น อ
ทวติ	ย่อมเป็นไป ทุ ษตุในความไป – ถึง เป็นไป อ ปัจจัย วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อา
ทวารติ	ย่อมปิด ทวร ษตุในความปิด – ระวัง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ทีฆะ อ ที่ ว เป็น อา
ทลยติ	ย่อมทำลาย ทล ษตุในความล้าลาย ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ทีฆะต้นษตุ เป็น ทา ลบ ณ คง ย ไว้
ทหายติ	ย่อมชำระ เท ษตุในความชำระ – เลี้ยง – รักษา อ ปัจจัย ติ วิภัตติ เอา เอ ที่ เท ษตุ เป็น อาย (ทา ษตุในความชำระก็ได้ลง ย ปัจจัย)
ทหาฬติ	ย่อมทำลาย ทาฬ ษตุในความทำลาย – แยก อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ทหาษติ	ย่อมสามารถ ทาษ ษตุในความสามารถ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ทิสสติ	ย่อมเห็น ทิส ษตุในความเห็น อ ปัจจัย ติ วิภัตติ เอา ทิส เป็น ทิสส
ทิบปติ	ย่อมส่องสว่าง ทิป ษตุในความส่องสว่าง ย ปัจจัย แปลง ย กับ ป ที่สุดษตุเป็น ูป
ทิสติ	ย่อมเบียดเบียน ทิส ษตุในความเบียดเบียน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ทียยติ	ย่อมให้ ทา ษตุในความให้ ย ปัจจัย ติ วิภัตติ เอา อา ที่ ทา ษตุเป็น อี แล้ว ซ้อน ย
ทิสสติ	อัน---- ย่อมเห็น ทิส ษตุในความเห็น – ปรากฎ ย ปัจจัยในกัมม ติ วิภัตติ แปลง ย กับ ส เป็น ที่สุดษตุเป็น สส
ทิจติ	ย่อมชมเชย ทิจ ษตุในความชมเชย – ยกย่อง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ทียเต	ย่อมเสื่อม ที ษตุในความสิ้น – เสื่อม ย ปัจจัยในกัตตุ เต วิภัตติ

- ทีเปติ ย่อมแสดง ทิป ชาติในความแสดง เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ทีฆะ อี ที ทิ
เป็น อี ลบ ณ คง เอ ไว้
- ทียนติ อัน-----ย่อมให้ ทา ชาติ ย ปัจจัยในกัมม อนติ วิภัตติ แปลง อา ที ทา เป็น
อี ทีฆะ อี เป็น อี
- ทีธติ ย่อมส่องสว่าง ทีธิ ชาติในความส่องสว่าง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อี ที ธิ แห่ง
ทีธิ ชาติ
- ทุพฺภามิ ย่อมประทุษร้าย ทุพ ชาติในความอยาก – ประทุษร้าย ย ปัจจัย มิ วัตตมา
นามวิภัตติ แปลง ย กับ พ ที่สุดชาติเป็น พภ แล้วทีฆะที่สุดชาติและปัจจัยเป็น
อา
- ทุสฺสติ ย่อมประทุษร้าย ทุส ชาติในความประทุษร้าย ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ
แปลง ย กับ ส ที่สุดชาติเป็น สส
- ทุหติ ย่อมรีด ทุห ชาติในความรีด อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
- ทุพฺพติ ย่อมเบียดเบียน ทุพฺพิ ชาติในความเบียดเบียน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อี ที พิ แห่ง
ทุพฺพิ ชาติ
- ทุกฺขติ ย่อมลำบาก ทุกฺข ชาติในความลำบาก อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
- ทุนาติ ย่อมเบียดเบียน ทุ ชาติในความเร่าร้อน – เบียดเบียน นา ปัจจัย ตี วิภัตติ
- ทุเสนฺติ ย่อมประทุษร้าย ทุส ชาติ เณ ปัจจัยในกัตตุ อนติ วิภัตติ ทีฆะ อุ เป็น อุ ลบ
ณ คง ย ไว้
- เทติ ย่อมให้ ทา ชาติ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ แปลง อา เป็น อี วิการ อี เป็น เอ
- เทหติ ย่อมสังสม ทิห ชาติในความสังสม ก่อ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ วิการ อี เป็น เอ
- เทเวติ ย่อมคร่ำครวญ ทิว ชาติในความกระหึ่ม – ครวญ เณ ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ
วิหาร อี ที ทิ เป็น เอ ลบ อุ ที่ วุ แห่ง ทิว ชาติแล้วลบ ณ คง เอ ไว้ (ทิว ชาติก็ได้)
- เทฏฺฐติ ย่อมด่า เทฏ ชาติในความปริภาษ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ ฐ เสีย

- เทภติ ย่อมเปล่ง เทภ ชาติในความออกเสียง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- โทเลติ ย่อมโยน ทูล ชาติในความยก – โยน เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โโอ
ลบ ฌ คง เอ ไว้
- โทยติ ย่อมเศร้าหมอง ทูย ชาติในความเศร้าหมอง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น
โอ
- ธัสติ ย่อมกำจัด ธัส ชาติในความกำจัด – ไป – เป็น ไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่
สุ เสี่ย
- ชกติ ย่อมกำจัด ชก ชาติในความฆ่า – กำจัด อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ชชติ ย่อมเป็นไป ชช ชาติในความเป็นไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ชมติ ย่อมเป่า ชม ชาติในความเป่า – ก่อ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ชรนติ ย่อมทรงไว้ ชร ชาติในความทรง – ตั้ง – รับ อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ
- ชสยติ ย่อมบันเทิง ชส ชาติในความรื้อเรียง ฌย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ฌ คง ย
ไว้
- ชวติ ย่อมยังยืน ชว ชาติในความมั่นคง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โโอ แล้วเอา
โอ เป็น อว
- ชยติ ย่อมยังยืน ชย ชาติในความเต็ม อ ปัจจัย ติ วิภัตติ เอา เอ เป็น อย
- ชนติ ย่อมเปล่ง ชน ชาติในความเปล่ง – จำเริญ – ออกเสียง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ชงขติ ย่อมสงสัย ชข ชาติในความสงสัย อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิคคหิตแล้วแปลงเป็น
ง ลบ อิ ที ธิ
- ชาสยติ ย่อมแสวงหา ชส ชาติในความเสาะหา ฌย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ทีฆะต้นธาตุเป็น
อา ลบ ฌ คง ย ไว้
- ชารถ จงทรงไว้ ชจร ชาติในความทรง – รับ – วาง เณ ปัจจัยในกัตตุ ฌ ปัญจมี
วิภัตติ ลบ ฌ คง เอ ไว้

- ธารติ ย่อมเล่นไป ธารุ ธารุในความวิ่ง – เล่น อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ วุ แห่ง
 วุ ธารุ (ธารว ธารุก็มี)
- ธายติ ย่อมประหาร ธเอ ธารุในความประหาร – ออกเสียง – รวมกัน อ ปัจจัย ติ
 วิภัตติ เอา อ เป็น อาย
- ธายติย่อมสลัด ฐ ธารุในความสลัด – ไหว - สั่น ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น
 โอ เอา โอ เป็น อาว แล้วลบ ญ คง ย ไว้
- ธาทติ ย่อมสลาย ธาฬ ธารุในความทะเลาย – แตก อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ธาทติ ย่อมถ่ม ธิมิ ธารุในความถ่ม อ ปัจจัย มิ วัตตมานาวิภัตติ ลบ อิ ที่ กิ แห่ง
 ธิมิ แล้วที่ฆะที่สุดธารุและปัจจัยเป็น อา
- ธิพพิติ ย่อมแสดงอ้าง ธิว ธารุในความอ้าง ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ วิ แล้ว
 แปลง ป กับ ว ที่สุดธารุเป็น พพ
- ธิสติ ย่อมแปลง ธิส ธารุในความแปลง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ธิกขติ ย่อมแสดง ธิส ธารุในความแสดง – เศร้าหมอง – เป็นอยู่ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ฐนาติ ย่อมกำจัด ฐ ธารุในความกำจัด – ไหว – ป้องกัน นา ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ฐกขติ ย่อมเป็นอยู่ ฐกข ธารุในความเป็นอยู่ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ฐรติ ย่อมงอ ฐร ธารุในความคด – โกง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ฐปติ ย่อมเร้าร้อน ฐป ธารุในความเร้าร้อน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ฐพพิติ ย่อมเบียดเบียน ฐพพิ ธารุในความเบียดเบียน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลบ อิ ที่ พิ
 แห่ง ฐพพิ ธารุ
- ฐมายนฺติ ย่อมบังหวนคว้น ฐุม (นาม) อาย ปัจจัย อนฺติ วิภัตติ
- ฐปยติ ย่อมประชุม ฐป ธารุในความประชุม ญย ปัจจัย ในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ญ คง
 ย
- ฐสยติ ย่อมรักใคร่ ฐส ธารุในความบรรเลง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ

เชวติ	ย่อมบรรเลง เชว ชาติในความบรรเลง อ ปัจจัย ติ วิภัติ ลบ อุ ที่ วุ แห่ง เชว ชาติ
ชเรติ	ย่อมอุสาหะ เชก ชาติในความอุสาหะ อ ปัจจัย ติ วิภัติ
โธเรติ	ย่อมขัดแจ้ง โธร ชาติในความขัดแจ้ง เอ ปัจจัย ติ วิภัติ
โวก	จงล้าง โขว ชาติในความล้าง อ ปัจจัย ติ ปัญจมีวิภัติ ลบ อุ ที่ วุ แห่ง โธว ชาติ.

น

นจุนติ	ย่อมพ้อน นต ชาติในความพ้อน ย ปัจจัยในกัตตุ อนติ วิภัติ แปลง ย กับ ต ที่สุดชาติเป็น จจ
นญยติ	ย่อมพ้อน นญ ชาติในความพ้อน ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัติ ลบ ณ คง ย ไว้
นกุขยติ	ย่อมสัมพันธ์ นกุข ชาติในความสัมพันธ์ ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัติ ลบ ณ คง ย ไว้
นท	บันลือแล้ว นท ชาติในความบันลือ อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัติ รัสสะเป็น อ นนทติ ย่อมเพลิตเพลิน นนท ชาติในความเพลิตเพลิน อ ปัจจัย ติ วิภัติ
นมติ	ย่อมน้อมไป นม ชาติในความน้อมไป อ ปัจจัย ติ วิภัติ ลบ อุ ที่ มุ แห่ง นม ชาติ
นมสสติ	ย่อนอบน้อม นมสส ชาติในความกราบไหว อ ปัจจัย ติ วิภัติ
นมยนติ	ย่อมดัด นม ชาติ ญย ปัจจัย อนติ วิภัติ ลบ ณ คงไว้แต่ ย ลบ อุ (เป็น เหตุกัตตุแปลว่า ย่อมยัง ---- ให้น้อมไป)
นยนติ	ยื่อนำไป นี ชาติในความนำไป อ ปัจจัย ติ วิภัติ รัสสะ อี เป็น อี วิการ อี เป็น เอ เอา เอ เป็น อย
ยภติ	ย่อมเบียดเบียน นภ ชาติในความเบียดเบียน อ ปัจจัย ติ วิภัติ

- นสฺสติ ย่อมฉิบหาย นสฺ ธาตุในความพินาศ ย ปัจจยฺ ในกัตฺตฺ ติ วิภตฺติ แปลง ย กับ ส
ที่สุตฺธาตฺเป็น สส
- นหยาถ จงอาบ นหา ธาตุในความอาบ ย ปัจจยฺ ถ ปัญจมีวิภตฺติ
- นขติ ย่อมไป นข ธาตุในความไป –ถึง – เป็น ไป อ ปัจจยฺ ติ วิภตฺติ
- นสติ ย่อมคด นส ธาตุในความคิด –งอ –โก่ง อ ปัจจยฺ ติ วิภตฺติ
- นทฺทติ ย่อมเปล่ง นทฺท ธาตุในความออกเสียง อ ปัจจยฺ ติ วิภตฺติ
- นรติ ย่อมนำไป นร ธาตุในความนำไป อ ปัจจยฺ ติ วิภตฺติ
- นาทยติ ย่อมบันลือ นธ ธาตุในความรักษา อ ปัจจยฺ ติ วิภตฺติ ที่หะตฺนธาตฺเป็นอา ลบ
ณ คง ย ไว้
- นาเสถ จงยัง----ให้ฉิบหาย นส ธาตุในความพินาศ เณ ปัจจยฺ ในเหตุกัตฺตฺ ถ ปัญจมีวิภตฺติ
ที่หะตฺนธาตฺเป็น อา แล้ว ลบ ณ คง เอ ไว้
- นายติ ย่อมรู้ ญา ธาตุ นา ปัจจยฺ ติ วิภตฺติ แปลง ญา เป็น นา ปัจจยฺ เป็น ย
- นาถติ ย่อมขอ นาถ ธาตุในความขอ อ ปัจจยฺ ติ วิภตฺติ
- นาสติ ย่อมออกเสียง นาสฺ ธาตุในความออกเสียง อ ปัจจยฺ ติ วิภตฺติ ลบ อฺ ที่ สฺ เสย
- นิกฺกทฺตฺมถ จงคร่าออก นิ บทหน้า กทฺตฺม ธาตุในความคร่า อ ปัจจยฺ ถ ปัญจมีวิภตฺติ ซ้อน
ก หน้าธาตฺ
- นิกฺขมนติ ย่อมออก นิ บทหน้า ขม ษฺตฺในความออก อ ปัจจยฺ อนฺติ วิภตฺติ ซ้อน ก
หน้าธาตฺ
- นิญฺชติ ย่อมหมดจด นิญฺชิ ธาตุในความบริสุทธิ์ อ ปัจจยฺ ติ วิภตฺติ ลบ อิ ที่ ชิ แห่ง นิญฺชิ
หน้าธาตฺ
- นิสฺติ ย่อมจวบ นิสฺิ ธาตุในความจวบ – จุ่มพิต อ ปัจจยฺ ติ วิภตฺติ ลบ อิ ที่ ชิ แห่ง นิญ
ชิ ธาตฺ
- นิกฺขปีสุ ฝังไว้แล้ว –ใส่ลงแล้ว นิ บทหน้า ชิป ธาตุในความซัด – ฝัง –ใส่ – โยน อ
ปัจจยฺ อฺ อชฺชตฺตนิวิภตฺติ เป็น อีสุ ซ้อน ก หน้าธาตฺ

- นิชนติ ย่อมกระหิบบ นิ บทหน้า ขน ธาตุในความ ขุด อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- นิทติ ย่อมติเตียน นิท ธาตุในความติเตียน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- นียจฉติ ย่อมเว้น นิ บทหน้า ยม ธาตุในความเว้น อ ปัจจัย ติ วิภัตติ แปลง ม ที่สุด
ธาตุเป็น จฉ
- นิกจฉติ ย่อมเข้าถึง นิ บทหน้า คม ธาตุ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ แปลง คม เป็น คจฉ
- นิกจฉติ ย่อมชุกช่อน นิ บทหน้า คหุ ธาตุในความปกปิด อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ที่หะ อุ ที่
ค เป็น อุ แล้ว เอา อุ ที่ หุ เป็น อ ช่อน ค หน้าธาตุ
- นิทนมปติ ย่อมเก็บ นิทปิ ธาตุในความเก็บ – ปลิด อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิกคหิตอาคม
แล้วแปลงเป็น ม ลบ อิ ที่ ปิ เสีย
- นิสติ ย่อมข้องอยู่ นิส ธาตุในความติดอยู่ – ข้องอยู่ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- นิวาเสถ จงนุ่งห่ม นิ บทหน้า วส ธาตุในความนุ่งห่ม เณ ปัจจัย ในกัตตุ ธ ปัญจมิ
วิภัตติ ที่หะต้นธาตุเป็น อา ลบ ณ คง เอ ไว้
- นิกคณห จงข่ม นิ บทหน้า คห ธาตุ ณาหา ปัจจัย หิ วิภัตติ ลบเสีย ลบที่สุดธาตุแล้ว ลบ
อา ที่ ณาหา แจจยแล้วช่อน ค หน้า ธาตุ
- นิจฉรติ ย่อมเปล่งออก นิ บทหน้า ฉร ธาตุในความขาด – สร้าง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ช่อน จ หน้าธาตุ
- นิกขติ ย่อมจวบ นิกข ธาตุในความจวบ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- นิจเฉยย พึงตัดสิน นิ บทหน้า เฉ ธาตุในความตัด อ ปัจจัย เฉยย วิภัตติ ช่อน ช หน้า
ธาตุ ลบ เอ ที่ เฉ ธาตุ
- นิชฌาปยาม จะยัง-----ให้ช่วยคิด นิ บทหน้า ฌ ธาตุในความเพ่ง – คิด ฌापย ปัจจัยใน
เหตุกัตตุ ม วัตตมานาวิภัตติ ลบ เอ ที่ ฌ ธาตุ ค่อน ช หน้าธาตุ ลบ ณ คง
อาปย ไว้แล้วที่หะที่สุดธาตุ และปัจจัยเป็น อ เพราะ ม อยู่หลัง
- นิตถริ ถอนออกแล้ว นิ บทหน้า ถ ธาตุในความรื้อ – ถอน อ ปัจจัย อี อัชชัตตนี
วิภัตติ รัสสะเป็น อิ ช่อน ต หน้าธาตุ อาเทศ อุ ที่ ถ เป็น อร

- นิฏฐาเปสสามิ จักยัง-----ให้ตั้งออก นิ บทหน้า ฐา ฐาตุ ฎาเป ปัจจัย ในเหตุกัตตุ ส
สามิ วิภัตติ ซ้อน ฎ กน้ำฐาตุ ลบ ณ คง อาเป ไวลบ อา ที่ ฐา ฐาตุด้วย (บาง
ท่านก็ว่า ฎป ฐาตุลแล้วแปลงเป็น ฎป ฎน ปัจจัย)
- นิททหนติ ย่อมฝังไว้ นิ บทหน้า ทท ฐาตุในความทรงไว้ ตั้งไว้ อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ
(บางท่านก็ว่า ฐา ฐาตุ แล้วแปลงเป็น ทท.)
- นิกกยติ ย่อมนับ นิกก ฐาตุในความนับ ญย ปัจจัยกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
- นิททายติ ย่อมประพฤติกลับ นิ บทหน้า ฐา ฐาตุในความกลับ आय ปัจจัย ติ วิภัตติ ลบ
อิ ที่ ทา ฐาตุแล้วซ้อน ท หน้าฐาตุ (บางแห่งว่า นิทท นาม) आय ปัจจัย ติ
วิภัตติ
- นฐเม พึ่งกำจัด นิ บทหน้า ฐา ฐาตุในความทรง – วาง – ฝัง อ ปัจจัย มิ วัตตมานา
วิภัตติ เอา อา ที่ ฐา เป็น อิ วิการ อิ เป็น เอ
- นิตททติ ย่อมลำบาก นิตมิ ฐาตุในความลำบาก อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิกคหิตอาคม
แล้วแปลงปนเน ม และลบ อิ ที่ มิ
- นิปชชติ ย่อมนอน นิ บทหน้า ปท ฐาตุในความถึง ย ปัจจัยนในเหตุกัตตุ ติ วิภัตติ
แปลง ย กับ ท ที่สุดฐาตุเป็น ชช
- นิปตนติ ย่อมตก โดยไม่เหลือ นิ บทหน้า ปต ฐาตุในความตก อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ
- นิปผสชิสสติ จักสำเร็จ นิ บทหน้า ปท ฐาตุ อ ปัจจัย สสติ วิภัตติ แปลง ย กับ ท ที่สุดฐาตุ
เป็น ชช แปลง ป เป็น ผ ซ้อน ป หน้าฐาตุ แล้วลง อิ อาคมหลังฐาตุ และ
ปัจจัย
- นินทหนติ ย่อมติเตียน นินท ฐาตุในความนินทา อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ ลบ อิ ที่ ทิ แห่ง
นินทิ ฐาตุ
- นิพพตตนติ ย่อมบังเกิด นิ บทหน้า วตต ฐาตุในความเป็นไป อ ปัจจัย อนติ วิภัตติแปลง ว
เป็น พ ซ้อน พ

- นิปมาเทติ ย่อมยัง----ให้สำเร็จ นิ บทหน้า ปท ธาตุในความถึง เณ ปัจจัยในเหตุกัตตุ ติ
วิภัตติ ทีฆะต้นธาตุเป็น อา ลบ ณ คง เอ ไว้ แปลง ป เป็น ผ ซ้อน ป
- นิพพาเปถ จักยัง- ----ให้ดับ นิ บทหน้า วา ธาตุในความดับ ณาเป ปัจจัย ในเหตุกัตตุ ฤ
ปัญจมีวิภัตติ แปลง ว ปเน ซ้อน พิ หน้า ธาตุ ลบ ณ คง อาเป ไว้แล้วลบ อา
ที่ วา ธาตุ
- นิมนุตยนติ ย่อมเชื่อเชิญ นิ บทหน้า มนต ธาตุในความเชื่อเชิญ ฌย ปัจจัยในกัตตุ อี
วิภัตติ รัสสะ เป็น อี ทีฆะ ต้นธาตุเป็น อา แปลง ต เป็น ท ลบ ณ คง เอ ไว้
ซ้อน ย หน้าธาตุ แล้วลง ส อากมหลังธาตุและปัจจัย
- นिरुชฌนติ ย่อมดับ นิ บทหน้า รุช ธาตุในความดับ ย ปัจจัย อนติ วิภัตติ แปลง ย กับ ฐ
ที่สุดธาตุเป็น ชฌ
- นิลียีสุ เร้นแล้ว นิ บทหน้า ลี ธาตุในความเข้าแ เณ ปัจจัย ในกัตตุ ติ วิภัตติ ทฆะต้น
ธาตุเป็น อา ลบ ณ คง เอ ไว้ แล้วซ้อน อ หน้า ธาตุ
- นิลลาเพติ ย่อมแลบ นิ บทหน้า ลพ ธาตุในความเข้าไป ณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ทีฆะ
ต้นธาตุเป็น อา ลบ ณ คง เอ ไว้ แล้วซ้อน ล หน้าธาตุ
- นิมมิณี นิรมิตแล้ว นิ บทหน้า มาณ ธาตุในความนับ อ ปัจจัย อี อัชชัตตนีวิภัตติ รัสสะเป็น อี
เอา อา ที่ มา เป็น อี แล้วซ้อน ม หน้าธาตุ (มา ธาตุก็ได้แต่ลง นา ปัจจัย)
- นิวัตตถ จงกลับ นิ บทหน้า วตต ธาตุในความเป็นไป อ ปัจจัย ฤ ปัญจมีวิภัตติ
- นิवारเย พึงห้าม นิ บทหน้า วร ธาตุในความห้าม – กั้น ฌย ปัจจัย ในกัตตุ เอยย
วิภัตติ มีฆะต้นธาตุ เป็น อา ลบ ณ คง ย ไว้แล้วลบ ยย คงไว้แต่ เอ
- นิวัตติ ย่อมเจริญ นิว ธาตุในความเจริญ – ใหญ่ – อ้วน อ ปัจจัย ติ วิภ-ตติ
- นิวิสติ ย่อมมุ่งหมาย –ตั้งลง นิ บทหน้า วิส ธาตุในความเข้าไป- อาศัย อ ปัจจัย ติ
วิภัตติ

- นิเวทาเปสสิ ย่อมมุ่งหมาย – ตั้งลง นิ บทหน้า วิท ธาตุในความเข้าใจ- ทราบ ลง ณาเป
 ปัจจัยในเหตุกัตตุ อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อี วิการ อี ที่ วิ เป็น เอ ลบ ณ
 คง อาเป ไว้แล้วลง ส อาคมหลังธาตุและปัจจัย
- นิเวเสสสิ ยัง----ให้อยู่อาศัยแล้ว นิ บทหน้า วิส ธาตุณ ปัจจัยในเหตุกัตตุ อี อัชชัตตนิ
 วิภัตติ รัสสะ เป็น อี วิการ อี ที่ วิ เป็น เอ ลบ ณ คง เอ ไว้ แล้วลง ส อาคม
- นिसาเมสสิ ไคร์ครวญแล้ว นิ บทหน้า สม ธาตุในความดำริ – คิด – ไคร์ครวญ ณ ปัจจัย
 ในกัตตุ อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อี ที่หะต้นธาตุเป็น อา ลบ ณ คง เอ ไว้
 แล้วลง ส อาคม
- นีสีทนต์ติ ย่อมนั่ง นิ บทหน้า สท ธาตุในความจม อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ แปลง สท เป็น
 สิท (สิท ธาตุก็มี แล้วที่หะเป็น อี)
- นिसาเรติ ย่อมเกียดกัน – ห้าม นิ บทหน้า สิธู ธาตุในความห้าม –กัน ณ ปัจจัยในกัตตุ
 ตติ วิภัตติ วิการ อี ที่ สิท เป็น เอ ลบ อุ ที่ ธู แล้วลบ ณ คง เอ ไว้
- นิสฺสรนต์ติ ย่อมสลัดออก นิ บทหน้า สร ธาตุในความกำจัด อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ แล้ว
 ซ้อน ส หน้าธาตุ
- นีหรนต์ติ ย่อมนำออก นิ บทหน้า หร ธาตุ อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ ที่หะ อี ที่ นิ เป็น อี
- นุทติ ย่อมบรรเทา นุท ธาตุ ในความกำจัด –บรรเทา – บด อ ปัจจัย ตติ วิภัตติ (นุท
 ตติ ก็มีเป็นแต่ที่หะเป็น อุ เท่านั้น)
- เนถ จงนำไป นิ ธาตุในความไป อ ปัจจัย ถ ปัญจมีวิภัตติ วิการ อี เป็น เอ
- เนสติ ย่อมแน่วแน่ นิส ธาตุในความตั้งมั่น อ ปัจจัย ตติ วิภัตติ วิการ อี เป็น เอ
- เนทติ ย่อมติเตียน เนท ธาตุในความติเตียน อ ปัจจัย ตติ วิภัตติ
- เนสติ ย่อมโพรย เนสุ ธาตุในความไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ตติ วิภัตติ วิการ อี
 เป็น เอ ลบ อุ ที่ สุ
- เนสติ ย่อมนำไป เนสุ ธาตุในความไป – ถึง –เป็นไป อ ปัจจัย ตติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ สุ
 เสี่ย

ป.

- ปกาสนฺติ ย่อมประกาศ ป บทหน้า กาสฺ ฐาตุในความประกาศ เอ ปัจจัย อนฺติ วิภัตติ
 ลบ อุ ที่ สุ แห่ง กาสฺ ฐาตุ
- ปกกมีสุ หลีกไปแล้ว ป บทหน้า กม ฐาตุในความก้าวไป อ ปัจจัย อุ อชฺชัตตนีวิภัตติ
 แปลง เป็น อีสุ แล้วซ้อน กุ หน้าธาตุ
- ปญจยติ ย่อมยึดถือ ปจิ ฐาตุในความกว้างขวาง ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลงนิกคหิต
 อาคมแล้วแปลงเป็น ณ ลบ อิ ที่ จิ แลลบ ณ คง ย ไว้
- ปญฺโกลิ เรียนแล้ว ป บทหน้า กุส ฐาตุในความเรียก อ ปัจจัย อี อชฺชัตตนีวิภัตติ รัสสะ
 เป็น อิ พฤทธิ อุ เป็น โอ แล้วซ้อน กุ หน้าธาตุ
- ปกฺขนฺติ เล่นไปแล้ว ป บทหน้า ขนฺท ฐาตุในความไป- ถึง อ ปัจจัย อี วิภัตติ รัสสะ
 เป็น อิ แล้วซ้อน กุ หน้าธาตุ
- ปกฺขลิ พลาดแล้ว ป บทหน้า ขล ฐาตุในความผิด-พลาด อ ปัจจัย อี วิภัตติ รัสสะ
 เป็น อิ ซ้อน กุ หน้าธาตุ
- ปญฺจหีย่อมถาม ปญฺห ฐาตุในความถาม อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ปกฺขิปีสฺ ใสเข้าแล้ว ป บทหน้า ขิป ฐาตุในความใส – ชัด อ ปัจจัย อุ อชฺชัตตนีวิภัตติ
 แปลงเป็น อีสุ แล้วซ้อน กุ หน้าธาตุ
- ปกฺขฺริ ไหลออกแล้ว ป บทหน้า ฆฺร ฐาตุในความไหล – ราว – รด อ ปัจจัย อี วิภัตติ
 รัสสะเป็น อิ แล้วซ้อน กุ หน้าธาตุ
- ปจามิ จะทอด ปจ ฐาตุในความหุง – ต้ม อ ปัจจัย มิ วัตตมานาวิภัตติ เพราะมิ อยู่
 หลัง ทีฆะที่สุดธาตุและปัจจัยเป็น อา
- ปจฺจติ ย่อมให้ผล ปจ ฐาตุในความไหม้ – สุก ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ แปลง ย กับ
 จ ที่สุดธาตุเป็น จจ

- ปจจสฺสสสิ ฟังตอบแล้ว ปติ บทหน้า สฺ ธาตุ อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภตติ รัสสะ เป็น อิ
 แปลง ตี เป็น ตย แล้วแปลง ตย เป็น จจ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลง ส อาคมหลัง
 ธาตุแล้วปัจจัย อลฺลํซ้อน สฺ หน้าธาตุ (ถ้าลง อ อาคมแปลว่า ได้ฟังตอบแล้ว)
- ปจจยติ ย่อมเคร่งครัด ปจจ ธษตุในความสำรวม ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภตติ ลบ ฌ
 คง ย ไว้
- ปจจาจีสติ ย่อมหวังเฉพาะ ปติ – อา บทหน้า สีส ธาตุในความหวัง อ ปัจจัย ตี วิภตติ
 แปลง ตี เป็น ตย แล้วเอาเป็ร จจ
- ปจจปฏฐาสสิ เข้าไปตั้งไว้เฉพาะแล้ว ปติ – อุป บทหน้า จา ธาตุ อ ปัจจัย อี วิภตติ รัสสะ
 เป็น อิ แปลง ปติ เป็น ปจจ ซ้อน ฌ หน้าธาตุแล้วลง ส อาคมหลังธาตุและ
 ปัจจัย
- ปจเจติ ย่อมต้องกลับ ปฏฺธิ บทหน้า อิ ธาตุในความไป –มา อ ปัจจัย ตี วิภตติ แปลง
 ปฏฺธิ เป็น ปจจ เอา อิ ธาตุเป็น เอ
- ปจโจโรหิ กลับลงแล้ว ปฏฺธิ – โอ บทหน้า รุห ธษตุในความขึ้น อ ปัจจัย อี วิภตติ รัสสะ
 เป็น อิ แปลง ปฏฺธิ เป็น ปจจ พฤทธิ อุ ที่ รุ เป็น โอ
- ปจฉิซฺชิ ขาดสูญแล้ว ป บทหน้า ฉิท ธาตุในความ ตัด ย ปัจจัยในกัตตุ อี วิภตติ
 รัสสะเป็น อิ แปลง ย กับ ท ที่สุดธาตุเป็น ซซ แล้วซ้อน จ หน้าธาตุ
- ปชห จงละเสีย ป บทหน้า หา ธาตุในความละ อ ปัจจัย หิ ปัญฺจมีวิภตติ เทวภาวะ
 หา ขึ้นหน้าธาตุแล้วแปลง ห เป็น ช เอา อา เป็น อ ลบ อา ที่ หา ธาตุ และ
 หิ วิภตติด้วย
- ปฏฺธิติ ย่อมไป ปฏฺฐ ธาตุในความไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ตี วิภตติ
- ปชชนฺติติ ย่อมถึง ปท ธาตุในความถึง – ได้ไป ย ปัจจัยในกัตตุ อนฺติ วิภตติ แปลง ย กับ
 ท ที่สุดธาตุเป็น ซซ
- ปฐติ ย่อมกล่าว ปฐ ธาตุในความกล่าว –พูด อ ปัจจัย ตี วิภตติ

- ปชชลีสุ โพลงทั่วแล้ว ป บทหน้า ชล ชาติในความโพลง อ ปัจจย อัม อชชัตตนิวิรัตติ
เป็น อีสู ซ้อน ช หน้าชาติ
- ปณญาเปสิ แต่งตัวแล้ว ป บทหน้า ฌป ชาติในความปูลาด – แต่งตั้ง ฌ ปัจจยในกัตตุ อี
วิรัตติ รัสสะเป็น อี ทีฆะตันชาติ ซ้อน ฌ หน้าชาติ ลบ ฌ คง เอ ไว้แล้วลง ส
อาคมหลังชาติปัจจย
- ปณญาปิ ปรากฎแล้ว ป บทหน้า ฌา ชาติในความรู – ประกาศ ปรากฎ ย ปัจจย อี
วิรัตติรัสสะเป็น อี ซ้อน ฌ หน้าชาติ
- ปณณติ ย่อมบัญญัติ ปณ ชาติในความกล่าว – บัญญัติ – แต่งตั้ง ฌ ปัจจยในกัตตุ ติ
วิรัตติ ลบ ฌ คง เอ ไว้
- ปณทติ ย่อมไป- ถึง ปติ ชาติในความไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจย ติ วิรัตติ ลง
นิคคหิตอาคมแล้วแปลงเป็น ฌ ลบ อี ที ติ
- ปณูทาสี ได้ให้คืนแล้ว ปณู บทหน้า ทา ชาติ อ ปัจจย อี วิรัตติ รัสสะเป็น อี ลง อ
อาคมตันชาติ และ ส อาคมหลังชาติปัจจย
- ปณุกุชชีสุ งอกกลับแล้ว ปณู บทหน้า กุชช ชาติในความคว่า อ ปัจจย อัม อชชัตตนิวิรัตติ
เป็น อีสู
- ปณูกุฎติ ย่อมงอกกลับ ปณู บทหน้า กุฎ ชาติในความคต – โกง – งอ อ ปัจจย ติ วิรัตติ
- ปณูกุมม จงก้าวกลับ ปณู บทหน้า กม ชาติในความก้าวไป อ ปัจจย ติ วิรัตติ ซ้อน ก
หน้าชาติแล้วลบ ติ เสีย
- ปตถยติ ย่อมปรารถนา ปตถ ชาติในความปรารถนา – อยาได้ – ขอ ฌย ปัจจยในกัต
ตุ ติ วิรัตติ ลบ ฌ คง ย ไว้
- ปณูกุโอสติ ย่อมคัดค้าน ปณู บทหน้า กุส ชาติในความกล่าว อ ปัจจย ติ วิรัตติ พุทธิ อุ
เป็น โอ ซ้อน ก หน้าชาติ
- ปณูกุขิปติ ย่อมห้าม ปณู บทหน้า กุส ชาติในความกล่าว อ ปัจจย ติ วิรัตติ พุทธิ อุ
เป็น โอ ว้อน ก หน้าชาติ

ปฏิคฺคห ปถติ	จงรับเอา ปฏิ บทหน้า คห ธาตุ อ ปัจจัย หิ วิภัตติ ซ้อน ค หนาธาตุแล้วลบ หิ ย่อมนไป ปถ ธาตุในความไป- ถึง – เป็นไป ฌน ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลง นิคคหิตอาคม แล้วแปลงเป็น นุ ลบ อิ ที่ ติ และลบ ฌ คง ย ไว้
ปฏิจจ	จงแลดู ปฏิ บทหน้า อีส ธาตุในความอยาก – ปรารธนา ย ปัจจัยในกัตตุ หิ วิภัตติ แปลง ย กับ ส ที่สุดธาตุเป็น จจ ลบ อิ ที่ ฎ โดยวิธีสนธิ และลบ หิ วิภัตติเสีย
ปฏิโจเมถ ปนติ	จงทักท้วงตอปฏิ ปฏิ บทหน้า จุท ธาตุในความทักท้วง – ตักเตือน – แนะนำ ณ ปัจจัยในกัตตุ ฤ ปัญจมีวิภัตติ พฤทธ อุ เป็น โอ ลบ ฌ คง เอ ไว้ ย่อมนกล่าว ปน ธาตุในความกล่าว อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ปโนติ	ย่อมนำเพ็ญ ปนุ ธาตุในความนำเพ็ญ – ให้ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
กฏิจฉาเทติ	ย่อมนปกปิด ปฏิ บทหน้า ฉท ธาตุในความมุง – ปก - ปิด -ปกคลุม ฌน ปัจจัย ในกัตตุ ติ วิภัตติ ทีฆะต้นธาตุลบ ฌ คง เอ ไว้แล้วซ้อน จ หนาธาตุ
ปพฺพติ	ย่อมนเต็ม ปพฺพ ธาตุในความไป- เต็ม – ถึง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ปยติ	ย่อมนถึง ปย ธานในความไป- ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ปฏิจเฉยยาสิ	พึงรับเอา ปฏิ บทหน้า อีส ธาตุ ย ปัจจัยในกัตตุ เอยยาสิ วิภัตติ แปลง ย กับ ส ที่สุดธาตุเป็น จจ แล้วลบ อิ ที่ ฎ โดยวิธีสนธิ
ปรติ	ย่อมนรักษา ปร ธาตุในความเลี้ยง – เต็ม – รักษา อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ปสติ	ย่อมนผูก ปส ธาตุในความผูก -พัน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ปฏิชคฺคณฺติ	ย่อมนประดับประคอง ปฏิ บทหน้า ฌา ธาตุ นา ปัจจัย อุ วิภัตติ เป็น อีส แปลง ฌา ธาตุเป็น ชา ลบ อา ที่ นา
ปเรนฺติ	ย่อมนเป็นไป ปร ธาตุในความเป็นไป – ไป ฌน ปัจจัยในกัตตุ อนฺติ วิภัตติ ลบ ฌ คง เอ ไว้
ปฏิชินาหิ	จงชนะคืน ปฏิ บทหน้า ชิ ธาตุในความชนะ นา ปัจจัย หิ วิภัตติ

- ปฏิบัติภูจฺหิ ย่อมต้องอยู่เฉพาะ ปฏิ บทหน้า จา ธาตุ ปัจจัย ติ วิภัตติ แปลง จา ธาตุเป็น
ติภูจ
- ปฏิบัติทาเปสิ ยัง---ให้ ให้คืบแล้ว ปฏิ บทหน้า ทา ธาตุ ณาเป ปัจจัย อี วิภัตติ รัสสะ เป็น
อิ ลบ อา ที่ ธาตุ และ ณ ที่ ณาเป แล้วลง ส อาคมหลังธาตุและปัจจัย
- ปฏิบัติสฺสติ ย่อมปรากฏเฉพาะ ปฏิ บทหน้า ทิส ธาตุในความลอยไป- ลอยไป ณะ ปัจจัย
ในกัตตุ ย กับ ส ที่สุดธาตุเป็น สส
- ปเลติ ย่อมบินไป ล ธาตุในความไป – ลอย ไป ณะ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติลบ ณ คง
เอ ไว้
- ปฏินิตฺวติ กลับคืบแล้ว ปฏิ – นิ บทหน้า วตฺต ธาตุในความเป็นไป อ ปัจจัย อี วิภัตติ
รัสสะเป็น อี
- ปฏิเวเทติ ย่อมยัง ---- ให้รู้เฉพาะ ปฏิ - นิ บทหน้า วิท ธาตุในความรู้ ณะ ปัจจัยใน
เหตุกัตตุ ติ วิภัตติ วิการ อี ที่ วิ เป็น เอ ลบ ณ คง เอ ไว้
- ปฏิบัติชฺชติ ย่อมไต่ไป ปฏิ บทหน้า ปท ธาตุในความไป- ถึง – เป็นไป ย ปัจจัยในกัตตุ ติ
วิภัตติ แปลง ย กับ ท ที่สุดธาตุเป็น ชช
- ปฏิปฺสสมฺภิ ระวังคืบ ปฏิ – ป บทหน้า สมภ ธาตุในความกล่าว คืบเคย สนิท อ ปัจจัย อี
วิภัตติ รัสสะ เป็น อี แล้วซ้อน ส หน้าธาตุ
- ปฏิบัติหิณฺสี ส่งคืบแล้ว ปฏิ – ป บทหน้า หิ ธาตุในความส่งไป นา ปัจจัย อุ วิภัตติ เป็น อี
สุ แปลง นา เป็น ณา ลบ อา ที่ ณา
- ปวติ ย่อมชำระ ปุ ธาตุในความชำระ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ
เป็น อว
- ปยติ ย่อมเจริญ เป ธาตุในความเจริญ – รุ่งเรือง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ เอา เอ เป็น อย
- ปฏิบัติปาเทยฺยาสี พึ่งตกแต่ง ปฏิ บทหน้า ปท ธาตุ ณะ ปัจจัยในกัตตุ เอยฺยาสี วิภัตติ
ที่ชะต้นธาตุ แล้วลบ ณะ เสีย

- ปฏิปุจฉิสสามิ จักถามตอบ ปฏิ บทหน้า ปุจฉ ชาติในความถาม อ ปัจจัย สสามสิ วิภัตติ แล้ว
 ลวง อิ อากมหลังธาตุและปัจจัย
- ปฏิบัติ ย่อมโต้ตอบ ปฏิ บทหน้า ผร ธขตุในความแผ่ไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ปสติ ย่อมกว้างขวาง ปส ชาติในความพิสดาร อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ปฏิพาหติ ย่อมห้าม ปฏิ บทหน้า วห ชาติในความนำไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ทีฆะต้นธาตุ
 แล้วแปลง ว เป็น พ
- ปฏิมเส พึงทดลองเฉพาะ ปฏิ บทหน้า มาน ชาติในความทดลอง ส ปัจจัย เอยย
 วิภัตติ แปลง มาน ชาติเป็น ม แล้ว ลบ ยย คงไว้แต่ เอ
- ปฏิมานสิ นับเฉพาะแล้ว ปฏิ บทหน้า มาน ชาติในความนับ เณ ปัจจัยในกัตตุ อี วิภัตติ
 รัสสะเป็น อิ ลบ ณ คง เอ ไว้ แล้วลง ส อากมหลังธาตุปัจจัย
- ปสยติ ย่อมผูก ปส ชาติในความผูก – พัน ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย
 ไว้
- ปลวติ ย่อมล่อยไป ปลุ ชาติในความไป- ลอยไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ พหิ อุ เป็น โอ
 เอา โอ เป็น อว
- ปฏิยาเทติ ย่อมตกแต่ง ปฏิ บทหน้า ยต ชาติในความจัดแจง เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ
 ทีฆะ ต้นธาตุแปลง ต เป็น ท แล้วลบ เณ คง เอ ไว้
- ปฏิลภนติ ย่อมได้เฉพาะ ปฏิ บทหน้า ลภ ชาติในความได้ อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ
- ปฏิวเทยฺยํ พึงกล่าวตอบ ปฏิ บทหน้า วท ชาติในความกล่าว อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ปัสยติ ย่อมพินาศ ปลิ ชาติในความพินาศ ญย ปัจจัยในกัตตุ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ปฏิวสติ ย่อมอาศัยอยู่ ปฏิ บทหน้า วส ชาติในความอยู่ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ปฏิวชฺฌติ ย่อมแทงตลอด ปฏิ บทหน้า วิธ ชาติในความแทง ย ปัจจัย ในกัตตุ ติ วิภัตติ
 แปลว ย กับ ธ ที่สุดธาตุเป็น ชฌ
- ปสุยติ ย่อมไหลออก ปสุ ชาติในความคลอ – ไหลออก อ ปัจจัย ในกัตตุ ติ วิภัตติ
 ทีฆะ อุ เป็น อุ

- ปฏิวิเนยย์ พึงบรรเทาเสีย ปฏิ – วิ บทหน้า นิ ชาติในความนำไป อ ปัจจัย เอยยัม วิภัตติ
 ลบ อิ ที่ นิ ชาติ
- ปฏิวิโนทสิ บรรเทาสิ้นแล้ว ปฏิ วิ บทหน้า นุท ชาติในความบรรเทา เณ ปัจจัยในกัตตุ อี
 วิภัตติรัสสะเป็น อิ พฤทธิ อิ ที่ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง เอ ไว้ แล้วลง ส อาคม
 หลังชาติปัจจัย
- ปฏิสเวทสิ รู้พร้อมเฉพาะแล้ว ปฏิ – สั บทหน้า วิท ชาติในความรู้ เณ ปัจจัยในกัตตุ อี
 วิภัตติรัสสะเป็น อิ วิการ ที่ วิ เป็น เอ ลบ ณ คง เอ ไว้แล้วลง ส อาคมหลัง
 ชาติและปัจจัย
- ปฏิสามติ ย่อมเก็บไว้ ปฏิ บทหน้า สม ชาติในความใคร่ครวญ เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ
 วิภัตติ ทีชะต้นชาตุลบ ณ
- ปฏิสสุณีสู รับเอาแล้ว ปฏิ บทหน้า สุ ชาติ ณา ปัจจัย อุม วิภัตติ เป็น อีสู ซ้อน ส หน้า
 ชาติ แล้วลบ อา ที่ ณา
- ปฏิเสวติ ย่อมเสาะเฉพาะ ปฏิ บทหน้า สิว ชาติ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ วิการ อิ ที่ สิ เป็น เอ
- ปฏิหณญิ กระทบเฉพาะแล้ว ปฏิ บทหน้า หน ชาติในความเบียดเบียน ย ปัจจัย อี
 วิภัตติรัสสะ เป็น อิ แปลง ย กับ น ที่สุดชาติเป็น ณณ
- ปฏิหนติ ย่อมกระทบกระทั่ง ปฏิ บทหน้า หน ชาติ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ปฏฐเปถ จงตั้งไว้ทั่ว ป บทหน้า รป ชาติในความตั้ง เณ ปัจจัยในกัตตุ ถ ปัญจมีวิภัตติ
 ลบ ณ คง เอ ไว้ แล้วว่อน ฐ หน้าชาติ (ถป ชาติแปลง ถ เป็น จ)
- ปณามสิ ยัง ----- ให้น้อมไปทั่วแล้ว ป บทหน้า นมุ ชาติในความนอบน้อม เณ ปัจจัย
 ในกัตตุ อี วิภัตติ รัสสะเป็น อิ แปลง น เป็น ณ ทีชะต้นชาติ ลบ อุ ที่ มุ และ
 ณ คง เอ ไว้ แล้วลง ส อาคมหลังชาติและปัจจัย (ถ้าเป็นกัตตุ แปลว่า “ซบไล้
 แล้ว” ลง เณ ในกัตตุ)
- ปตติ ย่อมตกไป ปต ชาติในความตก อ ปัจจัย ติ วิภัตติ

ปตถยิ	เริ่มตั้งแล้ว ปตถ ธาตุในความปรารถนา ญย ปัจจัยในกัตตุ อี วิภัตติ รัสสะ เป็น อิ ลบ ณ คง ย ไว้
ปตถริ	ลาดแล้ว ป บทหน้า ธร ธาตุในความลาด- ปู อ ปัจจัย อี วิภัตติ รัสสะเป็น อิ อน ตู หน้าธาตุ
ปตถณฺติ	ย่อมปรารถนา ปตถ ธาตุในความปรารถนา ณ ปัจจัยในกัตตุ อนฺติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
ปทาเลสิ	ทำลายแล้ว ป บทหน้า ทล ธาตุในความทำลาย ณ ปัจจัย ในกัตตุ อี วิภัตติ รัสสะเป็น อิ ทีฆะต้นธาตุลบ ณ คง เอ ไว้แล้วลง ส อากมหลังธาตุและปัจจัย
ปทฺสุสฺติ	ย่อมประทุษร้าย ป บทหน้า ทฺสุ ธาตุ ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ แปลง ย กับ ส ที่ สุดธาตุเป็น สส
ปเนย	พึงบังคับ ป บทหน้า นิ ธาตุในความนำไป อ ปัจจัย เอยย วิภัตติ วิการ อิ เป็น เอ เอา เอ เป็น อย แล้ว ลบ ยย คง เอ ไว้
ปนฺุท	จงบรรเทา ป บทหน้า นฺุท ธาตุในความบรรเทา อ ปัจจัย หิ วิภัตติ ลบ เสย แล้วทีฆะต้นธาตุ
ปปโปติ	ย่อมาถึง ป บทหน้า อปฺป ธาตุในความบรรลุ – ถึง โอ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ปพฺุชณฺฺติ	ย่อมตื่น ป บทหน้า พฺุช ธาตุในความตื่น ย ปัจจัย อนฺติ วิภัตติ แปลง ย กับ ช ที่สุดธาตุเป็น ชณ
ปพฺุพฺุชาหิ	จงบวช ป บทหน้า วช ธาตุในความเว้น อ ปัจจัย หิ วิภัตติ แปลง ว เป็น พ ทีฆะที่ สุดธาตุ ปัจจัย เอา อา แล้วช้อน พ
ปทาเสติ	ย่อมยัง ---- ให้สว่าง ป บทหน้า ภาสฺ ธาตุในความสว่าง ณ ปัจจัย ใน เหตุกัตตุ ติวิภัตติ ลบ อฺ ที่ สุ แล ณ คง เอ ไว้
ปภิขฺุชนฺฺติ	ย่อมแตกท้าว ป บทหน้า ภทิ ธาตุในความแตก – สลาย ย ปัจจัย อนฺติ วิภัตติ ลบ อิ ที หิ แล้วแปลง ย กับ ท ที่สุดธาตุเป็น ชฺุช (ว่า ภทิ ธาตุโดยส่วนมาก)

ปมชุชิต	ประมาทแล้ว ป บทหน้า มท ษตฺุในควมมัวเมา –ประมาท –เลินเล่อ ย ปัจจย อ วิภตฺติ รัสสะเป็น อี แปลง ย กับที่สุดธตฺุเป็น ชช
ปมจณจติ	ย้อมปล่อย ป บทหน้า มจ ธตฺุในควมปล่อย – เปลื้อง อ ปัจจย ติ วิภตฺติ ลง นคคหิตอคมแล้วแปลงเป็น ญ
ปมจจติ	ย้อมพันทัว ป บทหน้า มจ ธตฺุในควมหลด – พัน ย ปัจจย ติ วิภตฺติแปลง ย กับ จ ที่สุดธตฺุเป็น จจ
ปมยหามิ	ย้อมหลงทัว ป บทหน้า มห ธตฺุในควมหลง ย ปัจจย มิ วัตตมานาวิภตฺติ แปร ย วัหน้า ห วัหลัง ทีฆะที่สุดธตฺุแลปัจจยเป็น อา
ปมสุสสิ	ลีมแล้ว ป บีหน้า มส ธตฺุในควมลีม ย ปัจจย อี วิภตฺติ รัสสะเป็น อี แปลง ย กับ ส ที่สุดธตฺุเป็น สส
ปโมกขนติ	ย้อมพันทัว ป บทหน้า ฌมกข ธตฺุในควมพัน อ ปัจจย อนตฺ วิภตฺติ
ปโมทติ	ย้อมบันเทิงทัว ป บทหน้า มท ษตฺุในควมบันเทิง – รื่นเริง อ ปัจจย ติ วิภตฺติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
ปยิรฺุปาทสติ	ย้อมเข้าไปนั่งไกล้ ปริ – อุป บทหน้า อาส ธตฺุในควมนั่ง อ ปัจจย ติ วิภตฺติ ลง ย อคมแล้วแปร ย วัหน้า ร วัหลัง
ปโยเซหิ	จงประกอบทัว ป บทหน้า ยช ธตฺุในควมประกอบ เอ ปัจจย หิ วิภตฺติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
ปรกม	ตะเกียกตะกายแล้ว ปรา บทหน้า กม ธตฺุในควมก้าวไป อ ปัจจย อี วิภตฺติ รัสสะเป็น อี ลบ อา ที รา ซ้อน กุ หน้าธตฺุ
ปราชิสสนต	จักฟ่ายแพ้ ปรา บทหน้า ชิ ธตฺุในควมชนะ อ ปัจจย สสนติ วิภตฺติ
ปรามสติ	ย้อมลูกคลำ ปรา บทหน้า มส ธตฺุในควมลูปคลำ – จับต้อง อ ปัจจย ติ วิภตฺติ
ปริคิลิ	กล้ำกลืนแล้ว ปริ บทหน้า คลิ ธตฺุในควมกลืน อ ปัจจย อี วิภตฺติรัสสะเป็น อิ

- ปริศยหนฺติ ย่อมชุกช่อน ปริ บทหน้า คุห ธาตุในความปกปิด – ระวัง ย ปัจจย อนุติ
วิภัตติ แล้วแปร ย ไว่หน้า ห ไว่หลัง
- ปริจรตุ ลงบำเรอ ปริ บทหน้า จร ธาตุในความประพฤติ อ ปัจจย ตฺ ปัญจมีวิภัตติ
- ปริจฺจชฺชิสฺสาม จักสละรอบ ปริ บทหน้า จช ธาตุในความสละ อ ปัจจย สฺสาม วิภัตติ
แปลง ย กับ ช ที่สุดธาตุเป็น ชช ช่อน จ หน้าธาตุ ลง อี อาคมหลังธาตุและ
ปัจจย
- ปริจฺฉินฺหนฺติ ย่อมกำหนดตัด ปริ บทหน้า ฉิน ธาตุในความตัด อ ปัจจย ติ วิภัตติ ลง
นิคคหิตแปลงเป็น นฺ แล้วช่อน จ หน้าธาตุ
- ปริณฺเมติ ย่อมแปรปรวณ ปริ บทหน้า นฺม ธาตุในความน้อม อ ปัจจย ติ วิภัตติ แปลง
น เป็น ณ แล้วลบ อุ ที่ มุ
- ปริตฺสฺสฺติ ย่อมสะดุ้งรอบ ปริ บทหน้า ตส ธาตุในความทะยาน – อยาก อ ปัจจย ติ
วิภัตติ แปลง ย กับ ส ที่สุดธาตุเป็น สฺส
- ปริตฺตฺตายถ จงตำนานรอบ ตา ธาตุในความต่อต้าน ย ปัจจย ถ ปัญจมีวิภัตติ ช่อน ต
หน้าธาตุ (เต ธาตุ อ ปัจจย ติ วิภัตติ ก็ได้แล้วเอา เอ เป็น อาย)
- ปริทฺหฺสฺสฺติ จักนุ่งห่ม ปริ บทหน้า ธา ธาตุในความทรง เอ ปัจจย สฺสฺติ วิภัตติ แปลง ธา
ธาตุเป็น ทท.
- ปริทฺเวฺนฺติ ย่อมร่ำไร ปริ บทหน้า เทวฺ ธาตุในความร่ำไร -ร่ำพัน อ ปัจจย อนุติ วิภัตติ
ลบ อุ ที่ วุ แห่ง เทวฺ ธาตุ
- ปริณิพฺพนฺติ ย่อมดับรอบ ปริ – นิ บทหน้า วา ธาตุในความดับ อ ปัจจย อนุติ วิภัตติ
แปลง ว เป็น พ ช่อน พุ หน้าธาตุแล้วลบ อา
- ปริปุริ เต็มรอบแล้ว ปริ บทหน้า ปุร ธาตุในความเต็ม อ ปัจจย อี วิภัตติ รัสสะเป็น อี
ปริปลวติ ย่อมเร่ร่อน ปริ บทหน้า ปลฺ ธาตุในความปลิวไป อ ปัจจย ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ
เป็น โอ เอา โอ เป็น อว.

- ปริพนุทติ ย่อมดีนรรอบ ปริ บทหน้า ผทิ ธาตุในความไหว – สัน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลง
นิคคหิตอาคมแปลง เป็น น ลบ อี ที ทิ
- ปริบโผลสิ ประพรมแล้ว ปริ บทหน้า ผสุ ธาตุในความถูกต้อง สัมผัส อ ปัจจัย อี วิภัตติ
รัสสะเป็น อี พฤทธิ อุ เป็น โอ ซ้อน ปุ หน้าธาตุ
- ปริพกมมิ หมุนไปรอบแล้ว ปริ บทหน้า ภมุ ธาตุในความหมุน – ปัน – หัน อ ปัจจัย อี
วิภัตติ รัสสะเป็น อี ว้อน พุ หน้าธาตุแล้วลบ อุ ที่ มุ แห่ง ภมุ ธาตุ
- ปริภวิ ดูหมิ่นแล้ว ปริ บทหน้า ภู ธาตุ อ ปัจจัย อี วิภัตติ รัสสะ เป็น อี พฤทธิ อุ
เป็น โอ เอา โอ เป็น อว
- ปริภาสนติ ย่อมตัดพอ ปริ บทหน้า ภาส ธาตุในความกล่าว อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ
- ปริภินทีสุ ยุยงแล้ว ปริ บทหน้า ภิท ธาตุในความแตก อ ปัจจัย อุ วิภัตติ เป็น อีสุ ลง
นิคคหิตแปลง น
- ปริมชฺชิ ขยำแล้ว ปริ บทหน้า มชช ธาตุในความชำระ อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัตติ
รัสสะ เป็น อี
- ปริโมเจสฺสสามิ จักปลดเปลื้อง ปริ บทหน้า มุจ ธาตุในความปล่อย เณ ปัจจัยในกัตตุ ส
สามิ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง เอ ไว้
- ปริยาปุณฺนติ ย่อมเล่าเรียน ปริ บทหน้า อป ธาตุในความถึง – บรรลุ อุณา ปัจจัย
อนติ วิภัตติ ลง ย อาคม แล้วลบ อา ที่ ณา
- ปริยฺญจฺฐิสฺสุ ชุ่มอยู่แล้ว ปริ –อุ บทหน้า จา ธาตุ อ ปัจจัย อุ วิภัตติ เป็น อีสุ ลง ย
อาคม แล้วซ้อน ฐ หน้าธาตุ ลบ อา ที่ จา
- ปริยสนติ ย่อมแสวงหา ปริ บทหน้า อิส ธาตุในความแสวงหา อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ เอา
อิ ที่ อิส ธาตุเป็น เอ ลง ย อาคม
- ปริโพทเปยฺย พึงยัง – ให้ส่องแผ้วรอบ ปริ – โอ บทหน้าทา ธาตุในความบริสุทธิ์ ณา เป
ปัจจัย เอยฺย วิภัตติ ลง ย อาคม ลบ อา ที่ ทา และ ณา แห่ง ณาเป และลบ
เอ ที่ เป อีก

- ปรีโยนนติ ย่อมรัตรึง ปรี -โอ บทหน้า มนธ ธาตุในความผูก – รัต – มัด อ ปัจจัย ติ
วิภัตติ ลง ย อาคมที่ โอ (ที่เป็น ปรีโย นทฺธติ แปลงธาตุ เป็น นทฺธ ภาค ๖)
- ปรีวชฺชติ ย่อมเว้นรอบ ปรี บทหน้า วช ธาตุในความเว้น ย ปัจจัย ติ วิภัตติ แปลง ย กับ
ช ที่สุดธาตุเป็น ชช (วชช ธาตุก็ได้)
- ปรีวชฺชยสฺสุ จงให้เว้นรอบ ปรี บทหน้า วชช ธาตุในความเว้น – งค ญย ปัจจัยในเหตุกัตตุ
อุ วิภัตติ สสุ ปัญจมีวิภัตติ ลบ ญ คง ย ไว้
- ปรีวารยีสฺสุ แวดล้อมแล้ว ปรี บทหน้า วร ธาตุในความห้าม – กั้น ญย ปัจจัยในกัตตุ อุ
วิภัตติ เป็นอีสฺสุ ทีฆะต้นธาตุ ลบ ญ คง เอ ไว้
- ปรีวิสติ ย่อมอังกาส ปรี บทหน้า วิส ธาตุในความเข้าไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ปรีวิมฺสฺสุ จงทดลอง ปรี บทหน้า มาน ธาตุในความทดลอง สอบสวน ส ปัจจัย ติ วิภัตติ
เทวภาวะ มา ขึ้นหน้าธาตุ แล้วแปลง ม เป็น ว เอา อา เป็น อิ แปลง มาน
ธาตุเป็น ม แล้วลบ ติ วิภัตติ
- ปรีสกุทติ ย่อมตะเกียกตะกาย ปรี บทหน้า สก ธาตุในความพยายาม ย ปัจจัยในกัตตุ
ติ วิภัตติ แปลง ย กับ ก ที่สุดธาตุเป็น กุก
- ปรีสปลฺปนติ ย่อมคลานไป ปรี บทหน้า สปล ธาตุในความคลานไป- เสือกไป อ ปัจจัย อนุ
ติ วิภัตติ
- ปรีสสฺสติ ย่อมเหือดแห้ง ปรี บทหน้า สฺส ธาตุในความแห้ง – ผาก ย ปัจจัยในกัตตุ ติ
วิภัตติ แปลง ย กับ ส ที่สุดธาตุเป็น สฺส
- ปรีโสเธยฺย พึงยัง – ให้หมดจด ปรี บทหน้า สฺธ ธาตุในความหมดจด ญย ปัจจัยใน
เหตุกัตตุ เธยฺย วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ญ เสีย
- ปรีหรณติ ย่อมเวียนไป ปรี บทหน้า หร ธาตุในความนำไป อ ปัจจัย ในกัตตุ อนุติ วิภัตติ
- ปรีหายติ ย่อมเสื่อมรอบ ปรี บทหน้า หา ธาตุในความเสื่อมสิ้น ย ปัจจัย ในกัตตุ ติ
วิภัตติ

ปโรหิ	ร้องให้อ้อนแล้ว ป บทหน้า รุฑ ชาติในความร้องไห้ อ ปัจจัย อี วิภัติ รัสสะ เป็น อี
ปลายนติ	ย้อมหนีไป ป บทหน้าลา ษตฺในความหนีไป ย ปัจจัยในกัตตุ อนติ วิภัติ
ปลิขติ	ย้อมบู้ย ป บทหน้า ลิข ชาติในความขีด –เขียน – ขูด อ ปัจจัย ตี วิภัติ
ปโลภิสสาม	จักเล่าโลม ป บทหน้า ลุก ชาติในความเล่าโลม อ ปัจจัย สสาม วิภัติ พฤทธิ อุ เป็น โอ แล้วลง อี อากมหลังชาติและปัจจัย
ปวณฺณสิ	กลิ้งไปแล้ว ป บทหน้า ฆฺณ ชาติในความเป็นไป – กลิ้งไป เณ ปัจจัยในกัตตุ อี วิภัติ รัสสะ เป็น อี ลบ ฌ คง เอ ไว้ แล้วลง ส อากมหลังชาติและปัจจัย
ปวตฺตติ	ย้อมเป็นไป ป บทหน้า วตฺ ชาติในความเป็นไป – ประพฤติ อ ปัจจัย ตี วิภัติ (วติ ชาติก็ได้)
ปวสฺสิ	ตกชุกแล้ว ป บทหน้า วสฺ ชาติในความรด – ราด –โปรย อ ปัจจัย อี วิภัติ รัสสะเป็น อี
ปวาเรสิ	ยัง---ให้ปรารถนาทั่วแล้ว ป บทหน้า วร ชาติในความปรารถนา อยากได้ เณ ปัจจัยในกัตตุ อี วิภัติ รัสสะเป็น ทีฆะต้นชาติ ลบ ฌ คง เอ ไว้ ลง ส อากม หลังชาติปัจจัย
ปวายติ	ย้อมฟุ้งไป ป บทหน้า วา ชาติในความเป็นไป – ถึง เป็นไป –ตัด –แทง ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัติ
ปวิสถ	จงเข้าไป ป บทหน้า วิส ชาติในความไป อ ปัจจัย ถ ปัญจมีวิภัติ
ปเวกฺขามิ	จักเข้าไป ป บทหน้า วิส ชาติ อ ปัจจัย สสามิ วิภัติ วิการ อีที่ วิ เป็น เอ แปลง สสามิ เป็น ขามิ เพราะ ข อยู่หลัง แปลง ที่สุดชาติเป็น ก.
ปเวเทสิ	ยัง ---ให้รู้ทั่วแล้ว ป บทหน้า วิท ชาติในความรู้ – กล่าว เณ ปัจจัยในเหตุกัตตุ อี วิภัติ รัสสะเป็น อี วิการ อี ที่ วิ เป็น เอ ลบ ฌ คง เอ ไว้ ลง ส อากมหลัง ชาติและปัจจัย

- ปเวธิ   ห้วนไหวแล้ว ป บทหน้า วิ ชาติในความสั้น – ไหว อ ปัจจัย อี วิภัตติรัสสะ
เป็น อี วิการ อี ที วิ เป็น เอ
- ปสวติ   ย่อมเสวย ป บทหน้า สุ ชาติในความได้ – ประกอบ – ก่อ – ไหล อี ปัจจัย ตี
วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว
- ปสหติ   ย่อมครอบงำ ป บทหน้า สห ชาติในความอดกลั้น – อาจ – สามารถ –
ครอบงำ – รังควาน – ช่มเหง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
- ปสาเทสิ   ยัง ----ให้เลื่อมใสแล้ว ป บทหน้า สห ชาติในความจม ฌ ปัจจัยในกัตตุ อี
วิภัตติรัสสะ เป็น อี ทีฆะต้นธาตุลบ ฌ คง เอ ไว้แล้วลง ส อาคมหลังธาตุและ
ปัจจัย
- ปสาเรสุสามิ   จักประกอบ ป บทหน้า สาธ ชาติในความสำเร็จ ฌ ปัจจัยในกัตตุ สสามิ
วิภัตติ ลบ ฌ คง เอ ไว้
- ปสาเรติ   ย่อมซึ่ง ป บทหน้า สร ชาติในความเปล่งออก – เหยียด – ไอ – จาม ฌ
ปัจจัยในกัตตุ สสามิ วิภัตติ ลบ ฌ คง เอ ไว้
- ปสุสติ   ย่อมเห็น ทิส ชาติในความเห็น อ ปัจจัย ตี วิภัตติ แปลง ทิส ชาติ เป็น ปสุส
- ปพร   จงประหาร ป บทหน้า หร ชาติในความฆ่า – ตี – ประหาร อ ปัจจัย หิ
ปัญจมีวิภัตติ ลบเสีย
- ปหสุสถ   จักละ ป บทหน้า หา ชาติในความละ อ ปัจจัย สสุถ วิภัตติลบ อา ที หา
ธาตุ
- ปหฺสิ   สะบัดแล้ว ป บทหน้า หส ชาติในความรีนเริง – เฮฮา – เส สรวล หัวเราะ อ
ปัจจัย อี วิภัตติรัสสะเป็น อี แล้วลง นิคคหิตอาคมที่พยัญชนะต้นธาตุ
- ปหิณฺสิ   ส่งไปแล้ว ป บทหน้า หิ ชาติในความไป – เจริญ – กำจัด ฌา ปัจจัย อูวิภัตติ
เป็น อีสูลบ อา ที ฌา (หมวด สุ ชาติ)
- ปหิย   เสื่อมไปแล้ว ป บทหน้า หา ชาติในความเสื่อม – ลั่น ย ปัจจัยในกัตตุ อี
วิภัตติรัสสะเป็น อี เอา อา ที หา เป็น อี

- ปหิยติ อัน ---- ย่อมละเสีย ป บทหน้า หา ธาตุ ย ปัจจัย อิ อากม หน้า ย ติ วิภัตติ
เอา อา ที่ หาธาตุเป็น อิ ทีฆะ อิ เป็น อี แล้วลบ อิ ตัวหนึ่ง (ปหิยติ ช้อน ย
ไม่ทีฆะ)
- ปโหติ ย่อมเพียงพอ ป บทหน้า หุ ธาตุ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
- ปายติ ย่อมแห่ง เป ธาตุในความสิ้น – แห่ง – หมด อ ปัจจัย ติ วิภัตติ เอา เอ เป็น
อาย
- ปาเซติ ย่อมต้อนไป ป บทหน้า อช ธาตุในความไป เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ทีฆะ
ต้นธาตุ เป็น อา ลบ ณ คง เอ ไว้
- ปาทยิสสามิ จักยัง ----- ให้ตก ปต ธาตุในความตก – หล่น ญย ปัจจัยในเหตุกัตตุ สสามิ
วิภัตติ ทีฆะต้นธาตุเป็น อา ลบ ณ คง ย ไว้แล้วลง อิ อากมหลังธาตุและปัจจัย
- ปารยติ ย่อมสำเร็จ ปาร ธาตุในความสำเร็จ – ถึง ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ
คง ย ไว้
- ปาตุโรหสิ ได้เป็นชัดแล้ว ปาตุ บทหน้า หุ ธาตุ อ ปัจจัย วิภัตติ รัสสะเป็น อิ พฤทธิ อุ
เป็น โอ ลง ส อากมหลังธาตุและปัจจัย แล้วลง อ อากมต้นธาตุ และ ร อากม
- ปาทาสิ ได้มอบให้แล้ว ป บทหน้า ทา ธาตุ อ ปัจจัย อี วิภัตติ รัสสะเป็น อิ ลง อ
อากมต้นธาตุทีฆะเป็น อา แล้วลง ส อากมหลังธาตุและปัจจัย
- ปาเลติ ย่อมเลี้ยง ปาล ธาตุในความรักษา – เลี้ยง เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ
คง เอ ไว้
- ปาปยิมหา ยัง ----- ให้ถึงแล้ว ป บทหน้า อาป ธาตุในความถึง – บรรลุ ญย ปัจจัย
ในกัตตุ มหา อัชชัตตนิวิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้แล้วลง อิ อากมหลังธาตุและ
ปัจจัย
- ปาติ ย่อมเต็ม ปา ธาตุในความเต็ม อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ปาปุณฺณติ ย่อมถึง ป บทหน้า อาป ธาตุในความถึง – บรรลุ อุณา ปัจจัย อนฺติ วิภัตติ
ลบ อา ที่ อุณา ปัจจัย

- ปายีสู่   ไปแล้ว ข ป บทหน้า อาป ชาติในความไป อ ปัจจัย อุ วิภัติ เป็น อีสู่ เอา อ
 ชาติเป็น เอ เอา เอ เป็น อย ทีฆะ อ เป็น อา โดยวิธีสนธิ
- ปาติ   ย่อมเลี้ยง ปา ชาติในความเลี้ยง – รักษา – คุ่มครอง อ ปัจจัย ติ วิภัติ
- ปาเยสิ   ย่อมยัง ---- ให้ติม ปา ชาติในความติม เณ ปัจจัยในเหตุกัตตุ ติ วิภัติ เอา อา
 ที่ ปา ชาติเป็น อายแล้วลบ ณ คง เอ ไว้
- ปาสติ   ย่อมติม ปา ชาติในความติม ส ปัจจัย ติ วิภัติ
- ปาเรม   ย่อมาถึงซึ่งฝั่ง ปาร บทหน้า อี ชาติในความถึง อ ปัจจัย ม วัตตมานาวิภัติ
 วิการ อี ชาติเป็น เอ (จะว่าปาร ชาติ เณ ปัจจัย ม วิภัติ ก็ไม่ผิด แต่ก็น่าจะ
 เป็นเช่นนี้มากกว่า)
- ปาวทิ   กล่าวซ้ำแล้ว ป – อา บทหน้า วท ชาติในความกล่าว อ ปัจจัย อี อัชชัตตนี
 วิภัติ รัสสะเป็น อี
- ปาวสสิ   ตกมาแล้ว ป – อา บทหน้า วสส ชาติในความโปรย – รด – ราด อ ปัจจัย อี
 วิภัติรัสสะเป็น อี
- ปาวิสสิ   เข้าไปแล้ว ป – อา บทหน้า วิส ชาติในความเข้าไป อ ปัจจัย วิภัติ รัสสะ
 เป็น อี
- ปายติ   ย่อมเจริญ ปายิ ชาติในความรุ่งเรือง อ ปัจจัย ติ วิภัติแล้วลบ อี ที่ ยี แห่ง
 ปายิ เสีย
- ปาหติ   ประหารแล้ว ป – อา บทหน้า หน ชาติในความฆ่า – เบียดเบียน อ ปัจจัย อี
 วิภัติ รัสสะเป็น อี ลบ ที่สุดชาติแล้ว ลง ส อากมหลังชาติปัจจัย
- ปาหสิ   ส่งไปแล้ว ป – อา บทหน้า หิ ชาติในความส่งไป อ ปัจจัย อี วิภัติรัสสะปน
 อี วิการ อี ที่ หิ แห่ง เอ ลง ส อากม
- ปารุปติ   ย่อมห่ม –คลุม ป –อา บทหน้า อุป ชาติในคถึง –เข้า ถึง อ ปัจจัย ติ วิภัติ
 ลง ร อากมที่ อุ
- พิทหสิ   ย่อมปกปิด พิ ชาติ อ ปัจจัย ติ วิภัติ แปลง ธา ชาติเป็น ทท

ปิณาติ	ย้อมอิมใจ ปี ชาติในความเบิกบานใจ รักใคร่ ณา ปัจจัย ติ วิภัตติ
ปิยายติ	ย้อมประพุดซึ่งความรัก ปิย นาม อาย ปัจจัย ติ วิภัตติ
ปิลนุติ	ประดับแล้ว ปิลิ ชาติในความประดับ – ตกแต่ง อ ปัจจัย อี วิภัตติรัสสะเป็น อิ ลงนิกคหิตอาคมที่ ล แล้วแปลง เป็น นุ สระซ้อนกันลบเสียตัวหนึ่ง
ปิสติ	ย้อมไป ปิสิ ชาติในความไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย วิภัตติลบ อิ ที่ สิ แห่ง ปิสิ ชาติ
ปิวิ	ดื่มแล้ว ปา ชาติในความดื่ม อ ปัจจัย อี วิภัตติรัสสะเป็น อิ แปลง ปา ชาติ เป็น ปิว
ปิณชยติ	ย้อมกล่าว ปิชิ ชาติในความกล่าว – อาจ – อยู่ – เบียดเบียน ญย ปัจจัย ในกัตตุ ติ วิภัตติ ลงนิกคหิตอาคมแล้วแปลงเป็น ณ ลบ อิ ที่ ชิ แล้ว ลบ ณ คง ย ไว้
ปิเลติ	ย้อมสิ้นไป ปิลิ ชาติในความหมดไป เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ อิ ที่ ลี แล้ว ณ คง ย ไว้
ปิสิสติ	จับบด ปิส ชาติในความบด – อาจ – สามารถ อ ปัจจัย สติ วิภัตติ ลง อิ อาคมหลังธาตุและปัจจัย
ปิลหติ	ย้อมไป – ถึง ปิลหิ ชาติในความไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลบ อิ ที่ หิ แห่ง ปิลหิ ชาติ
ปิณชติ	ย้อมรวบรวม ปิชิ ชาติในความรวบรวม ติดกัน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิกคหิต แปลงเป็น ณ ลบ อิ ที่ ชิ
ปีเสติ	ย้อมกล่าว ปีสิ ชาติในความกล่าว เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ อิ ที่ สิ และ ณ คง เอ ไว้
ปิहनติ	ย้อมทะเยอทะยาน ปิห ชาติในความปรารถนา –ทะเยอทะยาน มักใหญ่ ญย ปัจจัยในกัตตุ อนติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้

ปิสติ	ย้อมแยก – แตก ปิสฺ ฐาตุในความแยก – แตก อ ปัจจยฺ ทิ วิภัตติ ลบ อุ ที่ สุ แห่ง ปิสฺ ฐาตุ
ปิวาสติ	ย้อมปรารถนาจะดื่ม ปา ฐาตุ ส ปัจจยฺ ทิ วิภัตติ เทวภาวะ ปา ขึ้นหน้า ฐาตุ แปลงสระแห่งพยัญชนะอัฟภาสเป็น อิ เพราะ ส อยู่หลัง แปลง ปา ฐาตุเป็น วา
ปิสฺสิสฺสติ	จกบด ปิส ฐาตุในความบด อ ปัจจยฺ สฺสติ วิภัตติ ที่ชะตันฐาตุแล้ว ลง อิ อาคมหลังฐาตุปัจจยฺ
ปิณาติ	ย้อมอิมฺ ปิ ฐาตุในความอิม-รัก-ใคร่ นา ปัจจยฺ ทิ วิภัตติ
ปิเหติ	ย้อมเบียดเบียน ปิฬ ฐาตุในความเบียดเบียน – บีบคั้น เณ ปัจจยฺ ใจกัตตุ ทิ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
ปิณติ	ย้อมเปี่ยม ปิณ ฐาตุในความเต็ม – เปี่ยม อ ปัจจยฺ ทิ วิภัตติ
ปุจฺจนฺติ	ย้อมถาม ปุจฺจ ฐาตุในความถสไ อ ปัจจยฺ อนฺติ วิภัตติ
ปุสฺยตก	ย้อมย่ำยี ปุส ฐาตุในความย่ำยี ช่มเหง ญย ปัจจยฺ ในกัตตุ ทิ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
ปุณาติ	ย้อมกรอง ปุ ฐาตุในความชำระ – กรอง นา ปัจจยฺ ทิ วิภัตติ
ปุณฺสี	เซ็ดแล้ว ปุณฺจ ฐาตุในความเซ็ด อ ปัจจยฺ อี วิภัตติ รัสสะเป็น อิ
ปุณฺติ	ย้อมละเอียด ปุณ ฐาตุในความละเอียด – สุขุม ทิ วิภัตติ
ปุปฺผลติ	ย้อมบาน ปุปฺผล ฐาตุในความบาน อ ปัจจยฺ ทิ วิภัตติ
ปุสฺติ	ย้อมไหลออก ปุส ฐาตุในความเกิด – เจริญรุ่งเรือง – ไหลออก อ ปัจจยฺ ทิ วิภัตติ
ปุสนาติ	ย้อมรักใคร่ ปส ฐาตุในความรักใคร่ – เลี้ยง – ปรนปรีอ – ฟัง – เต็ม นา ปัจจยฺ ทิ วิภัตติ
ปุเนติ	ย้อมมาอีก ปุน บทหน้า อิ ฐาตุในความไป – มา อ ปัจจยฺ ทิ วิภัตติ เอา อิ ฐาตุเป็น เอ

บุพติ	ย่อมประหาร บุพ ชาติในความฆ่า – สบาย – รวมกัน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
บุลติ	ย่อมฆ่า บูล ชาติในความเศร้าหมอง – เปรอะเปื้อน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
บุถยติ	ย่อมอื้อเพื่อ บูล ชาติในความเอื้อเพื่อ ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
บุมิ	เป่าแล้ว บุมิ ชาติในความเป่า อ ปัจจัย อี วิภัตติ แล้ว รัสสะเป็น อี
บุลลุตติ	ย่อมเร้าร้อน บูลลุต ชาติในความไหม้ – เผา – เร้าร้อน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ สุ แห่ง บูลลุต ชาติ
บุณติ	ย่อมเศร้าหมอง บุณ ชาติในความเบียดเบียน – เศร้าหมอง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิกคหิตแปลง เป็น น ลบ อี ที่ ติ
บุณตติ	ย่อมประหาร บุณ ชาติในความฆ่า – ประหาร – รวมกัน ณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
บุพพติ	ย่อมเต็ม บุพพ ชาติในความอ่ – อาศัย – เต็ม อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
บุณฺณยติ	ย่อมน้อย บุณฺณย ชาติในความนิดหน่อย – น้อย ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
บุรฺนติ	ย่อมไป บุรฺ ชาติในความเป็นประธาน – ไป – เปิด อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ
บุชเย	พึงบูชา บุช ชาติในความบูชา – เคารพ – นับถือ ญย ปัจจัย ในกัตตุ เอยย วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้แล้วลบ ยย คงไว้แต่ เอ
บุราเปสิ	ยัง ----- ให้เต็มแล้ว บุร ชาติในความเต็ม ณาเป ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
เบกฺขติ	ย่อมเพ่ง ป บทหน้า อิกฺข ชาติ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ วิการ อี แห่ง อิกฺข ชาติเป็น เอ
เบติ	ย่อมไป เบ ชาติในความไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
เบสติ	ย่อมเผา ปิสฺ ชาติในความเผา – ไหม้ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ วิการ อี ที่ มิ เป็น เอ แล้วลบ อุ ที่ สุ เสีย

- เปเสถ จงส่งไป ปิส ชาติในความส่งไป เณ ปัจจัยในกัตตุ ถ ปัญจมีวิภัตติ วิหาร อี ที่
ปี เป็น เอ ลบ ณ คง เอ ไว้
- เปรติ ย่อมเบียดเบียน ปิส ชาติในความเบียดเบียน – เศร้าหมอง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
วิการ อี ที่ ปี เป็น เอ
- เปลติ ย่อมถึง เปลุ ชาติในความถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ แล้วลบ อุ ที่ ลุ แห่ง
เปลุ ชาติ
- เปสติ ย่อมเป็นไป เปสุ ชาติในความไป – ไป- ไปถึง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ สุ
แห่ง เปสุ ชาติ
- เปภูติ ย่อมกล่าว ปิภู ชาติในความกล่าว - ประหาร – ติดต่อ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
วิการ อี ที่ ปี แห่ง ปิภู ชาติเป็น เอ
- เปสยติ ย่อมนำกลับ เปส ชาติในความนำกลับ – นำคืน ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ
ลบ ณ คง ย ไว้
- โปเสติ ย่อมพอกเลี้ยง ปุส ชาติในความเลี้ยง – ประนปรือ เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ
พฤทธิ อุ ที่ โอ ลบ ณ คง เอ ไว้
- โปถติ ย่อมกว้างขวาง ปุถ ชาติในความกว้างขวาง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ ที่ ปุ
เป็น โอ แล้วลบ อุ ที่ ถุ เสีย
- โปเถสิ โบายแล้ว ปุถ ชาติในความตี – เชี่ยน – ประหาร – กระทบ เณ ปัจจัยในกัตตุ
อี วิภัตติ รัสสะ เป็น อี พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง เอ ไว้ แล้วลง ส อาคม
หลังชาติและปัจจัย
- โปสยติ ย่อมทรงไว้ ปุส ชาติในความตกแต่ง – ประดับ – รับไว้ – ทรงไว้ ญย ปัจจัย
ในกัตตุ ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ แล้วลบ ณ คง ย ไว้
- โปถติ ย่อมกลิ้ง – หมุน โปถ ชาติในความกลิ้ง – หนุน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- โปถยติ ย่อมกล่าว ปุถ ชาติในความกล่าว ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น
โอ ลบ ณ คง ย ไว้

ผ

- ผริ ผ่าไปแล้ว ผร ชาติในความผ่าไป – สร้าไป อ ปัจจัย อี วิภัตติ รัสสะเป็น อี
- ผลติ ย่อมผลัด ผล ชาติในความสำเร็จ – ผลัดผล อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ผลตุ ลงแตก ผล ชาติในความแตก – สลาย อ ปัจจัย ตุ ปัญจมีวิภัตติ
- ผนหติ ย่อมดั้นรน ผหิ ชาติในความไหว – ดั้นรน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิกคหิต
- อาคม แปลง น แล้วลบ อี ที ทิ แห่ง ผหิ ชาติ
- ผณติ ย่อมขยาย ผณ ชาติในความขยาย – ผ่า อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ผาเลหิ จะผ่า ผาล ชาติในความผ่า – ชิต – สับ – ฟัน เณ ปัจจัยในกัตตุ หิ ปัญจมี
- วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
- ผายติ ย่อมรุ่งเรือง ผายิ ชาติในความเจริญรุ่งเรือง อ ปัจจัย ติ วิภัตติลบ อี ที ยิ แห่ง
- ผายิ ชาติ
- ผาเลสสามิ จักแหวะ ผาล ชาติในความผ่า – ชิต -เณ ปัจจัย ในกัตตุ สสามิ วิภัตติ ลบ ณ
- คง เอ ไว้
- สุสนติ ผ่อมถูกต้อง ผุส ชาติในความถูกต้อง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ผุณนติ ย่อมสั่งสม ผุณ ชาติในความกระจาย – เรี่ยราด – กำจัด อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ
- ผุณติ ย่อมเปิดออก ผุณ ชาติในความบาน – เปิดออก อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ผุลลติ ย่อมบาน ผุลล ชาติในความบาน – แตก อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- โผฏฐุ์ แตกแล้ว ผุฏ ชาติในความแตก – สลาย เณ ปัจจัยในกัตตุ อุมิ วิภัตติ พฤทธิ อู
- เป็น โอ ลบ ณ คง เอ ไว้ แล้วลง ส อาคมหลัง ชาติและปัจจัย
- โผฏฐติ ย่อมสร้าไป ผุฏ ชาติในความผ่าไป – สร้าไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ พฤทธิ อู
- เป็น โอ
- โผฉติ ย่อมผ่าไป ผุฉ ชาติในความผ่าไป – สร้าไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ พฤทธิ อู เป็น
- โอ

พ

พชฌีสุ	ช้องอยู่แล้ว พธ ชาติในความติด – พัน – ผูก ย ปัจจย อุม วิภัตติ เป็น อีส แปลง ย กับ ธ ที่สุดธาตุเป็น ชม
พนธาหิ	จงผูก พนธ ชาติในความผูก – พัน – มัด – จองจำ อ ปัจจย หิ ปัญจมีวิภัตติ ทีฆะ ที่สุดธาตุและปัจจย เป็น อา
พทหิ	ย่อมมั่งคั่ง พท ชาติในความมั่งคั่ง อ ปัจจย ทิ วิภัตติ
พลติ	ย่อมเป็นอยู่ พล ชาติในความเป็นอยู่ – สามารถ – ครอบงำ อ ปัจจย ทิ วิภัตติ
พหุสิกรโธติ	ย่อมกระทำให้มาก พหุสิ บทหน้า กร ชาติในความทำ โอ ปัจจย ทิ วิภัตติ
พุยาภาสิ	ได้พยากรณ์แล้ว วิ บทหน้า กร ชาติ อ ปัจจย อี วิภัตติ รัสสะเป็น อี แปลง ว เป็น พุ เอา อี ที่ วิ เป็น เอ เอา เอ เป็น อย ลง อ อาคมต้นธาตุแล้วแปลง กร ธาตุ เป็น กา ลง ส อาคมหลังธาตุและปัจจย
พหติ	ย่อมเจริญ พหิ ชาติในความเจริญ – รุ่งเรือง อ ปัจจย ทิ วิภัตติ ลป อ ที่ หิ แห่ง พหิ ชาติ
พารติ	ย่อมเบียดเบียน พาร ชาติในความรบกวน – เบียดเบียน อ ปัจจย ทิ วิภัตติ
พาธนติ	ย่อมเบียดเบียน พาร ชาติ เณ ปัจจยในกัตตุ อนติ วิภัตติ ลป ณ คง เอ ไว้
พชฌิสฺสติ	จักรัธรัสรู้ พุธ ชาติ ย ปัจจย สฺสติ วิภัตติ แปลง ย กับ ธ ที่สุดธาตุเป็น ชม แล้วลง อี อาคม
พุกกติ	ย่อมเห่า พุกก ชาติในความเห่า – หอน อ ปัจจย ทิ วิภัตติ
พุนธยติ	ย่อมเบียดเบียน พุธิ ชาติในความเบียดเบียน – รบกวน ญย ปัจจยในกัตตุ ทิ วิภัตติ ลง นิคคหิตอาคม แปลงเป็น น ลป อี ที่ ธิ แห่ง พุธิ ชาติ
พุนทติ	ย่อมลับ พุนท ชาติในความลับ – อาน อ ปัจจย ทิ วิภัตติ ลป อี ที่ ธิ แห่ง พุนท ชาติ
พุพติ	ย่อมกิน พุช ชาติในความกิน – เขลา – โง่ อ ปัจจย ทิ วิภัตติ

เพพติ	ย้อมดำ พิพ ธาตุในความดำ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ วิการ อิ ที พิ เป็น เอ
เพลติ	ย้อมเป็นไป เพล ธาตุในความเป็นไป อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ ลุ แห่ง เพล ธาตุ
โพธติ	ย้อมตรัสรู้ พุธ ธาตุในความรู้ – ตรัสรู้ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
พยถติ	ย้อมไหว พยถ ธาตุในความไหว – กลัว อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
พยชมติ	ย้อมประหาร พยช ธาตุในความตี – ฆ่า ย ปัจจัย ตี วิภัตติ แปลง ย กับ ฐ ที่สุดธาตุเป็น ชม
พยเยติ	ย้อมสิ้น พยย ธาตุในความเสื่อม – สิ้น เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ แปลง ว เป็น พ วิการ อิ ที วิ เป็น เอ เอา เอ เป็น อย
พยากโรนติ	ย้อมพยากรณ์ วิ – อา บทหน้า กร ธาตุ โอ ปัจจัย ตี วิภัตติ แปลง ว เป็น พ วิการ อิ ที วิ เป็น เอ เอา เอ เป็น อย
พยหติ	ย้อมดำริ วิ บทหน้า อุห ธาตุในความดำริ – คิด อ ปัจจัย ตี วิภัตติ วิการ อิ ที วิ เป็น เอ เอา เอ เป็น อย แล้วแปลง ว เป็น พ
พยเยติ	ย้อมบริจาค พยย ธาตุในความบริจาค – สละ เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
พยาคติ	ย้อมลืมตา พยยา ธาตุในความลืม อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
พยาจติ	ย้อมอธิบาย พยาจ ธาตุในความทำให้แจ้ง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
เพยสติ	ย้อมเป็นไป พย ธาตุในความทำให้แจ้ง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
พยสยติ	ย้อมทิ้ง พยส ธาตุในความทิ้ง เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ เอา อ ที่ ย เป็น อุ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง ย ไว้
พยยติ	ย้อมระวัง พย ธาตุในความสังวร – ป้องกัน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ เอา เอ เป็น อย
พุหริติ	ย้อมเจริญ พุรห ธาตุในความสูง – ขึ้น – ใหญ่ – เจริญขึ้น อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
พुरुติ	ย้อมกล่าว พुरु ธาตุในความกล่าว – พูด อ ปัจจัย ตี วิภัตติ

พुरुเหยย	พึงพอกพูน พुरुห ชาติในความเจริญ – รุ่งเรือง อ ปัจจัย เอยย วิภัตติ
ภ	
ภกขามิ	ย่อมกิน ภกข ชาติในความกิน – บริโภค อ ปัจจัย มิ วัตตมานาวิภัตติ เพราะ มิ ทีฆะที่สุดชาติและปัจจัย เป็น อา
ภชติ	ย่อมคบ ภช ชาติในความคบ – สมาคม อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ภณชิ	หักแล้ว ภณช ชาติในความหัก อ ปัจจัย อชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อี
ภณนติ	ย่อมกล่าว ภณ ชาติในความกล่าว – ว่าขาน อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ
ภณชติ	ย่อมดำ ภชติ ชาติในความดำ – บริภาษ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิกคหิตแปลง เป็น ณ แล้วลบ อี ที ติ เสีย
ภรติ	ย่อมเลี้ยง ภร ชาติในความเลี้ยง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ภชยติ	ย่อมสนิท ภช ชาติในความสนิท – คุ่น – ชิดชอบ ณย ปัจจัย ในกัตตฺ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
ภมิสุ	วิงวอนแล้ว ภมุ ชาติในความหมุน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ แปลงเป็น อีสฺ แล้วลบ อุ ที่ มุ แห่ง ภมุ ชาติ
ภสติ	ย่อมดำ ภส ชาติในความดำ – บริภาษ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ภภูติ	ย่อมเลี้ยง ภภู ชาติในความเลี้ยง – บำรุง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ภนหติ	ย่อมงาม ภหิ ชาติในความงาม – ดี – สบาย อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิกคหิต แปลงเป็น นุ แล้วลบ อี ที ติ แห่ง ภหิ
ภว	จงมี ภู ชาติในความมี – เป็น – เกิด อ ปัจจัย หิ วิภัตติ พฤทธิ อู เป็น โอ เอา เป็น อว ลบ หิ เสีย
ภสฺสิ	ตกแล้ว ภสฺส ชาติในความตก – ล้ม – เคลื่อน อ ปัจจัย อี วิภัตติ รัสสะเป็น อี
ภพฺพติ	ย่อมเบียดเบียน ภพฺพ ชาติในความเบียดเบียน – ควร – สมควร อ ปัจจัย ติ วิภัตติ

- ภชชติ ย่อมหุง ภช ชาติในความหุง – ต้ม – คั่ว อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ช้อน ชุ (บางแห่ง
เป็ร ภชช ชาติเลยบางท่านว่าลง ย ปัจจัย)
- ภณชติ ย่อมคั่ว ภชิ ชาติในความคั่ว อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิกคหิตอาคมแปลงเป็น ณ
แล้วอล อิ ที ชิ แห่ง ภชิ ชาติ
- ภภูติ ย่อมด่า ภภู ชาติในความด่า บริภาษ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ภสสติ ย่อมกล่าว ภสส ชาติในความกล่าว – พุด ฌย ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ภณชยติ ย่อมกล่าว ภชิ ชาติในความกล่าว – พุด ฌย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลง
นิกคหิตแปลงเป็น ณ ลบ อิ ที ชิ แห่ง ภชิ ชาติ และลบณ คง ย ไว้ (บางท่าน
กล่าวว่า เอา อ ที่ ภ เป็นนิกคหิต แล้วแปลงเป็น ณ)
- ภลลติ ย่อมเปียดเปียน ภลล ชาติในความเปียดเปียน – ด่า – บริภาษ อ ปัจจัย ติ
วิภัตติ
- ภณชยติ ย่อมงาม ภทิ ชาติในความงาม – ดี ฌย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลงนิกคหิต
แปลงเป็น ณ ลบ อิ ที ทิ แห่ง ภทิ ชาติแปลง ท เป็น ฑ แล้วลบ ณ คง ย ไว้
- ภัสติ ย่อมกล่าว ภัส ชาติในความกล่าว อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ สุ แห่ง ภัส ชาติ
- ภาเซติ ย่อมแบ่ง ภช ชาติในความแบ่ง – แจก-ปัน ฌย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ทีฆะ
ต้นชาติแล้วลบ ณ คง เอ ไว้
- ภาสยติ ย่อมจับ ภส ฐชตุในความจับ – ถือ – ยตชิต ฌย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ทีฆะ
ต้นชาติลบ ณ คง ย ไว้
- ภายนติ ย่อมกล่าว ภี ชาติในความกล่าว อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ วิการ อิ เป็น เอ เอา เอ
เป็น आयु (รัสสะก่อน)
- ภาวยีส ینگ----ให้เจริญแล้ว ภู ชาติในความได้ – ประสบ – บรรลุ –เจริญ –เอ็นดู ฌย
ปัจจัยในกัตตุ อุม วิภัตติเป็นอีส พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว แล้วทีฆะ อ
ที่ ภ เป็น อา แล้วลบ ณ คง ย ไว้

ภาสเร	ย่อมกล่าว ภาส ชาติในความกล่าว – พุด อ ปัจจัย ตี อนุติ วิภัตติ แล้วแปลง เป็น เร
ภาติ	ย่อมสว่าง ภา ชาติในความสว่าง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
ภามติ	ย่อมโกรธ ภาม ชาติในความโกรธ อ ปัจจัย ตี จิภัจจิ
ภาสติ	ย่อมส่องสว่าง ภาสุ ชาติในความส่องสว่าง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
ภายติ	ย่อมจำแนก ภาย ชาติในความจำแนก – แจก – แบ่ง ญย ปัจจัยในกัตตุ ลบ ณ คง ย ไว้
ภิกขเต	ย่อมขอ ภิกข ชาติในความขอ อ ปัจจัย เต วิภัตติ
ภิชชนตุ	จงแตก ภिति ชาติในความแตก – สลาย ย ปัจจัย อนุตุ วิภัตติ ลบ อิ ที ทิ แปลง ย กับ ท ที่สุดชาติเป็น ชช (ว่าภิท ชาติโดยมาก)
ภินทนต์ิ	ย่อมทำลาย ภिति ชาติในความทำลาย อ ปัจจัย อนุติ วิภัตติ ลง นิคคหิต แล้ว แปลงเป็น น ลบ อิ ที ทิ เสีย
ภีสติ	ย่อมกลัว ภีส ชาติในความกลัว – ขลาด อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิต ไว้แล้ว ลบ อิ ที สิ แห่ง ภีส เสีย
ภุขติ	ย่อมคด ภุข ชาติในความโกง –งอ- ขด อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
ภุชชีสุ	บริโภาคแล้ว ภุช ชาติในความรักษา – กิน – บริโภาค กลืนกิน อ ปัจจัย อู่ วิภัตติ เป็น อีสู ลงนิคคหิตแล้วแปลงเป็น ณ
ภุสสิ	เห่าแล้ว ภุส ชาติในความเห่า –หอน ย ปัจจัย อี วิภัตติ รัสสะเป็น อิ แปลง ย กับ ส ที่สุดชาติเป็น สส
ภุณฑติ	ย่อมประหาร ภุทธิ ชาติในความฆ่า – ประหาร อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิต แปลงเป็น ณ แล้วลบ อิ ที ทิ
ภุสติ	ย่อมประดับ ภุส ชาติในความประดับ – ตกแต่ง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิต แปลงเป็น ณ ลบ อิ ที ทิ

ภูนยติ	ย่อมนประดับ ภูน ชาติในความกล่าว ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
ภูเสติ	ย่อมนตกแต่ง ภูส ชาติในความตกแต่ง – ประดับ เณ ปัจจัยกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
เภชติ	ย่อมนสวยงามม เภช ชาติในความส่องสว่าง – สวยงาม อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
เภสติ	ย่อมนห้วนไหว เภส ชาติในความสะเทือน – ไหว อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ สุ แห่ง เภส ชาติ
โภชเชสสาม	จักยัง----ให้บริโภค ภูช ชาติในความกิน – บริโภค เณ ปัจจัยในเหตุกัตตุ สสาม มิ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอลบ ณ คง เอ ไว้

ม.

มจจรายติ	เหนียวแน่นอยู่ มจจร ชาติในความตระหนี่ นาม आय ปัจจัย ตี วิภัตติ
มณณถ	ย่อมนสำคัญ มน ชาติในความรู้ – เข้าใจ – สำคัญ ย ปัจจัยในกัตตุ ถ วัตตมานา วิภัตติ แปลง ย กับ น ที่สุดชาติเป็น ณณ
มลลติ	ย่อมนรับไว้ มลล ชาติในความทรงไว้ – รับไว้ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
มททตุ	จงย่ำยี่ มทท ชาติในความเหยียบย่ำ – ขย่ำ – ขยี้ อ ปัจจัย ตู ปัญจมีวิภัตติ
มคคยติ	ย่อมนค้นหา มคค ชาติในความเสาะหา – ค้นหา ญย ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
มนตยีสุ	ปรึกษากันแล้ว มนต ชาติในความปรึกษา – กระซิบ – หารือ ญย ปัจจัยในกัตตุ ตู อุ วิภัตติเป็น อีสุ ลบ ณ คง ย ไว้
มยติ	ย่อมนเป็นไป มย ชาติในความเป็นไป – ไป – ถึง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
มสติ	ย่อมนกล่าว มส ชาติในความกล่าว – โกรธ – ชิงเคียด – เปียดเปียน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ

มรณติ	มร ชาติในความตาย – แตกดับ อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ
มเขติ	ย่อมทา มกข ชาติในความทา – ลบลหู่ เณ ปัจจัยในกัตตฺ ลบ ณ คง เอ ไว้
มจติ	ย่อมขัดสี มจ ชาติในความขัดสี – ฐ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
มฐติ	ย่อมเสร้างศก มฐ ชาติในความเสร้างศก – แห่ง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
มชชติ	ย่อมเลินเล่อ มท ชาติในความเมา – ประมาท – เลินเล่อ ย ปัจจัยในกัตตฺ ติ วิภัตติ แปลง ย กับ ท ที่สุดชาติเป็น ชช
มเนติ	ย่อมจุนไว้ มน ชาติในความค้ำไว้ – จุนไว้ เณ ปัจจัยในกัตตฺ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
มนถติ	ย่อมคน มนถ ชาติในความคน – ดวน – วุ่นวาย อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
มสฺสติ	ย่อมอดกลั่น มส ชาติในความอดกลั่น ย ปัจจัยในกัตตฺ ติ วิภัตติ แปลง ย กับ ส ที่ สุดชาติเป็น สส
มวติ	ย่อมผูก มุ ชาติในความผูก – พัน – รััด – มัด อ ปัจจัย ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น เอ เอา โอ เป็น อว
มหติ	ย่อมบูชา มห ชาติในความบูชา – เคารพ – นับถือ – เจริญ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ (จะ ลง เณ ญย ในกัตตฺ ก็ได้)
มนติ	ย่อมซ้อกัน มน ชาติในความซ้อ – ซ้ำ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
มทยติ	ย่อมเบิกบาน มท ชาติในความเบิกบาน สำราญ ญย ปัจจัย ในกัตตฺ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
มชชยติ	ย่อมตกแต่ง มชช ชาติในความประดับ – ตกแต่ง ญย ปัจจัยในกัตตฺ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
มงฺขติ	ย่อมโง่ง มขิ ชาติในความโง่ง – โง่ง – ฉ้อ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิกคหิต แปลงเป็น งฺ ลบ อิ ที่ ขิ
มงฺขติ	ย่อมสงสัย มขิ ชาติในความสงสัย อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลง นิกคหิตแล้วแปลง เป็น งฺ แล้วลบ อิ ที่ ขิ

- มงคฺติ ย่อมเป็นไป มคิ ชาติในความเป็นไป – ไป – ถึง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลง
นิกคหิตแปลงเป็น งฺ ลบ อี ที่ คิ
- มงกฺติ ย่อมตกแต่ง มกิ ชาติในความประดับ – ตกแต่ง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิกคหิต
แปลงเป็น งฺ ลบ อี ที่ กิ
- มณฺหติ ย่อมประดับ มหิ ชาติในความประดับ – ตกแต่ง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิกคหิต
แปลงเป็น ญฺ ลบ อี ที่ ฑิ แห่ง มหิ
- มธฺติ ย่อมชุ่ม มธฺ ชาติในความเยิ้ม – ชื่น อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ ฑุ แห่ง มธฺ
ชาติ
- มโนฺติ ย่อมรู้ มนุ ชาติในความรู้ โอ ปัจจัย ติ วิภัตติ แล้วลบ อุ ที่ น แห่ง มนุ ชาติ
- มริสยฺติ ย่อมอดกลั่น มริส ชาติในความทนทาน – อดกลั่น ญย ปัจจัย ในกัตตุ ลง
นิกคหิตแปลงเป็ย ญ คง ย ไว้
- มนฺหติ ย่อมชมเชย มหิ ชาติในความชมเชย – เพลิน – หลับ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลง
นิกคหิตแปลงเป็น น ลบ อี ที่ ฑิ
- มพฺภติ ย่อมเป็นไป มพภ ชาติในความเป็นไป- ไป – ถึง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- มลฺติ ย่อมรับไว้ มล ชาติในความเศร้าหมอง – ทรงไว้ – รับไว้ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- มตฺถติ ย่อมกำจัด มตถ ชาติในความกำจัด – ย่ำยี อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- มคยฺติ ย่อมตามหา มค ชาติในความแสวงหา – ตามหา ญย ปัจจัย ในกัตตุ ติ วิภัตติ
ลบ ญ คง ย ไว้
- มณฺจติ ย่อมทรงไว้ มจิ ชาติในความทรง – รับ – ถ้าย – เคารพ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลง
นิกคหิตอาคมแล้วแปลงเป็น ญฺ ลบ อี ที่ จิ
- มณฺหยฺติ ย่อมประดับ มหิ ชาติในความตกแต่ง รื่นเริง ญย ปัจจัย ในกัตตุ ติ วิภัตติ ลง
นิกคหิตแปลงเป็น ญ แล้วลบ อี ที่ ฑิ แห่ง มหิ ชาติแล้วลบ ญ คง ย ไว้
- มพฺพติ ย่อมเป็นไป มพพ ชาติในความเป็นไป – ไป- ถึง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ

- มริสติ ย่อมรด – ราด มริสุ ชาติในความรด – ราด อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ สุ
แห่ง มริสุ ชาติ
- มถติ ย่อมกวน – รบกวน มถ ชาติในความกวน – รบกวน – กำจัด อ ปัจจัย ติ
วิภัตติ
- มถติ ย่อมกวน – รบกวน มถ ชาติในความกวน – รบกวน – กำจัด อ ปัจจัย ติ
วิภัตติ
- มกขติ ย่อมกล่าว มกข ชาติในความกล่าว อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- มถติ ย่อมปล่อย มถ ชาติในความปล่อย ละ – สละ – เว้น อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- มถจติ ย่อมเป็นไป มถจ ชาติในความเป็นไป – ไป – ถึง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่
จ แห่ง มถจ ชาติ
- มิขติ ย่อมถึง มข ชาติในความไป- ถึง อ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ
- มถติ ย่อมกล่าว – ร้อง มถ ชาติในความกล่าว – ร้อง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- มาเปสิ นิรมิตแล้ว มาป ชาติในความสร้าง เณ ปัจจัย ในกัตตุ อ วิภัตติ รัสสะเป็น อ
ลบ ณ คง เอ วั ลง ส อากมหลังชาติปัจจัย
- มาติ ย่อมนับถือ มา ชาติในความนับถือ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- มาเรติ ย่อมยัง ----ให้ตาย มร ชาติในความตาย – ดับชีพ เณ ปัจจัยในเหตุกัตตุ ติ
วิภัตติ ทีฆะต้นชาติแล้วลบ ณ คง เอ วั
- มาหติ ย่อมนับถือ มาหุ ชาติในความนับถือ – นับ – วัด อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่
หุ แห่ง มาหุ ชาติ
- มานยติ ย่อมบูชา มาน ชาติในความบูชา – นับถือ – รัก – ทดลอง ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ
วิภัตติ ลบ ณ คง ย วั
- มินาติ ย่อมรับ มา ชาติในความวัด – ตวง – ปริมาณ นา ปัจจัย ติ วิภัตติ เอา อา ที่
มา เป็น อ

- มียติ ย่อมตาย มร ชาติในความเหี่ยวแห้ง – ยูยี่ อ ปัจจย ตู ปัญจมี วิภัตติ เอา เอ
ที่ เล เป็น อาย
- มิลติ ย่อมขยิบ มิล ชาติในความกระพริบ อ ปัจจย ตี วิภัตติ (ลงในหมวด จุร ชาติก็
ได้)
- มิหติ ย่อมถ่าย มิ ชาติในความราด – รด – โปรยอ ปัจจย ตี วิภัตติ
- มิณติ ย่อมเปียดเปียน มิณ ชาติในความเปียดเปียน อ ปัจจย ตี วิภัตติ
- มโนติ ย่อมไ้ว่าง มิ ชาติในความสอดเข้า – ไ้ว่าง อ ปัจจย ตี วิภัตติ พุทธิ อุ เป็น โอ
แล้วแปลง ณ เป็น ม
- มิสเสติ ย่อมเจือกัน มิส ชาติในความปน – คละ – เจือ ย ปัจจย แปลง ย กัลป์ ส ที่สุด
ชาติเป็น สส แล้วลง ณ ปัจจยในกัตตุ อิก ตี วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว (บาง
ท่านว่าซ็อน ส อิก)
- มิลติ ย่อมจับ มิล ชาติในความจับ – ถือ – รัก – เยื่อใย อ ปัจจย ตี วิภัตติ
- มิทติ ย่อมกำจัด มิท ชาติในความกำจัด เปียดเปียน อ ปัจจย ตี วิภัตติ
- มินาติ ย่อมประทุษร้าย มิ ชาติในความเปียดเปียน – ประทุษร้าย นา ปัจจย ตี
วิภัตติ
- มิเลวติ ย่อมคบหา มิเลว ชาติในความเสพ – คบหา อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ วุ
แห่ง มิเลว ษตฺ
- มิสติ ย่อมราด – โปรย มิสุ ชาติในความรด – ราด – โปรย อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลบ อุ
ที่ สุ แห่ง มิสุ ชาติ
- มิเลภูติ ย่อมบ้า มิเลภู ชาติในความบ้า อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ ภู แห่ง มิเลภู ชาติ
- มิมติ ย่อมล่า มิม ษตฺในความใหญ่ – อ้วน อ ปัจจย ตี วิภัตติ
- มวติ ย่อมแห้งไป มิว ชาติในความเป็นไป – ถึง อ ปัจจย ตี วิภัตติ
- มิเลตติ ย่อมไ้ มิเลต ชาติในความไ้ ณ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว
- มียนติ ย่อมตาย มร ชาติ อ ปัจจย อนติ วิภัตติ แปลง มร ชาติ เป็น มีย

มุนาติ	ย้อมผูก - พัน มุ ชาติในความผูก - พัน - รัด - มัด นา ปัจจัย ติ วิภัตติ
มุจจิสฺสุ	พันแล้ว มุจ ชาติในความหลุด - พัน - ปลด - เปลื้อง ย ปัจจัย อุมฺ วิภัตติเป็น อีสฺสุ แปลง กับ จ ที่สุดชาติเป็น จจ
มุณจิสฺสุ	เปล่งแล้ว มุจ ชาติในความปล่อย - ปลด - แก้ - เปล่ง อ ปัจจัย อุมฺ วิภัตติ เป็น อีสฺสุ ลงนิกคหิตแล้วแปลงเป็น ณ
มุณจติ	ย้อมขัดสี มุจ ชาติในความขัดสี อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลง นิกคหิตแล้วแปลงเป็น ณ ลบ อิ ที่ จิ แห่ง มุจ ชาติ
มุนาติ	ย้อมรู้ มุน ชาติในความรู้ นา ปัจจัย ติ วิภัตติ แล้วลบ น ที่สุดชาติ
มุยหนติ	ย้อมมีดมน มุห ชาติในความหลง - เผลอ - โง่ ย ปัจจัย อนติ วิภัตติแล้วแปร ย ไวหน้า ห ไวหลัง
มุตเถติ	ย้อมประหาร มุตถ ชาติในความประหาร - ฆ่า เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ ตง เอ ไว้
มุจฉติ	ย้อมแนไป มุจฉ ชาติในความหลง - สลบ - แน ไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
มุณชติ	ย้อมกล่าว มุช ชาติในความกล่าว- ร้อง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิกคหิตอาคม แปลงเป็น ณ แล้วลบ อิ ที่ ชิ เสีย
มุฏติ	ย้อมย่ำยี มุฏ ชาติในความย่ำยี สอดเข้า ออกเสียง อ ปัจจัย ติ วัตตมานา วิภัตติ
มุณชติ	ย้อมโกน มุช ชาติในความโกน - ตัด อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ ลงนิกคหิต แล้วแปลงเป็น ณ ลบ อิ ที่ ชิ
มุณติ	ย้อมรับรอง มุณ ชาติในความรับรอง อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
มุตตยติ	ย้อมไหลออกมา มุตต ชาติในความไหลออก - ไหล ณย ปัจจัย ในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
มุณติ	ย้อมเป็นไป มุน ชาติในความเป็น - ไป - ถึง อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ แล้วลบ อิ ที่ พิ แห่ง มุพพิ ชาติ

มุสสุติ	ย้อมลีม มุส ชาติในความลีม ย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ แล้วแปลง ย กับ ส เป็นที่สุตธาตุเป็น สส
มุสนาติ	ย้อมลัก มุส ชาติในความลัก – ขโมย นา ปัจจย ตี วิภัตติ แล้วแปลง ส เป็น ส (คือทำให้เป็นตัวะกตเข้า)
มุสติ	ย้อมลัก มุส ชาติในความลัก- ขโมย อ ปัจจย ตี วิภัตติ
มุลติ	ย้อมอาศัย มุล ชาติในความอาศัย – ตั้ง อ ปัจจย ตี วิภัตติ
มุลยติ	ย้อมตัด มุล ชาติในความตัด – ขำระล้าง ญย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ญ คง ย ไว้
มูเลติ	ย้อมงอก มุล ชาติในความงอก – ขึ้น ฌ ปัจจยในกัตตุ ตี วัตตมานาวิภัตติ ลบ ญ คง เอ ไว้
มูหติ	ย้อมสบาย มูห ชาติในความสบาย – สุข อ ปัจจย ตี วัตตมานาวิภัตติ
เมเทนติ	ย้อมรักใคร่ มิท ชาติในความรักใคร่ ฌ ปัจจยในกัตตุ อนติ วิภัตติ วิหาร อี ที่ มิ เป็น เอ ลบ ญ คง ย ไว้
เมชชติ	ย้อมเยื่อใย ทิม ชาติในความเยื่อใย – รัก – เอ็นดู ย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ วิการ อี ที่ มิ เป็น เอ แปลง ย กับ ท ที่สุตธาตุเป็น ชช
เมสติ	ย้อมโกรธ มิส ชาติในความโกรธ – ซึ่งเคียด อ ปัจจย ตี วิภัตติ วิการ อี ที่ มิ แห่ง มิส ชาติเป็น เอ
เมสยติ	ย้อมจัดแจง มิส ชาติในความจัดแจง – เตรียม ญย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ วิการ อี ที่ มิ เป็น เอ แล้วลบ ญ คง ย ไว้
เมติ	ย้อมยึด เม ชาติในความคั้นให้ – ยึด – ถือ อ ปัจจย วิภัตติ
เมฏติ	ย้อมคลั่ง เมฏ ชาติในความคลั่ง บ้า อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลบ อู ที่ ก แห่งเมฏ ชาติ
เมทติ	ย้อมกำจัด เมท ชาติในความกำจัด – ถือ – คั้นให้ อ ปัจจย ตี วิภัตติ
เมธติ	ย้อมกำจัด เมธ ชาติในความกำจัด – ไปด้วยกัน อ ปัจจย ตี วิภัตติ

เมวติ	ย่อมคบ เมว ชาติในความเสพ – คบ – ปฏิบัติ อ ปัจจัย ติ วิภัติ ลบ อุ ที่ ุ แห่ง เมว ชาติ
โมจยีสุ	แก้แล้ว มจ ชาติในความแก้ – เปลื้อง – ปล่อย ญย ปัจจัย ในกัตตุ อุ อัชชัตตนิวิภัติ เป็น อีสุ พฤทธิ อุ เป็น โอ แล้วลบ ณ คง ย ไว้
โมภยติ	ย่อมบด มภ ชาติในความปน บด ญย ปัจจัย ในกัตตุ อ ปัจจัย ติ วิภัติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง ย ไว้
โมทนติ	ย่อมบันเทิง มท ชาติในความรื่นเริง – บันเทิง อ ปัจจัย อนติ วิภัติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โมทยติ	ย่อมคละกัน มท ชาติในความรวมกัน – คละกัน ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง ย ไว้
โมกษนติ	ย่อมพ้น โมกษ ชาติในความนั่ง ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัติ ลบ ณ คง ย ไว้
โมหเสสามิ	จักยัง ---- ให้หลง มห ชาติในความหลง ฌ ปัจจัยในเหตุกัตตุ สสามิ ภาวิ สสันติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง เอ ไว้
มหายเต	ย่อมยืมแยม มห ชาติในความยืม – สรวล – หัวเราะ อ ปัจจัย เต วัตตมานา วิภัติ วิการ อี ที่ ติ เป็น เอ เอา เอ เป็น อย.

ย.

ยกเขตติ	ย่อมบูชา ยกษ ชาติในความบูชา – นับถือ – เคารพ ฌ ปัจจัยในกัตตุ วัตตมา นาวิภัติ ลบ ณ คง เอ ไว้
ยชนติ	ย่อมบูชา ยช ชาติในความบูชา – บวงสรวง – เซ็น อ ปัจจัย ติ วัตตมานา วิภัติ
ยตติ	ย่อมพยายาม ยต ชาติในความพยายาม – ขยัน – เซ่น อ ปัจจัย ติ วัตตมานา วิภัติ

ยตยติ	ย่อมอุดหนุน ยต ชาติในความอุปการะ – อุดหนุน – มอบให้ อ ปัจจัย ติ วัตต มานาวีรัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
ยนติ	ย่อมไป ยา ชาติในความไป – ถึง – บรรลุ – เป็นไป อ ปัจจัย อนติ วัตตมานา วีรัตติ แล้วรัสสะเป็น อา ที่ ยา ชาติ เป็น เอ
ยนตยติ	ย่อมหัดเข้า ยนติ ชาติในความหัดเข้า ย่นเข้า ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วัตตมานา วีรัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
ยภติ	ย่อมเสพ ยภ ชาติในความเสพ (เมถุน) อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวีรัตติ
ยมติ	ย่อมปรนปรีอ ยม ชาติในความเลี้ยงดู – ปรนปรีอ อ ปัจจัย ติ วัตตมานา วีรัตติ (ลงปัจจัยหมวด จุช ชาติก็ได้)
ยมติ	ย่อมกล่าว ยม ชาติในความกล่าว – ร้อง อ ปัจจัย ติ วีรัตติ
ยมาม	ย่อมยุบยับ ยม ชาติในความฉิบหาย อ ปัจจัย ม วัตตมานาวีรัตติ ลบ อุ ที่ มุ ที่ชะที่สุดชาติและปัจจัยเป็น อา
ยสฺสติ	ย่อมพยายาม ยสุ ชาติในความพยายาม – ขยัน – หมั่น ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วีรัตติ ลบ อุ ที่ สุ แปลง ย กับ ส ที่สุกชาติเป็น สส
ยายติ	ย่อมเป็นไป ยา ชาติในความเป็นไป – ถึง – บรรลุ ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วัตตมา นาวีรัตติ
ยาจนติ	ย่อมขอ ยาจ ชาติในความขอ – วิงวอน – วอน อ ปัจจัย อนติ วัตตมานา วีรัตติ
ยาคิ	ย่อมไป ย ชาติในความไป – ถึง – บรรลุ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวีรัตติ
ยาปยีสฺสุ	ยัง ---- ให้เป็นไปแล้ว ยา ชาติ ณาปย ปัจจัย อุ อัจฉัตตนิวีรัตติ เป็น อีสฺสุ ลบ ณา คง ปย ไว้ (ลบ อา ที่ ยา ชาติแล้วลบ ณ คง อาปย ไว้)
ยาปยติ	ย่อมเป็นไป ยป ชาติในความเป็นไป – บรรลุ – ถึง ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วัตต มานาวีรัตติ ที่ชะต้นชาติ ลบ ณ คง ย ไว้ (เป็นเหตุกัตตุ ลบ ญย ปัจจัย)

- ยาเปติ ย่อมยัง --- ให้เป็นไป ยา ชาติในความไป - ถึง ณาเป ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อา
ที่ ยา ชาติ ลบ ณ คง เอเป ไว้
- ยาเวติ ย่อมเกลียดชัง ยุ ชาติในความเกลียดชัง ณ ปัจจัยในกัตตุ พฤทธิ อุ เป็น โอ
เอา โอ เป็น อว ทีฆะ อ ที่ ย เป็น อา แล้วคง เอ ไว้
- ยุจคติ ย่อมเว้น ยุติ ชาติในความละ - เว้น - งค อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิกคหิตแปลง
เป็น ง ลบ อิ ที่ คิ แห่ง ยุคิ ชาติ
- ยุณฉติ ย่อมเลินเล่อ ยุณ ชาติในความประมาท - เลินเล่อ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลง
นิกคหิตแปลงเป็น ณ
- ยุชชติ ย่อมประกอบ ยุช ชาติในความประกอบ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิกคหิตแปลง
เป็น ณ
- ยุชชติ ย่อมควร ยุช ชาติในความควร - ถูกต้อง - สมควร ย ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ
แปลง ย กับ ช ที่สุดชาติเป็น ชช
- ยุชฌมถ จะรบ ยุธ ชาติในความรบ - ต่อสู้ - ประหาร ย ปัจจัย ในกัตตุ ถ วัตตมานา
วิภัตติ แปลง ย กับ ธ ที่สุดชาติเป็น ชฌ
- ยุสติ ย่อมเบียดเบียน ยุส ชาติในความเบียดเบียน อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
- เยสติ ย่อมหมั่น เยสุ ชาติในความหมั่น - ขยัน อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ พฤทธิ
อุ เป็น โอ
- โยเซติ ย่อมประกอบ ยุช ชาติในความประกอบ อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ พฤทธิ
อุ เป็น โอ
- โยชยติ ย่อมป้องกัน ยุช ชาติในความระวัง - ป้องกัน ณย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ
พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง ย ไว้
- โยฆุติ ย่อมระคน ยุฆ ชาติในความระคน ณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น
โอ ลบ ณ คง เอ ไว้

โยภูติ	ย้อมเกี่ยวเนื่อง โยภู ชาติในความสัมพันธ์ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ ลบ อุ ที่ ภู แห่ง โยภู ชาติ
โยคติ	ย้อมกล่าว ยุค ชาติในความกล่าว – เปลาง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โยธติ	ย้อมรบ ยุค ชาติในความรบ – ต่อสู้ – ประหาร อ ปัจจัย ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ

ร

รภขนติ	ย้อมรักษา รภข ชาติในความรักษา – เลี้ยง อ ปัจจัย อนติ วัตตมานาวิภัตติ
รขติ	ย้อมเป็นไป รข ชาติในความเป็นไป – ไป – ถึง อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
รงคติ	ย้อมไป รขิ ชาติในความไป ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิกคหิตแปลง เป็น ง ลบ อิ ที่ ขิ แห่ง รขิ ชาติ
รงคติ	ย้อมไป รคิ ชาติในความไป ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิกคหิตแปลง ง ลบ อิ ที่ คิ
รภขติ	ย้อมโลด รหิ ชาติในความโลด – กระโดด อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิกคหิตแปลง เป็น ง ลบ อิ ที่ หิ
รจยติ	ย้อมร้อยกรอง รจ ชาติในความตกแต่ง – ประพันธ์ – ร้อยกรอง ญย ปัจจัย ในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
รชชนตุ	จงน้อม รช ชาติในความย้อม ย ปัจจัย ในกัตตุ อนตุ ปัญจมีวิภัตติ แปลง ย กับ ช ที่สุดชาติเป็น ชช
รณชติ	ย้อมแทง รชิ ชาติในความแทง – เจาะ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิกคหิตแปลง เป็น ณ ลบ อิ ที่ ชิ
รชชติ	ย้อมกำหนด รณช ชาติในความกำหนด – ยินดี ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ แปลง ย กับ ช ที่สุดชาติเป็น ชช ลบ ณ ที่เป็นพยัญชนะสังโยค

รจติ	ย่อมบริภาษ รช ธาตุในความดำ – บริภาษ อ ปัจจยฺย ติ วัตตมานาวิกัตติ
รหติ	ย่อมชิต รท ธาตุในความชิต อ ปัจจยฺย ติ วิกัตติ
รชณติ	ย่อมเบียดเบียน รธ ธาตุในความเบียดเบียน – ประทุษร้าย ย ปัจจยฺยในกัตตุ ติ วิกัตติ แล้วแปลง ย กับ ธ ที่สุดธาตุเป็น ชณ
รนธติ	ย่อมหุง รุณธ ธาตุในความหุง – ต้ม เณ ปัจจยฺยในกัตตุ ติ วัตตมานาวิกัตติ ลป ณ คง เอ ไว้
รกติ	ย่อมรก ธาตุในความเริ่ม – प्रारब्धा – พยายาม –เบียดเบียน –ร้ายกาจ อ ปัจจยฺย ติ วิกัตติ
รณติ	ย่อมยินดี รมุ ธาตุในความยินดี – รื่นรมย์ – เพลิน อ ปัจจยฺย อนติ วิกัตติ ลป อุ ที่ มุ แห่ง รมุ ธาตุ (ว่า รม ธาตุ)
รยติ	ย่อมเป็นไป รย ธาตุในความเป็นไป – ไป – ถึง อ ปัจจยฺย ติ วัตตมานาวิกัตติ
รวติ	ร้องแล้ว รุ ธาตุในความร้อง – กล่าว อ ปัจจยฺย อี อัจฉตตนิวิกัตติ รัสสะเป็น อี พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว
รวติ	ย่อมโกรธ รุ ธาตุในความไป – โกรธ – ซึ่ง อ ปัจจยฺย ติ วิกัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว
รสนตุ	จงบรรเลง รส ธาตุในความร้อง – บรรเลง อ ปัจจยฺย อนตุ ปัญจมีวิกัตติ
รสติ	ย่อมยินดี รส ธาตุในความยินดี – เยื่อใย – รักใคร่ – เสื่อม –สิ้น อ ปัจจยฺย ติ วัตตมานาวิกัตติ
รหติ	ย่อมเว้น รห ธาตุในความเว้น – สละ – ละ อ ปัจจยฺย ติ วัตตมานาวิกัตติ
รหติ	ย่อมดั่ง รหท ธาตุในความดั่ง –แปลง อ ปัจจยฺย ติ วัตตมานาวิกัตติ
รหติ	ย่อมสังกัด รหิ ธาตุในความลับ – สังกัด – เป็นไป อ ปัจจยฺย ติ วิกัตติ ลป อี ที่ หิ แห่ง รหิ ธาตุ
ราติ	ย่อมยึดถือ รา ธาตุในความยึดถือ อ ปัจจยฺย ติ วิกัตติ
ราชติ	ย่อมแห่ง ราช ธาตุในความแห่ง – โสภ – ปฏิเสธ อ ปัจจยฺย ติ วัตตมานาวิกัตติ

ราษติ	ย่อมสามารถ – อาจ ราษ ชาติในความสามารถ – อาจ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ราชติ	ย่อมรุ่งเรือง ราช ชาติในความรุ่งเรือง – ส่องสว่าง – ไฟโรจน์ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
ราชยติ	ย่อมยินดี ราช ชาติในความยินดี – เชื้อเชิญ ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วัตตมานา วิภัตติ
ราชุนาติ	ย่อมเชื้อเชิญ ราช ชาติในความเชื้อเชิญ อุณา ปัจจัย ติ วิภัตติแปลง ณา เป็น รา
รายติ	ย่อมเปล่ง เร ชาติในความเปล่ง – ออกเสียง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ เอา เอ ที่ เร ชาติเป็น อาย
ราสติ	ย่อมแสดง ริ ชาติในความแสดง – เป็นไป นา ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ แปลง นาปัจจัย เป็น ณา
ริยติ	ย่อมอยู่ ริ ชาติในความอยู่ ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วัตตมานาวิภัตติ
ริงขติ	ย่อมเป็นไป ริขิ ชาติในความเป็นไป – เป็นไป – ถึง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิกคหิต แล้วแปลง เป็น ง แล้วลบ อิ ที่ ขิ เสีย
ริงคติ	ย่อมไป ริคิ ชาติในความเป็นไป – เป็นไป – ถึง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิกคหิต แปลงเป็น ง แล้วลบ อิ ที่ คิ
ริญเจติ	ย่อมระบายน ริจ ชาติในความกำจัด – เบียดเบียน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลง นิกคหิต แล้วแปลงเป็น ญ
ริสติ	ย่อมกำจัด ริส ชาติในความกำจัด – เบียดเบียน อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
รุณาติ	ย่อมเร่าร้อน รุ ชาติในความเร่าร้อน ณา ปัจจัย ติ วิภัตติ
รุกขติ	ย่อมป้องกัน รุกข ชาติในความป้องกัน – ระวัง ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
รุกขยติ	ย่อมหยาบช้า รุกข ชาติในความหยาบช้า – หยาบ ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ญ คง ย ไว้
รุจ	ชอบใจแล้ว รุจ ชาติในความชอบใจ อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อิ

รจจติ	ย่อมหอบใจ รจ ชาติในความชอบใจ ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติแปลง ย กับ จ ที่สุดชาติเป็น จจ
รชชติ	ย่อมเสียดแทง รช ชาติในความเสียดแทง – ทำลาย – สลาย ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ แปลง ย กับ ช ที่สุดชาติเป็น ชช
รณณติ	ย่อมลัก รณ ชาติในความลัก – โขมย อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิตแปลงเป็น ณ แล้วลบ อิ ที่ ฎิ แห่ง รณ ชาติ
รหหติ	ย่อมร้งให้ รห ชาติในความกั้น – ปิด – ล้อม – ห้าม อี ปัจจัย นอกแบบ ตี วิภัตติ ลงนิคคหิตแปลงเป็น ห ลบ อิ ที่ ธิ แห่ง รห ชาติ (ว่า รห ชาติ)
รชณติ	ย่อมปิด รช ชาติในความขัดขวาง – ปิด – กั้น – ย ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ อ ที่ ธิ แล้วแปลง ย กับ ฌ ที่สุด ชาติเป็น ชณ (ว่า รช ชาติ)
รปปติ	ย่อมสลาย – แตก รป ชาติในความแตก – สลาย ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ แปลง ย กับ ป ที่สุดชาติเป็น ปป
รมภติ	ย่อมกั้น รภ ชาติในความกั้น – ปิด – ป้องกัน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิต แปลงเป็น ม ลบ อิ ที่ ภิ
รหหติ	ย่อมงอกขึ้น รห ชาติในความงอกขึ้น – ปรากฎ อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
รปยติ	ย่อมประกาศ รป ชาติในความประกาศ – แสดง ณย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
เรจยติ	ย่อมกระจาย รจ ชาติในความกระจาย – บริบูรณ์ ณย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ วิการ อิ ที่ ริ เป็น เอ ลบ ณ คง ย ไว้
เรติ	ย่อมสืบต่อ รจ ชาติในความกระจาย – บริบูรณ์ ณย ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ วิการ อิ ที่ ริ เป็น เอ
เรสติ	ย่อมเป็นไป รส ชาติในความไป- ถึง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ วิการ อิ ที่ ริ แห่ง รส ชาติเป็น เอ
เรกติ	ย่อมสงสัย เรก ชาติในความสงสัย – สงกา อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ

โรจติ	ย้อมรุ่งเรือง รุจ ชาติในความรุ่งเรือง – ชอบใจ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
เรเซติ	ย้อมเบียดเบียน รุช ชาติในความเบียดเบียน เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ฌ คง เอ ไว้
โรฏติ	ย้อมฆ่า รุฏ ชาติในความฆ่า – สंहार อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โรจติ	ย้อมประทุษร้าย รุช ชาติในความประทุษร้าย อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โรหนติ	ย้อมร้องไห้ รุท ชาติในความร้องไห้ อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โรปนติ	ย้อมปลุก รูป ชาติในความปลุก – หวาน เณ ปัจจัยในกัตตุ อนติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ฌ คง เอ ไว้
โรสติ	ย้อมเบียดเบียน รุส ชาติในความเบียดเบียน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โรเสนติ	ย้อมโกรธ รุส ชาติในความโกรธ – ชิ่ง เณ ปัจจัยในกัตตุ อนติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ฌ คง เอ ไว้
โรสติ	ย้อมกลัว โรส ชาติในความกลัว อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
โรพติ	ย้อมโหดร้าย โรพ ชาติในความโหดร้าย อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ

ล.

ลกยติ	ย้อมสำราญ ลก ชาติในความสำราญ – เพลิดเพลิน ฌย ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ฌ คง ย ไว้
ลกขยติ	ย้อมกำหนด ลกข ชาติในความกำหนด – ฟัง – เห็น – เครื่องหมาย ฌย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ฌ คง ย ไว้
ลขติ	ย้อมเป็นไป ลข ชาติความเป็นไป อ ปัจจัย ตี วิภัตติ

- ลงขติ ย่อมถึง ลขิ ธาตุในความถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ติ วิภัติติ ลงนิกคหิตแปลง เป็น ง ลบ อิ ที่ ขิ แห่ง ลขิ ธาตุ
- ลคคนติ ย่อมติดอยู่ ลค ธาตุในความติด – ข้อง – สงสัย ย ปัจจัยในกัตตุ อนติ วิภัติติ แปลง ย กับ ค ที่สุดธาตุเป็น คค
- ลงคติ ย่อมเป็นไป ลคิ ธาตุในความเป็นไป –ไป –ถึง อ ปัจจัย ติ วิภัติติ ลงนิกคหิต แปลงเป็น ง ลบ อิ ที่ ฆิ
- ลงขติ ย่อมไป ลงข ธาตุในความไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัติติ
- ลงณขติ ย่อมโลด ลงข ธาตุในความโลด – กระโดด – ไป กล่าว ณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัติติ ลบ ณ คง เอ ไว้
- ลจจติ จักได้ ลจ ธาตุในความได้ อ ปัจจัย สฺสสิ ภาวิสสันติวิภัติติ แปลง สฺสสิ วิภัติติ กับที่สุดธาตุเป็น จจสิ แล้วซ้อน จ
- ลจจามิ จักได้ ลจ ธาตุในความได้ อ ปัจจัย สฺสสามิ วิภัติติ แปลง สฺสสามิ เป็น จามิ เพราะ จ อยู่หลังแปลงที่สุดธาตุเป็น จ
- ลชติ ย่อมล้ม ลช ธาตุในความตก – ล้ม – กล่าว – ส่องสว่าง อ ปัจจัย ติ วิภัติติ
- ลชชเร ย่อมละลาย ลชช ธาตุในความละลาย อ ปัจจัย ติ หรือ อนติ วิภัติติ แล้ว แปลง วิภัติติ เป็น เร
- ลชยติ ย่อมประกาศ ลช ธาตุในความประกาศ ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัติติ ลบ ณ คง ย ไว้
- ลญญาเปสิ รับสั่งให้ตีตราแล้ว ลญจ ธาตุในความล้อม – ตรา – ประทับ ญาเป ปัจจัย อี วิภัติติ รัสสะเป็น อิ ลบ ณ คง อาเป ไว้แล้วลง ส อาคมหลังธาตุ
- ลฎติ ย่อมดำ ลฎ ธาตุในความโง่ – เขลา – ดำ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัติติ
- ลณทติ ย่อมบด ลทิ ธาตุในความบด – บี อ ปัจจัย ติ วิภัติติ ลง นิกคหิตแปลงเป็น ณ ลบ อิ ที่ จิ แห่ง ลทิ

- ลณทยติ ย่อมยกขึ้น ลธิ ชาติในความยกขึ้น ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลงนิกคหิต
แปลงเป็น ญ ลบ อี ที ทิ แห่ง ลธิ ชาติ ลบ ญ คง ย ไว้
- ลปยติ ย่อมเจรจา ลป ชาติในความกล่าว – พุด –เจรจา ญย ปัจจัย ในกัตตุ ติ วิภัตติ
ลบ ญ คง ย ไว้
- ลมพติ ย่อมห้อย ลพิ ชาติในความหน่วง – ยืด – ห้อย – ชักช้า อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลง
นิกคหิต แปลงเป็น ม ลบ อี ที พิ
- ลปนติ ย่อมหักท่าย ลป ชาติในความหักท่าย - เจรจา อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ
- ลทฺภนติ อัน.....ย่อมได้ ลภ ชาติในความได้ ย ชาติปัจจัยในกัมม อนติ วิภัตติ แปลง ย
กับ ภ ที่สุดชาติเป็น พ๓
- ลภยติ ย่อมอาฆาต ลภ ชาติในความอาฆาต ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ญ คง
ย ไว้
- ลสติ ย่อมติดกัน ลส ชาติในความคิด – กอด – รวม – เล่น – หยอก – รักใคร่ อ
ปัจจัย ติ วิภัตติ
- ลสติ ย่อมสวยงาม ลส ชาติในความรัก – สวยงาม อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
- ลาติ ย่อมโศก ลา ชาติในความจับ – ยึดถือ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
- ลาขติ ย่อมโศก ลาข ชาติในความสามารถ – อาจ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
- ลาขติ ย่อมสามารถ ลาม ชาติในความสามารถ – อาจ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
- ลาชติ ย่อมล้ม ลาช ชาติในความล้ม – ตก –กล่าว อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
- ลาภยติ ย่อมส่งไป ลภ ชาติในความส่งไป ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ญ คง ย
ไว้
- ลาयाเปสสามิ จักยัง.....ให้เกี่ยว ลุ ชาติในความเกี่ยว – ตัด ญาเป ปัจจัย สสามิ วิภัตติ
พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ आय ลบ ญ คง อาเป ไว้
- ลาลยติ ย่อมปรารถนา ลล ชาติในความปรารถนา – อยากได้ ญ ปัจจัย ในกัตตุ ติ
วิภัตติ ที่ชะตันชาติ ลบ ญ คง ย ไว้

ลาเสนติ	ย่อมเต็มรำ ลส ชาติในความเต็มรำ ฌ ปัจจย อนฺติ วิภัตติ ที่หะตันธาตุ ลบ ณ คง เอ ไว้
ลาพยติ	ย่อมสมาคม ลพ ชาติในความสมาคม ฌย ปัจจยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
ลิขนฺติ	ย่อมเขียน ลิข ชาติในความเขียน – ชีต อ ปัจจย อนฺติ วิภัตติ วัตตมานาวิภัตติ แล้วซ้อณ กุ หน้า ข
ลิงคฺติ	ย่อมเป็นไป ลิกิ ชาติในความเป็นไป – ไป – ถึง อ ปัจจย ติ วิภัตติ ลงนิกคหิต แปลง เป็น ง ลบ อิ ที่ คิ
ลงคยติ	ย่อมวิจิตร ลิงค ชาติในความวิจิตร ฌย ปัจจยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
ลิฆปาเปสิ	ให้ฉาบแล้ว ลิป ชาติในความฉาบ ฌาเป ปัจจย อี อัชชตตนิวิภัตติรัสสะเป็น อิ ลงนิกคหิตแปลงเป็น ม ลบ ณ คง อาเป ไว้ แล้วลง ส อาคมหลังธาตุปัจจย
ลิปฺปติ	ย่อมติดอยู่ ลิปี ชาติในความทา – ติด – เปื้อน ย ปัจจยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ อิ ที่ ปี แปลง ย กับ ป ที่สุดธาตุเป็น ปป
ลิสฺสติ	ย่อมสร้าง ลิส ชาติในความสร้าง – ใส่ความ ย ปัจจย ในกัตตุ ติ วิภัตติ แปลง ย กับ ส ที่สุดธาตุเป็น สฺส
ลีณาติ	ย่อมแผง ลี ชาติในความแผง – แหนบ – รื่น นา ปัจจย ติ วัตตมานาวิภัตติ
ลูณาติ	ย่อมเกี่ยว – ตัด ลุ ชาติในความเกี่ยว – ตัด – แบ่ง นา ปัจจย ติ วัตตมานา วิภัตติ
ลูชฺชติ	ย่อมพินาศ ลุช ชาติในความฉิบปาย – สลาย ย ปัจจยในกัตตุ ติ วิภัตติ แปลง ย กับ ช ที่สุดธาตุเป็น ชฺช
ลูณฺชยติ	ย่อมกล่าว ลิชิ ชาติในความกล่าว ฌย ปัจจย ติ วิภัตติ ลง นิกคหิตแปลงเป็น ณ แล้วลบ อิ ที่ ชิ และลบ ณ คง ย ไว้

ลฺยจีสฺ	ถอนแล้ว ลฺยจ ชาติในความถอน – ยื้อแย่ง – จุด อ ปัจจัย อฺ อชฺชัตตนิวิภัตติ แปลงเป็น อีสฺ
ลฺยจติ	ย่อมลัก ลฺย ชาติในความลัก – ขโมย อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนिकคหิตแปลงเป็น ณ ลบ อิ ที่ ฐิ แห่ง ลฺย
ลฺยจติ	ย่อมเกียดคร้าน ลฺย ชาติในความเกียดคร้าน – หยุด – เป็นไป –ไป- ถึง อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
ลฺยถติ	ย่อมเปียดเบียน ลฺย ชาติในความเปียด อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนिकคหิต แล้ว แปลงเป็น ณ
ลฺยปติ	ย่อมลบ ลฺย ชาติในความหาย – ลบ ย ปัจจัยในเหตุกัตตุ ติ วิภัตติ แปลง ย กับ ป ที่สุดชาติเป็น ปป
ลฺยปติ	ย่อมแย่ง ลฺย ชาติในความแย่ง –ชิง –ปล้น อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนिकคหิตแล้ว แปลงเป็น ม
ลฺยพติ	ย่อมชும் ลฺย ชาติในความชும் – เปียก อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนिकคหิตแปลง เป็น ม ลบ ที่ พิ
ลฺยพยติ	ย่อมเปียดเบียน ลฺย ชาติในความเปียดเบียน ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลง นिकคหิตแปลงเป็น ม ลบ อิ ที่ พิ แล้วลบ ณ คง ไว้แต่ ย
ลฺยภติ	ย่อมกำหนด ลฺย ชาติในความกำหนด – อยากรได้ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลง นिकคหิตแปลงเป็น ม
เลหติ	ย่อมเลีย ลิห ชาติในความเลีย –ยินดี อ ปัจจัย ติ วิภัตติ วิการ อิ เป็น เอ
โลกยติ	ย่อมแลดู โลก ชาติในความเห็น - ดู - แลดู - กล่าว - พูด ญย ปัจจัย ในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง คงไว้แต่ ย
โลภฺยติ	ย่อมป่นปวน ลฺย ชาติในความป่นปวน – ประหาร – กล่าว – กระทบ – คน – กวน – อ ปัจจัย ติ วิภัตติ พฤทธิ อฺ เป็น โอ (ที่แปลว่า กล่าวลงในหมวด จฺร ชาติโดยมาก)

โลจติ	ย่อมเห็นใจ โลจ ชาติในความกล่าว – บอก – เห็น – แลดู อ ปัจจัย ตี วิภัตติ (ที่แปลว่าลงในหมวด จุร ชาติโดยมาก)
โลจติ	ย่อมประหาร ลุจ ชาติในความประหาร – กระทบ – ประทุษร้าย เศร้าหมอง ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โลภติ	ย่อมลุ่มหลง ลุภ ชาติในความเล้าโลม – ลุ่มหลง – ประโลม อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โลพติ	ย่อมลุ่มหลง โลพ ชาติในความลุ่มหลง – บ้า อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ

ว.

วกติ	ย่อมรุ่งเรือง วก ชาติในความรุ่งเรือง – กระทบ – ยึดถือ – ส่องสว่าง – จับ อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
วกขนติ	จกกล่าว วจ ชาติในความกล่าว อ ปัจจัย สสนติ วิภัตติ แปลง สสนติ เป็น ขน ติ เพราะ ข อยู่หลังแปลงที่สุดชาติเป็น ก
รกขามิ	จกกล่าว วจ ชาติในความกล่าว อ ปัจจัย สสามิ วิภัตติ แปลง สสามิ เป็น ขามิ เพรา ข อยู่หลังแปลงที่สุดชาติเป็น ก
วกยติ	ย่อมกล่าว วกย ชาติในความกล่าว – หาย – ศูนย์ – ฉิบหาย ญย ปัจจัยในกัต ตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
รกขติ	ย่อมป้องกัน วกข ชาติในความป้องกัน – ระวัง – โกรธ – ชึ่ง – เคียด อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
วคคติ	ย่อมไป วคค ชาติในความไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ ลง นิกคหิตแปลงเป็น ง แล้วลบ อิ ที กี แห่ง วกิ ชาติ
วขขติ	ย่อมเคลือบแคลง วขิ ชาติในความสงสัย เป็นไป – ไป – ถึง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิกคหิตแปลงเป็น ง ลบ อิ ที ขิ

วงกติ	ย่อมงอ วงก ชาติในความงอ – คด – โกง – บิด อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
วกเขต	ย่อมกล่าว วจ ชาติในความกล่าว เอ ปัจจัย ถ วัตตมานาวิภัตติ แปลง จ เป็น ข แล้วซ้อน ก
วเจยย	พังกกล่าว วจ ชาติในความกล่าว – พุด – บอ ก อ ปัจจัย เอยย สัตตมวิภัตติ
วจติ	ย่อมรุ่งเรือง วจ ชาติในความรุ่งเรือง – ส่องสว่าง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
วจฉาม	จักอยู่ วส ชาติในความอยู่ อ ปัจจัย สสามิ วิภัตติ แปลง สสาม เป็น ฉาม เพราะ ฉ อยู่หลัง แปลง ส เป็น จ
วณตติ	ย่อมปรารถนา วฉิ ชาติในความปรารถนา – อยากได้ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลง นิคคหิตแปลง เป็น ณ อิ ที ฉิ แห่ง วฉิ ชาติ
วชติ	ย่อมเป็นไป วช ชาติในความเป็นไป – ไป- ถึง – วน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
วชชนติ	ย่อมกล่าว วท ชาติในความถึง – เป็นไป – วน – งค อ ปัจจัย หิ ปัญจมีวิภัตติ ที่ขะที่สุดชาติและปัจจัยเป็น อา
วชยติ	ย่อมแสวงหา วช ชาติในความแสวงหา – ค้นหา – ปรุ ง – แต่ง ณย ปัจจัย ในกัตตตุ ติ วิภัตติ ณ คง ย ไว้
วชชยติ	ย่อมเว้น วชช ชาติในความเว้น – งค – ละ ณย ปัจจัยในกัตตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
วณจติ	ย่อมไป วณจ ชาติในความไป- ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ต วิภัตติ ลบ อุ ที่ จ แห่ง วณจ ชาติ (วณจ)
วณเจสิ	ล่วงแล้ว วณจ ชาติในความล่วง – หลอก ณ ปัจจัยในกัตตตุ อ วิภัตติ รัสสะเป็น อิ ลบ อุ ที่ จ ลบ ณ คง เอ ไว้ แล้วลง ส อากมหลังชาติและปัจจัย (วณจ ชาติ)
วณติ	ย่อมพัวพัน วณ ชาติในความพัวพัน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
วณฐิสสติ	จักควร วณฐ ชาติในความควร – วน – สมควร – เป็นไป อ ปัจจัย สสติ วิภัตติ ลง อิ อากมหลังชาติและปัจจัย

วฏฺเฐติ	ย่อมแบ่ง วฏฺฐ ชาติในความแบ่ง – จำแนก – ร้อยกรอง – แ แต่ง เณ ปัจจย ในกัตตฺ ติ วิภัตติ ลบ ฌ คง เอ ไว้
วฏฺเฐติ	ย่อมกรอ วฏฺฐ ชาติในความหมุนเวียน เณ ปัจจยในกัตตฺ ติ วิภัตติ ลบ ฌ คง เอ ไว้ (ย่อมยัง----- ให้หมุน ลง เณ ปัจจยในเหตุกัตตฺ)
วฏฺฐติ	ย่อมจำแนก วฏฺฐ ชาติในความจำแนก – แบ่ง อ ปัจจย ติ วิภัตติ ลบ อิ ที ฎิ แห่ง วฏฺฐ ชาติ
วฏฺฒนฺติ	ย่อมเจริญ วฏฺฒ ชาติในความเจริญ – รุ่งเรือง – แก่ – เฒ่า อ ปัจจย อนฺติ วัตตมานาวิภัตติ
วฏฺฒยติ	ย่อมคด วฏฺฒ ชาติในความคด – เรี่ยราย – โปรยลง ฌย ปัจจยในกัตตฺ ติ วิภัตติ ลบ ฌ คง ย ไว้
วณฺชติ	ย่อมพัวพัน วชฺ ชาติในความพัวพัน อ ปัจจย ติ วิภัตติ ลง นิคคหิตแล้วแปลง เป็น ฌ ลบ อิ ที จิ แห่ง วชฺ ชาติ
วณฺติ	ย่อมกล่าว วณ ชาติในความกล่าว – เป็นช่อง – เป็นแผล อ ปัจจย ติ วิภัตติ (ลงปัจจย หมวด จุร ชาติก็ได้)
วณฺณยนฺติ	ย่อมพรรณนา วณฺณ ชาติในความพรรณนา – ยกย่อง – กล่าว ฌย ปัจจย ในกัตตฺ อนฺติ วิภัตติ ลบ ฌ คง ย ไว้
วตติ	ย่อมวิงวอน วต ชาติในความวิงวอน – ขอ อ ปัจจย ติ วิภัตติ
วตฺตสิ	ย่อมประพฤติ วตฺ ชาติในความกล่าว เณ ปัจจยในกัตตฺ ติ วิภัตติ ซ้อน ต หน้า ตุ ลบ อุ ที ตุ แล้วลบ ฌ คง เอ ไว้ (สองตัวนี้ว่า วตฺต ชาติกัน)
วตฺถติ	ย่อมรบกวน วตฺถ ชาติในความรบกวน อ ปัจจย ติ วัตตมานาวิภัตติ
วท	จงกล่าว วท ชาติในความกล่าว – พุด อ ปัจจย หิ ปัญจมีวิภัตติ แล้วลบเสีย
วทฺธติ	ย่อมรุ่งเรือง วทฺธ ชาติในความเจริญ – รุ่งเรือง อ ปัจจย ติ วิภัตติ
วทฺธติ	ย่อมกล่าว วทฺธ ชาติในความกล่าว – ตัด – เต็ม เณ ปัจจยในกัตตฺ ติ วิภัตติ ลบ ฌ คง เอ ไว้

- วธติ ย่อมสำรวจม วท ธาตุในความระวัง – ป้องกัน – สำรวม เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี
วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
- วธิสฺสามิ จักฆ่า หน ธาตุในความเบียดเบียน – ประหาร – ฆ่า – ตี อ ปัจจัย สฺสามิ
วิภัตติ แปลง หน เป็น วธ แล้วลง อิ อากมที่หลังธาตูปัจจัย
- วนติ ย่อมสมาคม วน ธาตุในความคบหา – สมาคม – ขอ – วิงวอน อ ปัจจัย ตี
วิภัตติ
- วนทิสฺสุ ไหว้แล้ว วนท ธาตุในความกราบไหว้ – ชมเชย อ ปัจจัย อุ อัจฉัตตนิวิภัตติ
แปลงเป็น อีสฺสุ
- วปติ ย่อมติดต่อกวป ธาตุในความติดต่อก- เนือง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
- วปาเปสฺสุ ยัง ---- ให้หว่านแล้ว วป ธาตุในความหว่าน – เพาะ – ปลุก ณาเป ปัจจัย อุ
วิภัตติ ลบ ณ คง อาเป ไว้แล้วลง ส อากม หลังธาตุและปัจจัย
- วยติ ย่อมเป็นไป – ไป วย ธาตุในความเป็นไป – ไป – ถึง อ ปัจจัย ตี วัตตมานา
วิภัตติ
- วรติ ย่อมระวัง – ป้องกัน วร ธาตุในความระวัง – ป้องกัน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
- วเรติ ย่อมปรารถนา วร ธาตุในความปรารถนา – อยากรได้ เณ ปัจจัย ในกัตตุ ตี
วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
- วรหติ ย่อมเบียดเบียน วรห ธาตุในความด่า – เบียดเบียน ถือเอา อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
- วลติ ย่อมสำรวจม วล ธาตุในความระวัง – ไหว – สวयงาม – เล่น – เต็นรำ อ ปัจจัย
ตี วิภัตติ
- वलฺลชิสฺสามิ จักใช้สอย วลฺลชิ ธาตุในความใช้ – ใช้สอย อ ปัจจัย สฺสามิ วิภัตติ ลงนิกคหิต
อากมที่ ล แล้วแปลงเป็น ณ
- वलฺลติ ย่อมไหว วลฺล ธาตุในความไหว – สั่น – ระวัง สำรวม อ ปัจจัย ตี วัตตมานา
วิภัตติ

วลหติ	ย่อมเปียดเปียน วลห ชาติในความเปียดเปียน – ต่า – ถือเอา อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
วตลเปติ	ย่อมตั้งลงต่าง –กำหนด วิ –อิว บทหน้า ถป ชาติในความตั้งไว้ วางไว้ เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ อิ ที่ วิ แล้วซ้อน ต หน้าชาติ ลบ ณ คง เอ ไว้ (เป็นเหตุกัตตุก็ได้)
วสถ	จงอยู่ วส ชาติในความอยู่ – อาศัย – เปียดเปียน –เหลือ อ ปัจจัย ถ ปัญจมี วิภัตติ
วสสาปสีสุ	ยัง ---- ให้ตกแล้ว วสสุ ชาติในความโปรย – รด – รัต ณาปย ปัจจัย อัง วิภัตติเป็นอัสสุ ลบ ณ คง อาปย ไว้
วจฉติ	ย่อมรักใคร่ วส ชาติในความรักใคร่ – ชอบใจ ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ แปลง ย กับ ส ที่สุดชาติเป็น สส
วสสยติ	ย่อมสามารถ วสสุ ชาติในความสามารถ – อาจ – พัน ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ อู ที่ สุ แห่ง วสสุ ชาติแล้วลบ ณ คง ย ไว้
วหิสสาม	จักนำไป วห ชาติในความเจริญ – รุ่งเรือง – นำไป อ ปัจจัย สสาม วิภัตติ ลง อิ อาคมหลังชาติและปัจจัย
วหายติ	ย่อมเยื่อหยิ่ง วห ชาติในความเยื่อหยิ่ง – เรียก – ประหาร อ ปัจจัย ติ วิภัตติ เอา เอ เป็น आय
วพพิติ	ย่อมเป็นไป วพพิ ชาติในความเป็นไป – ไป –ถึง อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
วพภติ	ย่อมไป วพภ ชาติในความไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
วมภติ	ย่อมกิน วมภ ชาติในความกิน – บริโภค –กำจัด อ ปัจจัย ติ วิภัตติ (ลงใน หมสศ จุร ชาติแปลว่าจำกัด)
วมติ	ย่อมคาย วมุ ชาติในความเรอ – อาเจียน –คาย อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลบ อู ที่ มุ แห่ง วมุ ชาติ
วาติ	ย่อมฟุ้งไป วา ชาติในความฟุ้งไป – เป็นไป – ถึง อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ

- วาทยติ ย่อมไป วาต ชาติในความไป – สมาคม – สบาย ญย ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ
 ลบ ฌ คง ย ไว้
- วาเจติ จงกล่าว วจ ชาติในความกล่าว ฌ ปัจจัยในกัตตุ หิ ปัญจมีวิภัตติ ที่ชะตันชาติ
 ลบ ฌ คง ย ไว้
- วาเทยติ ย่อมไหว วที ชาติในความไหว – ชมเชย – ยกย่อง – อวิวิทน ญย ปัจจัย
 ในกัตตุ ตี วิภัตติ ที่ชะตันชาติ แล้วลบ อี ที ที แห่ง วที ชาติ
- วายติ ย่อมทอ เว ชาติในความทอ – แห่ง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ เอา เอ เป็น อายุ
- วาราเปสสามิ จักยัง ----- ให้ห้าม วร ชาติในความกัน ฌาเป ปัจจัย สสามิ วิภัตติ
 ที่ชะตันชาติ ลบ ฌ คง อาเป ไว้
- วาเลติ ย่อมรักษา วล ชาติในความรักษา – เลียง ฌ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ที่ชะตัน
 ชาติลบ ฌ คง เอ ไว้
- วาเสติ ย่อมนุ่มห่ม วส ชาติในความนุ่มห่ม ฌ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ที่ชะตันชาติ
 ลบ ฌ คง เอ ไว้
- วยาเปสิ ยัง -----ให้ทอแล้ว วิ ชาติในความทอ ฌาเป ปัจจัย อี วิภัตติ รัสสะเป็น อี
 วิการ อี ที วิ เป็น เอ เอา เอ เป็น อายุ ลบ ฌ ที ฌาเป ลง ส อาคมหลังชาติ
 และปัจจัย
- วายติ ย่อมฟุ้งไป วา ชาติในความฟุ้งไป – เป็นไป ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ
- วายมาม ย่อมพยายาม วายม ชาติในความหมั่น – ขยัน ม วัตตมานานาวิภัตติ ที่ชะ
 ที่สุดชาติและปัจจัยเป็น อา
- วาเรสสามิ จักห้าม วร ชาติในความห้าม – กัน ญย ปัจจัยในกัตตุ สสามิ วิภัตติ ที่ชะตัน
 ชาติลบ ฌ คง เอ ไว้
- วาสยีสุ ให้อยู่แล้ว วส ชาติในความอยู่ – อาศัย ญย ปัจจัยในกัตตุ อุม วิภัตติเป็น อีสุ
 ที่ชะตันชาติลบ ฌ คง ย ไว้

वास्यति	ย่อมอบवास ชาติในความอบ – อบรม ฌย ปัจจย ในกัตตตุ อุ ิภัตติเป็น อีสู ทีฆะตันธาตุ ลบ ฌ คย วั
वासति	ย่อมประดับ วาสี ษตุในความประดับ – ตกแต่ง อ ปัจจย ติ วิภัตติ ลบ อิ ที่ สิ แห่ง วาสี ชาติ
वाहति	ย่อมเพียร วาหุ ชาติในความขยัน – เพียร อ ปัจจย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ หุ แห่ง วาหุ ชาติ
वाहति	ย่อมกล่าว วพ ชาติในความกล่าว – เรียก อ ปัจจย ติ วัตตมานาวิภัตติ
विनाति	ย่อมทอ วิ ชาติในความทอ – เปียดเปียน นา ปัจจย ติ วิภัตติ
विकलेय	พึงอวด วิ บทหน้า กตถ ชาติในความชมเชย – ยกย่อง –อวด อ ปัจจย เอยย สัตตมีวิภัตติ
विकीर्णाति	ย่อมขาย วิ บทหน้า กี ชาติในความซื้อขาย นา ปัจจย ติ วิภัตติ แปลง นา เป็น ฌา แล้วซ้อน กุ หน้าธาตุ
विक्षม्वीक्ष	ชมแล้ว วิ บทหน้า ฆภี ชาติในความเหนี่ยว รั้ง –ชม – ระงับ อ ปัจจย อุ วิภัตติเป็น อีสู ลงนิกคหิตที ฆ แล้วแปลง เป็น ม ลบ อิ ที่ ภี ซ้อน กุ หน้า ธาตุ
विकीरि	เรี่ยรายแล้ว วิ บทหน้า กिर ชาติในความเรี่ย ราย – กระจาย อ ปัจจย อี วิภัตติ รัสสะเป็น อิ ทีฆะตันธาตุ
विज्र	จงเที่ยวไป วิ บทหน้า จร ชาติในความเที่ยวไป –ประพฤติ อ ปัจจย ถ ปัญจมี วิภัตติ
विजारे	จงตรวจตรา วิ บทหน้า จร ชาติในความประพฤติ เที่ยวไป ฌ ปัจจยในกัตตตุ ถ ปัญจมีวิภัตติ ทีฆะตันธาตุ ลบ ฌ ที่ ฌ
विजिन्ते	ย่อมคิด วิ บทหน้า จินต ชาติ ในความคิด ฌ ปัจจยในกัตตตุ ติ วิภัตติ ลบ ฌ คย เอ วั

วจินถ	จงค้นไว้ วิ บทหน้า จิ ชาติในความก่อ – สั้งสม – รวบรวม นา ปัจจัย ถ ปัญจมีวิภัตติ เอา อา ที่ นา ปัจจัย เป็น อ.
วจฉติ	ย่อมนั้นไป วจฉ ชาติในความไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
วจฉยติ	ย่อมนกล่าว วจฉ ชาติในความกล่าว – พุด ญย ปัจจัย ในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
วิชชนติ	มีอยู่ วิท ชาติในความมี – เป็น ย ปัจจัยในกัตตุ อนติ วิภัตติ แปลง ยกั บ ท ที่ สุดชาติเป็น ชช (เป็นกัมมก็ได้)
วิชชติ	ย่อมหวาดเสียว วิชิ ชาติในความหวาด – ไหว – ตกใจ ย ปัจจัย ในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ อิ ที่ ชิ แห่ง วิชิ ชาติแล้วแปลง ย กั บ ช ที่สุด ชาติปน ชช
วิชณนติ	ย่อมนเสียดแทง วิธ ชาติในความแทง – เจาะ – ไช ย ปัจจัย ในกัตตุ อนติ วิภัตติ แปลง ย กั บ ช ที่สุดชาติเป็น ชณ
วิชฌายีสุ	ดับแล้ว วิ บทหน้า ฌ ชาติในความส่องไสว – โพลง อ ปัจจัย อู วิภัตติ เป็น อิสฺสู เอา เอ ที่ ฌ ชาติเป็น आय แล้วซ้อน ช หน้าชาติ
วิชฌุสสิ	สร้างแล้ว วิ บทหน้า ชฎ ชาติในความรก – เปียดเปียน เอ ปัจจัย อี วิภัตติ รัสสะเป็น อิ ลง ส อาคม
วิชมภติ	ย่อมนบู้ย – แสยะ วิ บทหน้า ชภ ชาติในความบอกกาย – เหยียด กาย อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลง นิคคหิตแปลงเป็น ม
วิชหนติ	ย่อมนละ วิ บทหน้า หา ชาติในความละ อ ปัจจัย อนต วิภัตติ เทวภาวะ หา ขึ้นหน้าแล้วแปลง ห เป็น ช เอา อา ที่ พยัญชนะอัฟภาพเป็น อ แล้วลบ อา ที่ หา ชาติ
วิชานนติ	ย่อมนรู้แจ้ง วิ บทหน้า ณา ชาติในความรู้ นา ปัจจัย อนติ วิภัตติ แปลง ณา เป็น ณา ชาติเป็น ชา แล้วลบ อา ที่ นา ปัจจัย
วิชายิ	คลอดแล้ว วิ บทหน้า ชน ชาติในความเกิด ย ปัจจัยในกัตตุ อี วิภัตติ รัสสะ เป็น อิ แปลง ชน ชาติเป็น ชา

- วิเศษสติ จักเลือกสรร วิ บทหน้า ภา ชาติ อ ปัจจัย สติ วิภัตติ แปลง ภา เป็น ชา
เอา อา ที่ ชา เป็น อิ วิการ อิ เป็น เอ
- วิตกเสสสติ จักตริก วิ บทหน้า ตก ภา ชาติในความตริก เณ ปัจจัยในกัตตุ สติ วิภัตติ ลบ
เณ คง เอ ไว้
- วิธาติ ย่อมทรงไว้ วิ บทหน้า ธา ชาติในความทรง – วาง – ตั้ง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
เทวภาวะ ธา ขึ้นหน้า ธขตุ แล้วแปลง ข เป็น ท เอา อา เป็น อ
- วิทุสเสติ ย่อมทรงไว้ วิ บทหน้า ธสุ ชาติในความไป – ถึง – เป็นไป – กำจัด – ยื้อแย่ง เอ
ปัจจัย ติ วิภัตติ ซ้อน ท หน้าชาติ ลบ อุ ที่ สุ แห่ง ธสุ ชาติ
- วิธมิ กำจัดแล้ว วิ บทหน้า ธม ชาติในความเป่า อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ
เป็น อิ
- วิฑามิ ย่อมได้ วิทิ ชาติในความได้ – ประสบ อ ปัจจัย มิ วัตตมานาวิภัตติ นิคคหิต
แปลงเป็น น ลบ อิ ที่ ทิ แห่ง วิทิ ชาติ แล้วมีชะที่สุตธาตุและปัจจัยเป็น อา
(ว่า วิท ชาติเลยก็ได้)
- วิทติ ย่อมรู้ วิท ชาติในความรู้ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- วินมติ ย่อมโน้มไปโดยต่าง วิ บทหน้า นมุ ชาติในความโน้มโน้ม – นอบโน้ม อ
ปัจจัย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ มุ แห่ง นมุ ชาติ
- วินสสติ ย่อมฉิบหาย วิ บทหน้า นส ชาติในความฉิบหาย ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ
แปลง ย กับ ส ที่สุตธาตุเป็น สส
- วินิจเฉยย พึงวินิจฉัย วิ – นิ บทหน้า เณ ชาติในความตัด อ ปัจจัย เอยย วิภัตติ สระซ้อน
กัน ลบ เอ ที่ เณ ชาติแล้วซ้อน จ หน้า ชาติ
- วินิวิษุมติ ย่อมรื้อรด วิ-นิ บทหน้า วิธ ชาติในความแหง – เจาะ ย ปัจจัย ในกัตตุ ติ
วิภัตติ แปลง ย กับ ธ ที่สุตธาตุเป็น ชุม
- วิเนาสิ นำไปให้วิเศษแล้ว วิ บทหน้า นิ ชาติในความนำไป อ ปัจจัย อี วิภัตติ รัสสะ
เป็น อิ รัสสะอี ที่ นิ เป็น อิ วิการ อิ เป็น เอ ลง ส อาคมหลังธาตุปัจจัย

วิโนเทติ	ย่อมบรรเทา วิบหน้ำ นุท ธาตุในความบรรเทา เณ ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง เอ ไว้
วิปชชีสุ	ถึงแล้วซึ่งความฉิบหาย วิ บทหน้า ปท ธาตุในความถึง ย ปัจจัยในกัตตุ อุ วิภัตติ เป็น อีสุ แปลง ย กับ ท ที่สุดธาตุเป็น ชช
วิปจจติ	ย่อมให้ผล วิ บทหน้า ปจ ธาตุในความสุก – หุง – ต้ม ย ปัจจัย ตี วิภัตติ แปลง ย กับ จ ที่สุดธาตุเป็น จจ
วิปปกีริสุ	เรี่ยรายแล้ว วิ – ป บทหน้า กิร ธาตุในความเรี่ยราย อ ปัจจัย อุ วิภัตติ เป็น อิสุ ซ้อน ป หน้า ป
วิปปชุเหยย	พึงละขาด วิ – ป บทหน้า หา ธาตุในความละ อ ปัจจัย เอยย วิภัตติ เทว ภาวะ หา ขึ้นหน้าธาตุ แล้วแปลง ห เป็น ช เอา อา เป็น อา ที่ หา ธษตุ ซ้อน ป
วิปปลปสิ	ย่อมเพื่อ วิ – ป บทหน้า ลป ธาตุในความกล่าว – เจรจา – เรียก อ ปัจจัย สิ วิภัตติ ซ้อน ป หน้า ป
วิปปสีทนต์	ย่อมฟ่องใส วิ – ป บทหน้า สิท ธาตุในความสร้านไป – แผ่ไป อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ ทีฆะ อี ที สิ เป็น อี ซ้อน ป หน้า ป
วิปสสติ	ย่อมแจ้ง วิ บทหน้า ทิส ธาตุในความเห็น อ ปัจจัย ตี วิภัตติแปลง ทิส ธาตุ เป็น ปสส
วิพภมีสุ	หมุ่นผิดไปแล้ว วิ บทหน้า ภมุ ธาตุในความหมุ่น – เวียน อ ปัจจัย อุ วิภัตติ เป็น อีสุ ลบ อุ ที่ มุ แล้วซ้อน พ หน้าธาตุ
วิภติ	ย่อมสรรเสริญ วิภ ธาตุในความยกย่อง – สรรเสริญ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
วิมุจจีสุ	พ้นวิเศษแล้ว วิ บทหน้า มุจ ธาตุในความหลุดพ้น ย ปัจจัย อุ วิภัตติ เป็น อีสุ แปลง ย กับ จ ที่สุดธาตุเป็น จจ
วิรชช	หน่ายแล้ว วิ บทหน้า รช ธาตุในความข้อม – กำหนด ย ปัจจัย อี วิภัตติ รัสสะเป็น อี แปลง ย กับ ช สุดธาตุเป็น ชช

- วิริวิ ร้องแล้ว วิ บทหน้า รุ ชาติในความร้อง – โกรธ อ ปัจจัย อี วิภัตติ รัสสะเป็น
อิ พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว
- วิรุขมติ ย่อมโกรธ วิ บทหน้า รุ ชาติในความปิด – ห้าม – โกรธ ย ปัจจัย ติ วิภัตติ
แปลง ย กับ ที่สุดธาตุเป็น ชม
- วิโรจติ ย่อมรุ่งเรือง วิ บทหน้า รุ ชาติในความสว่าง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ
เป็น โอ
- วิลापยติ ย่อมยัง ---- ให้ติด วิลิ ชาติในความติด – จับ ณาเป ปัจจัย ติ วิภัตติ ลบ อิ ที่
ลิ แลลบ ณ ที่ ณาเป ด้วย
- วิลปนติ ย่อมเพ้อ วิ บทหน้า ลป ชาติในความกล่าว – เพ้อ อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ
- วิสสติ ย่อมกรีดกราย วิ บทหน้า ลส ชาติในความรักใคร่ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- วิลิขติ ย่อมขีด วิ บทหน้า ลิข ชาติในความขีด - เขียน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- วิลิมปิสุสามิ จักหา วิ บทหน้า ลิป ชาติในความฉาบ – ทา อ ปัจจัย สุสามิ วิภัตติ ลง
นิกคหิต แปลงเป็น ม แล้วลง อิ อาคม
- วิลียนติ ย่อมย่อยยับ ลิลิ ชาติในความติด – จับ ย ปัจจัย อนติ วิภัตติ ทีฆะ อิ ที่ ลิ
เป็น อี (บางท่านว่า วิ บทหน้า ลี ชาติในความแนบ --แฝง)
- วิลุมปีสุ ยื้อแย่งแล้ว อิ บทหน้า ลป ชาติในความปล้น – ชิง ปัจจัย อุ วิภัตติ เป็น อีสู
ลงนิกคหิตที่พยัญชนะต้นธาตุ แล้วแปลงเป็น ม
- วิวทนต์ติ ย่อมกล่าวแก่งแย่ง วิ บทหน้า ว ชาติในความกล่าว อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ
- วิวเรสุ แบ่งแล้ว วิ บทหน้า วร ชาติในความปรารถนา – อยากรได้ เณ ปัจจัยในกัตตุ
อุ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้ แล้วลง ส อาคมหลังธาตุและปัจจัย
- วิสติ ย่อมเข้าไป วิส ชาติในความเข้าไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ กัตตุ อี วิภัตติรัสสะเป็น
อิ แปลง ย กับ ช ที่สุดธาตุเป็น ชช ช้อน ส หน้าธาตุ
- วิสสชชติ สละแล้ว วิ บทหน้า สช ชาติในความสละ ย ปัจจัยในกัตตุ อี วิภัตติ รัสสะเป็น
อิ แลง ย กับ ช ที่สุดธาตุเป็น ชช แล้วช้อน ส หน้าธาตุ

- วิสเสส พึงเป็นอยู่ – คั่นเคย วิ บทหน้า สส ชาติในความหายใจ – เป็น อยู่ อ ปัจจัย
เอยย วิภัตติ ซ้อน ส หน้าธาตุแล้วลบ ยย คงไว้แต่ เอ
- วิสนาติ ย่อมแยก วิส ชาติในความพราก – แยก นา ปัจจัย ติ วิภัตติ แปลง ส ปเน ส
(คือทำให้เป็นตัวละคร)
- วิสีทนต์ติ ย่อมจมวลง วิ บทหน้า สิท ชาติในความจม อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ ทีฆะ อิ ที ส
เป็น อี
- วิโสเสหิ จงให้เหือดแห่ง วิ บทหน้า สส ชาติในความแห้ง เณ ปัจจัย ในเหตุกัตตุ หิ
ปัญญาวิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง เอ ไว้
- วิหณญติ ย่อมเดือดร้อน วิ บทหน้า หน ชาติในความฆ่า – ติ – กระทบ – เดือดร้อน ย
ปัจจัย ติ วิภัตติ แปลง ย กับ น ที่สุดธาตุเป็น ญ (เป็นได้ทั้งกัตตุ ทั้งกัมม)
- วิหริติ ย่อมอยู่ วิ บทหน้า หร ชาติในความอยู่ – อยู่ อัจฉัย ติ วิภัตติ
- วิหาสิ อยู่แล้ว วิ บทหน้า หร ชาติ อ ปัจจัย อี วิภัตติ รัสสะเป็น อิที่ฆะต้นธาตุแล้ว
ลบที่สุดธาตุ ลง ส อาคม
- วิหะเจติ ย่อมเปียดเบียน วิ บทหน้า เหฐ ชาติในความเปียดเบียน – รบกวณ เอ ปัจจัย
ติ วิภัตติ
- วิชติ ย่อมพัด วิช ชาติในความพัด อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- วิเรติ ย่อมกล้า วีร ชาติในความกล้า – บุก – หาญ เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ
ณ คง เอ ไว้
- วิตินาเมสสาม จักยัง ----ให้น้อมไปล่วงวิเศษ วิ -อติ บทหน้า นมุ ชาติในความน้อม
ไป เณ ปัจจัยในเหตุกัตตุ สสาม วิภัตติ ทีฆะต้นธาตุ ลบ ณ คง เอ ไว้ สนธิ อุป
สัคเป็น วิติ
- วิติปตนต์ติ ย่อมตกลงไป วิ - อติ บทหน้า ปต ชาติในความตก อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ
สนธิอุปสัคเป็น วิติ

- วิมฺสนฺติ ทดลองอยู่ มาม ชาติในความทดลอง – สอบสวน ส ปัจจย อนฺติ วิภฺตติ เทว
 ภาวะ มา ขึ้นหน้าธาตุ แล้วแปลง ม เป็น ว เอา อ เป็น อี แปลง มม ชาติเป็น ม
 จุจฺจเร อัน ----ย่อมกล่าว ใจ ชาติในความกล่าว ย ปัจจยในกัมม ติ อนฺติ วิภฺตติแปลง
 ย กับ จ ที่สุด ชาติเป็น จจ เอาอ ที่ ว เป็น อุ แล้งแปลงวิภฺตติเป็น เร
- วฺภูทิสฺสนฺติ จักลุกขึ้น วิ – อุ บทหน้าหน้า ฐา ชาติในความหยุด –ตั้ง – ยืน อ ปัจจย ส
 สฺนติ วิภฺตติ ลบ อี ที่ วิ ซ้อน ฎ หน้าธาตุแล้วแปลง ฐา ชาติเป็น ฐห ลง อี
 อามคม
- วฺณฺนาติ ย่อมร้อย วุ ชาติในความร้อย ณา ปัจจย ติ วิภฺตติ
- วฺสุสฺสติ อัน ----ย่อมอยู่ วส ชาติในความอยู่ ย ปัจจย ใน กัมม ติ วิภฺตติ แปลง ย กับ
 ส ที่สุดชาติเป็น สส เอา อ ที่ ว เป็น อุ
- วฺยุทฺตุ อัน --- จงพัดไป วุท ชาติในความลอย ย ปัจจยในกัมม ตุ ปัญฺจมีวิภฺตติ แปร
 ย ไว้หน้า ห ไว้หลัง
- วฺลฺลฺนาติ ย่อมคะนอง วุส ชาติในความคะนอง ณา ปัจจย ติ วิภฺตติ เอา อ ที่ ส เป็น อุ
 แล้วแปลง ณา ปัจจยเป็น นา
- วฺุปฺสฺมิ เข้าไประงับวิเศษแล้ว วิ – อุป บทหน้า สม ชาติในความสงบ ระงับ อ ปัจจย
 อี วิภฺตติ รัสสะเป็น อี ลบ อี ที่ วิ ทีฆะ อุ เป็น อุ
- เวติ ย่อมไหว วิ ชาติในความไหว- รัก –กิน –ไป อ ปัจจย ติ วิภฺตติ วิการ อี ที่ วิ
 เป็น เอ
- เวชฺติ ย่อมหวาดหวั่น วิธิ ชาติในความกลัว – ตกใจ – ไหว อ ปัจจย ติ วิภฺตติ วิการ
 อี ที่ วิ เป็น เอ แล้วลบ อี ที่ ซี
- เวฏฺติ ย่อมกล่าว วิฎ ชาติในความร้อง – กล่าว อ ปัจจย ติ วิภฺตติ วิการ อี ที่ วิ เป็น
 เอ
- เวถฺติ ย่อมขอร้อง วิถุ ชาติในความขอ – ขอร้อง อ ปัจจย ติ วิภฺตติ วิการ อี ที่ วิ
 เป็น เอ ลบ อุที่ ฤ เสีย

- เวทยนฺติ ย่อมรู้ วิท ชาติในความรู้- เสวย - จงใจ - กล่าว - รู้สึก ฌย ปัจจยในกัตตฺ อุน
ติ วิภัตติ วิการ อิ เป็น เอ แล้วลบ ฌ คง ย ไว้
- เวสติ ย่อมโพรย วิสุ ชาติในความโพรย - รัต - รต อ ปัจจย ติ วิภัตติ วิการ อิ เป็น
เอ ลบ อุ ที่ สุ เสีย
- เวกฺขติ ย่อมพิจารณา เวกฺข ชาติในความแลเห็น - พิจารณา อ ปัจจย ติ วิภัตติ (มิวช
วิ - อิกฺข ชาติ)
- เวธติ ย่อมห้วนไหว วิธ ชาติในความไหว อ ปัจจย ติ วิภัตติ วิการ อิ ที่ วิ เป็น เอ
- เวธติ ย่อมพัน เวธ ชาติในความพัน - ผูก - โพห อ ปัจจย ติ วัตตมานาวิภัตติ (ลง
หมวด จุร ชาติก็ได้)
- เวณฺติ ย่อมรู้ เวณฺ ชาติในความรู้ - คิด - ดำริ- ไคร่ครวญ - แลดู - ฟัง อ ปัจจย ติ
วิภัตติ ลบ อุ ที่ ฌ แห่ง เวณฺ ชาติ
- เวลยติ ย่อมกำหนด เวล ชาติในความบอกกาล ฌย ปัจจย ในกัตตฺ ติ วิภัตติ ลบ ฌ
คง ย ไว้
- เวลติ ย่อมเป็นไป เวลฺ ชาติความเป็นไป - ถึง - ไป อ ปัจจย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ ลฺ
แห่ง วลฺ ชาติ
- เวจฺจติ ย่อมให้ เวสุ ชาติในความให้ ย ปัจจย ในกัตตฺ ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ สุกแล้ว
แปลง ย กับ ส ที่สุดชาติเป็น จฉ (จะว่า ลง ฌ ปัจจย แล้ว เอา ส เป็น จ ก็
ได)
- เวหติ ย่อมหมั่น เวหฺ ชาติในความหมั่น - ขยัน อ ปัจจย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ หถ แห่ง
เวหฺ ชาติ
- โวทาเปยฺย พึงให้ผ่องแล้ว วิ - โอ บทหน้า ทา ชาติในความชำระ ฌาเป ปัจจย เอยฺย
วิภัตติ ลบ อิ ที่ วิ ลบ อา ที่ ทา ชาติ ลบ ฌ ที่ ฌาเป เอ ซ้อนกันสองตัวหน้า
โดย วิธีสนธิทั้งสิ้น

โวโรเปสสามิ	จักปลง ลงให้ฉิบหาย วิ – โอ บทหน้า รูป ชาติในความปลุก – หว่าน เณ ปัจจัยในกัตตุ สสามิ วิภัตติ ลบ อี ที่ วิ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง ย ไว้
โวโลเกสิ	แลดูแล้ว วิ – โอ บทหน้า โลก ชาติในความแลดู – เห็น เณ ปัจจัยในกัตตุ อี วิภัตติ รัสสะ เป็น อี ลบ อี ที่ วิ ลบ ณ คง เอ ไว้ ลง ส อาคมหลังชาติและ ปัจจัย
โวลยติ	ย่อมนบต วุส ชาติในความขยี้ – บต ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง ย ไว้
โวหเรยย	พังก้าว วิ – โอ บทหน้า หร ชาติในความนำไป อ ปัจจัย เอยย วิภัตติ ลบ อี ที่ วิ

ส

สัสติ	ย่อมนสรเสริญ สัส ชาติในความชม – ยกย่อง – เสริญสรร อ ปัจจัย ติ วัตต มานาวิภัตติ
สัสเส	พังก้าว สัส ชาติในความกล่าว – พูด อ ปัจจัย เอยย วิภัตติ ลบ ยย คง ไว้แต่ เอ
สกุณชาติ	ย่อมาจ สกุ ชาติในความอาจ – สามารถ อุณา ปัจจัย ติ วิภัตติ ซ้อน ก (บางแห่งว่า สกุ ชาติ อุณาปัจจัย)
สกุโรนติ	ย่อมนสักการะ สกุการ ชาติในความบูชา โอ ปัจจัย อนติ วิภัตติ เอา อา ที่ กา เป็น อ นี้กล่าวตามพนมธาตุกัจจายนะ (ควรเป็น ส บทหน้า กร ชาติดีกว่า)
สกุโณนติ	ย่อมาจ สกุ ชาติในความอาจ – สามารถ โอ ปัจจัย อนติ วิภัตติ
สกุขิสฺสติ	จักอาจ สจ ชาติในความอาจ – สามารถ อ ปัจจัย สสติ วิภัตติ แปลงที่สุด ธาตุปนเน ข ซ้อน ก หน้า ข ลง อี อาคมที่ ข (บางแห่งท่านว่า สกุ ชาติ)
สกุติ	ย่อมนเป็นไป สกุ ชาติในความเป็นไป – ไป – ถึง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ

- สกุยกติ ย่อมกล่าว สกุก ชาติในความกล่าว – พุด ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
- สงกติ ย่อมสงสัย สกิ ชาติในความสงสัย อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิกคหิตแปลงเป็น ง ลบ อิ ที่ กิ
- สงคติ ย่อมเป็นไป สคิ ชาติในความเป็นไป- ไป – ถึง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลง นิกคหิต แปลงเป็น ง ลบ อิ ที่ คิ แห่ง สคิ ชาติ
- สขุณชาติ ย่อมเบียดเบียน สขม ชาติในความเบียดเบียน อุณา ปัจจัย ติ วิภัตติ
- สงขุภิ กำเรียบแล้ว สํ บทหน้า ขุภ ชาติในความไหว – สัน อ ปัจจัย อี อชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อิ
- สงคณหิสสามิ จักสงเคราะห์ สํ บทหน้า คห ชาติ ญาหา ปัจจัย สสามิ วิภัตติ แปลง นิกคหิต เป็น ง ลบ ที่สุดชาติแลลบ อา ที่ ญาหา แล้วลง อิ อาคม
- สงกสายติ ย่อมนั่ง สงกเส ชาติในความนั่ง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ เอา เอ เป็น อาย
- สงคามยติ ย่อมรบ สงคาม ชาติในความรบ ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
- สจติ ย่อมกล่าว สจ ชาติในความกล่าว อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- สจฉิโรนติ ย่อมกระทำให้แจ้ง สจฉิ บทหน้า กร ชาติในความกระทำ โอ ปัจจัย อนติ วิภัตติ
- สขติ ย่อมสละ สข ชาติในความสละ – ปล่อย -ไปรย อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- สขชติ ย่อมข้อง สข ชาติในความข้อง – ติด ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ แปลง ย กับ ช ที่สุดชาติเป็น ชช
- สขชยีสู จัดแจงแล้ว สขช ชาติในความเป็นไป – จัดแจง – ตระเตรียม ญย ปัจจัย ในกัตตุ อู วิภัตติเป็น อีสู ลบ ณ คง ย ไว้
- สขชติฌายนติย่อมท่อง สํ บทหน้า ฌ ชาติในความคอก – เฟ่ง อ ปัจจัย ปัจจัย อนติ วิภัตติ เอา เอ เป็น อาย แปลงนิกคหิต เป็น ช เพราะ ณ อยู่หลัง

- สยชติ ย่อมเคล้าคลึง สยช ชาติในความเคล้าคลึง – กอด – รััด – ติด – ซ้อง อ
 ปัจจัย ติ วัตตมานาวิริกัตติ
- สยฉินทิสสามิ จักตัด สัม บทหน้า ฉิท ชาติในความตัด อ ปัจจัย สสามิ วิกัตติ แปลง
 นิคคหิตเป็น ญ ลงนิคคหิตอาคมที่พยัญชนะต้นชาติแล้วแปลงเป็น นุ ลง อ
 อาคม
- สยญเมสสนติจักสำรวจม ญมุ ชาติในความกิน – บริโภค เอ ปัจจัย สสนติ วิกัตติ แปลง
 นิคคหิตเป็น ญ ลบ อุ ที่ มุ แห่ง ญมุ ชาติ
- สยขานีสุ จำได้แล้ว สัม บทหน้า ญา ชาติในความรู้ ณา ปัจจัย อุมุ วิกัตติเป็น อีสุ แปลง
 ญา ชาติเป็น ชา แปลงนิคคหิตเป็น ญ ลบ อา ที่ ณา ปัจจัย
- สยตติ ย่อมแผ่ไป สยต ชาติในความแผ่ไป – เจ็บ – ปวด – เป็น ตอน – ขยาย-ประชุม
 อ ปัจจัย ติ วิกัตติ
- สยญยติ ย่อมสามารถ สยญ ชาติในความเปียดเปียน – สามารถ ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ
 วิกัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
- สยลลติ ย่อมล่อลวง สยล ชาติในความล่อลวง – ล่อลวง – เปียดเปียน – เศร้าหมอง อ
 ปัจจัย ติ วิกัตติ แปลงนิคคหิตเป็น ญ
- สยลลติ ย่อมปรุ้งแต่ง สยล ชาติในความปรุ้งแต่ง เป็นไป ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิกัตติ
 ลบ ณ คง ย ไว้
- สยจติ ย่อมเจ็บ สยจ ชาติในความเจ็บ – ปวด – รก – ทึบ อ ปัจจัย ติ วิกัตติ ลง
 นิคคหิตแปลงเป็น ญ ลบ อี ที่ ติ เสีย
- สยตติ ย่อมร้อง สยต ชาติในความร้อง – ให้ อ ปัจจัย ติ วิกัตติ
- สยตตติ ย่อมเป็นไป สยต ชาติในความเป็นไป – ไปถึง ญย ปัจจัย ในกัตตุ ติ วิกัตติ
 ลบ ณ คง ย ไว้

- สธติ ย่อมหย่อน สธ ชาติในความหย่อน –อ่อน –ผูก- พัน – จำลอง อ ปัจจัย ติ
วิภัตติ (ลงปัจจัยหมวด จุร ชาติก็ได้)
- สททเหยย พึงเชื่อ สํ บทหน้า ธา ชาติในความทรง –วาง อ ปัจจัย เอยย วิภัตติ แปลง ธา
ชาติเป็น ทท แปลงนิคคหิตเป็น ท
- สทติ ย่อมยินดี สท ชาติในความยินดี – ชอบใจ –เพือกเพลิน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
(ลงปัจจัยหมวด จุร ชาติก็ได้)
- สทเทติ ย่อมกล่าว สท ชาติในความกล่าว – เปล่ง –เรียกร้อง – นำเกลียด ฌ ปัจจัย
ในกัตตุ ติ วิภัตติ ลง ฌ คง เอ ไว้
- สธติ ย่อมเปี้ยก สธ ชาติในความชุ่มชื้น – รื่นเริง – นำเกลียด ฌ ปัจจัย ในกัตตุ ติ
วิภัตติ ลบ อุ ที่ ฐ แห่ง สุ ชาติ
- สนติ ย่อมคบ สน ชาติในความคบ – สมาคม อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- สนตชเชสิ คุกคามแล้ว สํ บทหน้า ตชช ชาติในความชู่ – คุกคาม ฌ ปัจจัยในกัตตุ อี
วิภัตติ รัสสะเป็น อี แปลงนิคคหิตเป็น นุ ลบ ฌ คง เอ ไว้
- สนตยติ ย่อมสืบท่อ สนต ชาติในความสืบท่อ – แผ่ – กว้าง เต็ม ฌย ปัจจัยในกัตตุ ติ
วิภัตติ ลบ ฌ คง ย ไว้
- สนตปเปสิ ให้อิมหน้าแล้ว สํ บทหน้า ตปป ชาติในความอิม ฌ ปัจจัย ในเหตุกัตตุ อี
วิภัตติ รัสสะเป็น อี แปลงนิคคหิตเป็น นุ ลบ ฌ คง เอ ไว้ลง ส อาคม
- สนถยติ ย่อมร้อยกรอง สนถ ชาติในความแต่ง – เรียบร้อย ฌย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ
ลบ ฌ คง ย ไว้
- สนตสนติ ย่อมสะดุ้งพร้อม สํ บทหน้า ตส ชาติในความหวาด – เสียว สะดุ้ง อ ปัจจัย
อนติ วิภัตติ แปลงนิคคหิต เป็น น
- สนทติ ย่อมหลังไหล สนท ชาติในความไหลไป- หลังไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- สนธาเรสุ ทร้งไว้พร้อมแล้ว สํ บทหน้า ธาร ชาติในความทรง – วาง – ตั้ง ฌ ปัจจัย
ในกัตตุ อู วิภัตติ แปลงนิคคหิตเป็น นุ ลบ ฌ คง เอ ไว้ ลง ส อาคม

- สนตุสนตุติ ย่อมยินดีพร้อมม สํ บทหน้า ตุส ชาติในความยินดี ย ปัจจัย ในกัตตุ อนติ
วิภัตติ แปลงนิกคหิตเป็น นุ แล้วแปลง ย กับ ส ที่สุดชาติเป็น สส
- สนธาวิสสํ เล่นไปพร้อมกัน สํ บทหน้า ธา ชาติในความวิ่งไป อ ปัจจัย สสํ วิภัตติ แปลง
นิกคหิตเป็น นุ ลง อี อากม
- สนนยถ จงผูกสอด สํ บทหน้า นห ชาติในความผูก ย ปัจจัยในกัตตุ ถ ปัญจมีวิภัตติ
แปลงนิกคหิตเป็น นุ แล้วแปร ย ไว้หน้า ห ไว้หลัง
- สนนิปตฺนติ ย่อมประชุมกัน สํ บทหน้า ปต ชาติในความ ตก อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ แปลง
นิกคหิตเป็น นุ
- สปติ ย่อมประชุม – รวม สป ชาติในความประชุม – รวม อ ปัจจัย ติ วัตตมานา
วิภัตติ
- สปี แข่งแล้ว สป ชาติในความดำ – แข่ง อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อี
- สปฺปติ ย่อมคลานไป สปฺป ชาติในความคลานไป – เสือกไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- สปฺพติ ย่อมเบียดเบียน สปฺพ ชาติในความเป็นไป – เบียดเบียน – เต็มครบ อ ปัจจัย
ติ วิภัตติ
- สภาชยติ ย่อมหนาว สภาช ชาติในความเย็น –หนาว – ราด ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ
ลบ ณ คง ย ไว้
- สภติ ย่อมเบียดเบียน สภ ชาติในความเบียดเบียน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ ภู
แห่ง สภ ชาติ
- สมติ ย่อมสงบ สม ชาติในความสงบ – ชักช้า – ยืดยาว อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- สมฺพยติ ย่อมเกี่ยวเนื่อง สมฺพ ชาติในความผูก – ติด ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ
ณ คง ย ไว้
- สมติวิษณฺติ ย่อมร้าวรด สํ- อติ บทหน้า วิท ชาติในความแทง –เจาะ ย ปัจจัยในกัตตุ ติ
วิภัตติ แปลง ย กับ ฐ ที่สุดชาติเป็น ชณฺ แล้วแปลงนิกคหิตเป็น ม.

- สมนุวสติ ย่อมแสวงหา สัม – อนุ บทหน้า ย่ำ อีส ชาติในความแสวงหา อ ปัจจย ตี วิภัตติ
แปลง นิคคหิตเป็น ม พฤทธิ อุ เป็น โอ เออา โอ เป็น อว วิการ อี ที อีส ชาติ
เป็น เอ
- สมนุปสุสามิ ย่อมพิจารณาเห็น สัม – อนุ บทหน้า ทิส ชาติในความเห็น – แลดู อ ปัจจย
มิ วัตตมานาวิภัตติ แปลงนิคคหิตเป็น ม แล้วแปลง ทิส ชาติเป็น ปสุส เพราะ
มีวิภัตติ ที่ขะที่สุดชาติแลปัจจยเป็น อา
- สมปชชตุ จงถึงพร้อม สัม บทหน้า ปท ชาติในความถึง – บรรลุ ย ปัจจย ในกัตตุ ตุ
วิภัตติ แปลงนิคคหิตเป็น ม แล้วแปลง ย กับ ท ที่สุดชาติเป็น ชช
- สมปฏิจจติ ย่อมรับเฉพาะ สัม – ปฏิ บทหน้า อี ส ชาติในความปรารถนา ย ปัจจยในกัตตุ
ตี วิภัตติ แปลงนิคคหิตเป็น ม แล้วแปลง ย กับ ที่สุด ชาติเป็น จฉ ลบ อี ที ฎิ
แห่ง ฎิ โดยวิธีสนธิ
- ปมปริวัตตติ ย่อมเป็นไปพร้อม สัม – ปริ บทหน้า วัตต ชาติในความเป็นไป อ ปัจจย ตี
วิภัตติ แปลงนิคคหิตเป็น ม
- สมปาปุณนิ ท้นแล้ว สัม – ป บทหน้า อาป ชาติในความถึง – บรรลุ อุณา ปัจจย อี วิภัตติ
รัสสะเป็น อี แปลงนิคคหิตเป็น ม ลบ อา ที อาณา
- สมปิณฑเตติ ย่อมประมวลมา สัม บทหน้า ปิติ ชาติในความรวบรวม ณ ปัจจยในกัตตุ ตี
วิภัตติ แปลงนิคคหิตที่ สัม เป็น ม ลงนิคคหิตอาคมแปลง ณ ลบ อี ที ติ แห่ง
ปิติ ลบ ณ คง เอ ไว้
- สมมุสสุสติ ย่อมถูกต้องพร้อม สัม บทหน้า ปิติ ชาติในความถูกต้อง อ ปัจจยในกัตตุ ตี
วิภัตติ แปลงนิคคหิตเป็น ม แล้วแปลง ย กับ ส ที่สุดชาติเป็น สสุ (สมมุสสุติ อ
ปัจจย)
- สมมชชติ ย่อมกวาด สัม บทหน้า มชช ชาติในความกวาด – ชำระ – ถูก อ ปัจจย ตี
วิภัตติ แปลงนิคคหิตเป็น ม

- สนมกติ ย่อมกล่าว สมภ ชาติในความกล่าว – คั่นเคย – สนิท อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
แปลงนิกคหิตเป็น ม
- สมมนติ ย่อมระงับ สมุ ชาติในความสงบ ระงับ – ดับ – ลำบาก – เจียบ ย ปัจจัย
ในกัตตุ อนติ วิภัตติ ลบ อุที่ มุ แห่ง สมุ ชาติแล้วแปลง ย กับ ม ที่สุดชาติเป็น
มม
- สมมาเปสิ ให้ถึงพร้อมแล้ว ส – ป บทหน้า อาป ชาติในความถึง เณ ปัจจัยในเหตุกัตตุ อี
วิภัตติ รัสสะเป็น อิ แปลงนิกคหิตเป็น ม ลบ ณ ตง เอ ไว้แล้วลง ส อาคม
- สมसानสิ นับถือแล้ว ส บทหน้า มาน ชาติในความนับถือ เณ ปัจจัยในกัตตุ อี วิภัตติ
รัสสะเป็น อิ แปลง นิกคหิตเป็น ม ลบ ณ คง เอ ไว้แล้วลง ส อาคม
- สมมสติ ย่อมไต่ตรง ส บทหน้า สม ชาติในความลุ่มคล่ำ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ แปลง
นิกคหิตเป็น ม
- สมาคณฉิ คบหาแล้ว ส –อา บทหน้า คม ชาติในความไป- ถึง อ ปัจจัย อี วิภัตติรัสสะ
เป็น อิ แปลงนิกคหิตเป็น ม อาเทศ ม ที่สุดชาติเป็น ณฺ หรือแปลง คม เป็น
คณฉ
- สมาทยิสู ถือเอาพร้อมแล้ว ส –อา บทหน้า ทา ชาติในความให้ อ ปัจจัย อุม วิภัตติเป็น
อิสู แปลงนิกคหิตเป็น ม เอา อา ที่ ทา ชาติเป็น อิ วิการ อิ เป็น เอ เอา เอ
เป็น อย
- สมาทเปติ ย่อมชักชวน ส –อา บทหน้า ทา ชาติในความให้ ณาเป ปัจจัย ติ วิภัตติ แปลง
นิกคหิตเป็น ม ลบ อา ที่ ทา ชาติและณา ที่ ณาเป (เป็นเหตุกัตตุ แต่แปล
เป็นกัตตุ)
- สมापชชิ เข้าแล้ว ส –อา บทหน้า ปท ชาติในความถึง ย ปัจจัยในกัตตุ อี วิภัตติ รัสสะ
เป็น อิ แปลงนิกคหิตเป็น ม แล้วแปลง ย กับ ท ที่สุดชาติเป็น ชช
- มหาทรถ จงรวบรวม ส –อา บทหน้า หร ชาติในความนำไป อ ปัจจัย ถ ปัญจมีวิภัตติ
แปลงนิกคหิตเป็น ม

- สมิขุมตุ จงสำเร็จ สํ บทหน้า อิศ ชาติในความสำเร็จ ย ปัจจัย ในกัตตุ ตุ ปัญจมีวิภัตติ
แปลงนิกคหิตเป็น ม แล้วแปลง ย กับ ฐ ที่สุดชาติเป็น ชุม
- สมิณชนติ ย่อมเอนเอียง สํ บทหน้า อิลช ชาติในความไหว – สะเทือน อ ปัจจัย อนติ
วิภัตติ แปลงนิกคหิตเป็น ม
- สมภุราติ ย่อมบรรลु สมภุ ชาติในความถึง- บรรลุ – สำเร็จ ณา ปัจจัย ติ วิภัตติ
- สมภูจาเปสํ ให้ตั้งขึ้นพร้อมแล้ว สํ – อุ บทหน้า จา ชาติในความตั้ง ณาเป ปัจจัย อุ วิภัตติ
แปลงนิกคหิตเป็น ม ซ้อน ฎ หน้าธาตุลบ ณ ที่ ณาเป ลง ส อาคม
- สมীরติ ย่อมหวั่นไหว สํ บทหน้า อีร ชาติในความไหว – สั่น อ ปัจจัย ติ วิภัตติ แปลง
นิกคหิตเป็น ม
- สมุกลปติ ย่อมเจรจา สํ –อุ บทหน้า สป ชาติในความกล่าว อ ปัจจัย ติ วิภัตติ แปลง
นิกคหิตเป็น ม ซ้อน ล หน้าธาตุ
- สมุทาจรติ ย่อมร้องเรียก สํ – อุ –อา บทหน้า จร ชาติในความประพฤติ – เทียวไป อ
ปัจจัย ติ วิภัตติ แปลงนิกคหิต เป็น ม แล้วลง ท อาคม ที่ อา
- สยติ ย่อมนอน สํ ชาติในความนอน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ รัสสะ อี เป็น อี วิการ อี
เป็น เอ เอา เอ เป็น อย
- สรติ ย่อมระลึก สร ชาติในความระลึก – กำจัด – ไป – ถึง- เทียวไป – ประชุม อ
ปัจจัย ติ วิภัตติ
- สโมสรติ ย่อมประชุม สํ – โอ บทหน้า สร ชาติในความไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ แปลง
นิกคหิตเป็น ม
- สลลกุเขถ จงกำหนด สํ บทหน้า ลกข ชาติในความกำหนด ฌ ปัจจัยในกัตตุ ถ ปัญจมี
วิภัตติ แปลงนิกคหิต เป็น ล ลบ ณ คง เอ ไว้
- สลลปติ ย่อมเจรจา สํ บทหน้า ลป ชาติในความกล่าว – พูด อ ปัจจัย ติ วิภัตติ แปลง
นิกคหิตเป็น ล
- สลติ ย่อมเล่นไป สล ชาติในการเล่น -ไหล -สั่น ป้องกัน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ

สลลติ	ย้อมไป สลล ชาติในความไป- แล่น – ปราด อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
สวิ	ย้อมเป็นไป สว ชาติในความไป- ถึง – เป็นไป – เกิด อ ปัจจัย ตี วิภัตติ รัสสะ อุ เป็น อุ พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว
สสติ	ย้อมเป็นอยู่ สส ชาติในความเป็นอยู่ – หายใจ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
สสติ	ย้อมเบียดเบียน สสุ ชาติในความเบียดเบียน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ สุ แห่ง สสุ ชาติ
สหติ	ย้อมอดกลั่น สห ชาติในความอดกลั่น – อด อ ปัจจัย ตี วิภัตติ (ลงในหมวด จฺร ชาติก็ได้)
สยหติ	ย้อมครอบงำ สห ชาติในความครอบงำ –อาจ – สามารถ ย ปัจจัย ตี วิภัตติ แปร ย ไว้หน้า ห ไว้หลัง
สพติ	ย้อมร้อง สพ ชาติในความเลี้ยงดู – ปรนเปรอ อ ปัจจัย หิ ปัญจมีวิภัตติ
สัยม	จงสงวน สั บทหน้า ยม ชาติในความเลี้ยงดู – ปรนเปรอ อ ปัจจัย หิ ปัญจมี วิภัตติ ลบ เสีย
สัวตตติ	ย้อมเป็นไปพร้อม สั บทหน้า วตต ชาติในความเป็นไป อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
สัวร	จงสำรวม วร ชาติในความห้าม – กั้น อ ปัจจัย หิ ปัญจมีวิภัตติ ลบเสีย
สัวิชชนติ	ย้อมมีพร้อม สั บทหน้า วิท ชาติในความมี – เป็น ย ปัจจัย ในกัตตุ อนติ วิภัตติ แปลง ย กับ ท ที่สุดชาติเป็น ชช
สัวิทล	จงจัดแจง สั – วิ บทหน้า ธา ชาติในความทรงไว้ อ ปัจจัย ถ ปัญจมีวิภัตติ แปลง ธาเป็น ทท
สัเวหติ	ย้อมยัง --- ให้สลดพร้อม สั บทหน้า วิชิ ชาติในความกลัว เณ ปัจจัยในเหตุกัต ตุ ตี วิภัตติ วิการ อิ ที่ วิ เป็น เอ ลบ อิ ที่ ชิ แล ณ คง เอ ไว้
สัสรี	ท่องเที่ยวไปแล้ว สั บทหน้า สร ชาติในความเที่ยวไป อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิ วิภัตติ

สัสนเทนฺติ	ย้อมสนทนา – เปรียบเทียบ สั บทหน้า สนท ธาตุในความหลังไหล เอ ปัจจัย อนฺติ วิภัตติ
สัสิพฺพนฺติ	ย้อมเย็บพร้อม สั บทหน้า สิว ธาตุในความเย็บ อ ปัจจัย อนฺติ วิภัตติ แปลง ย กับ ว ที่วสุดธาตุเป็น พฺพ
สาขติ	ย้อมซึบซาบ สาข ธาตุในความซึบซาบ – อาบ – กระจาย – แพร่ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
สทยติ	ย้อมยินดี สท ธาตุในความยินดี – ชอบใจ – เพลิดเพลิน ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ทีฆะต้นธาตุลบ ณ คง ย ไว้
สาตี	ย้อมหุง – ต้ม สา ธาตุในความหุง – ต้ม อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
สาจรติ	ย้อมข้มเหง สาจร ธาตุในความข้มเหง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
สาธยติ	ย้อมยัง----ให้สำเร็จ สาธ ธาตุในความสำเร็จ ญย ปัจจัยในเหตุกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ๆ คง ย ไว้ (แปลเป็นกัตตุว่า ย้อมสำเร็จลง ย ปัจจัยในกัตตุ)
สารุณฺาติ	ย้อมสำเร็จ สาร ธาตุในความสำเร็จ อุณา ปัจจัย ติ วิภัตติแปลง ณา เป็น นา
सानติ	ย้อมลับ สาน ธาตุในความลับ – อาน – ทำให้คม อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
สามยติ	ย้อมใคร่ครวญ สม ธาตุในความดำริ – คิด – เฟิง – แลดู – ใคร่ครวญ ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ทีฆะต้นธาตุ ลบ ณ คง ย ไว้
สามเติ	ย้อมเรียกร้อง สาม ธาตุในความเรียกร้อง – เรียก ฌ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
สายติ	ย้อมยินดี सा ธาตุในความยินดี – ล้ม – จ้ม ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ
सारยติ	ย้อมเปลี่ย สาร ธาตุในความทูลพล ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติลบ ณ คง ย ไว้
สาเวติ	ย้อมยัง ----ให้ยินดี สุ ธาตุในความฟัง ฌ ปัจจัยในเหตุกัตตุ ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว ทีฆะต้นธาตุลบ ณ คง เอ ไว้
สาสติ	ย้อมสั่งสอน สาส ธาตุในความสั่งสอน – บังคับ – สั่ง – พร่ำสอน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ

- สีกยติ ย่อมจับต้อง สิกข ชาติในความจับต้อง – ถูกต้อง ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ
ลบ ณ คง ย ไว้
- สีกขาเปติ ย่อมยัง ----ให้ศึกษา สิกข ชาติในความศึกษา ณาเป ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ ณ
ที่ ณาเป
- สิงขสามิ ย่อมดม สิกขิ ชาติในความสูด –ดม อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลง นิคคหิตแปลงเป็น ง
ลบ อิ ที่ ฆิ ทีฆะที่สุดธาตุแลปัจจัย เป็น อา เพราะ มิ อยู่หลัง
- สิญจติ ย่อมรด สิจ ชาติในความรด- ราด – เท – วิต อ ปัจจัย ตี วิภัตติลงนิคคหิต
แปลงเป็น ณ
- สิจจยติ ย่อมย่ำยี สิจจ ชาติในความบด – ตัด –ย่ำยี ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ
ณ คง ย ไว้
- สิทติ ย่อมปลด สิท ชาติในความปลดเปลื้อง – หลุด –พ้น อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
- สิชชติ ย่อมสุก สิท ชาติในความระอุ - สุก ย ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ แปลง ย กับ
ท ที่สุดธาตุเป็น ชช
- สินทติ ย่อมเย็น สิท ชาติในความเย็น อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลง นิคคหิตแล้วแปลงเป็น ม
- สินาติ ย่อมผูก สิ ชาติในความผูก – พ้น ลับ นา ปัจจัย ตี วิภัตติ (สินินติ ลง ณ
ปัจจัย)
- สินาติ ย่อมหุง – ต้ม สา ชาติในความหุง – ต้ม นา ปัจจัย ตี วิภัตติ เอา อา ที่ สา
ธาตุเป็น อิ
- สิชฌติ ย่อมสำเร็จ สิจู ชาติในความสำเร็จ ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ เอา อุ ที่ ฐ เป็น
อ แปลง ย กับ ฐ ที่สุดธาตุเป็น ชฌ
- สินิยหติ ย่อมอิมใจ สินิห ชาติในความรักใคร่ – ชอบใจ อาลัย อิมใจ ย ปัจจัยในกัตตุ ตี
วิภัตติ แล้วแปร ย ไว้หน้า ห ไว้หลัง
- สินเทยติ ย่อมรักใคร่ สินเห ชาติในความรักใคร่ – อาลัย ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ
ลบ ณ คง ย ไว้

สิภติ	ย่อมยกย่อง สิบ ชาติในความยกย่อง สิบ ชาติในความยกย่อง – สรรเสริญ อ ปัจจัย ตี วิภตติ
สิลติ	ย่อมแสวงหา สิบ ชาติในความแสวงหา – เสาะหา อ ปัจจัย ตี วิภตติ
สียติ	ย่อมละเอียดยุติ สา ชาติในความเล็กน้อย – ละเอียดยุติ ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภตติ เอา อา ที่ สา ชาติ เป็น อิ
สีลาขติ	ย่อมสรรเสริญ สีลาข ชาติในความยกย่อง – สรรเสริญ – ชมเชย อ ปัจจัย ตี วิภตติ
สีลิสฺสติ	ย่อมกอดรัด สีลิส ชาติในความกอดรัด – ติดกัน ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภตติ แปลง ย กับ ส ที่สุดชาติเป็น สส
สีเสสติ	ย่อมเผาผลาญ สีลิสฺ ชาติในความเผาผลาญ – เร่าร้อน อ ปัจจัย ตี วิภตติ วิการ อิ ที่ ลี เป็น เอ ลบ อุ ที่ สุ
สีโลกติ	ย่อมประพันธ์ สีโลก ชาติในความประพันธ์ – แต่ง อ ปัจจัย ตี วิภตติ
สีโลณติ	ย่อมประหาร สีโลณ ชาติในความฆ่า – ปรหาร อ ปัจจัย ตี วิภตติ
สีพฺพติ	ย่อมเย็บ สีว ชาติในความเย็บ – แห้ง – เหี่ยว – เป็นไป อ ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิ ภตติ แปลง ย กับ ว ที่สุดชาติเป็น พฺพ (บางแห่งว่า สีว ชาติ)
สีสติ	ย่อมเบียดเบียน สีส ชาติในความเบียดเบียน อ ปัจจัย ตี วิภตติ
สีทติ	ย่อมแผ่ไป สีท ชาติในความแผ่ไป – จม – จบ- หยุต อ ปัจจัย ตี วิภตติ ที่ขะ ต้นชาติ
สีลติ	ย่อมมั่นคง สีท ชาติในความมั่นคง – คงที่ – รับ อ ปัจจัย ตี วิภตติ (ลงปัจจัย หมวด จุร ชาติก็ได้)
สุติ	ย่อมบด สุ ชาติในความบด อ ปัจจัย ตี วิภตติ
สุณาติ	ย่อมฟัง สุ ชาติในความฟัง – ผูก – ติดต่อ ณา ปัจจัย ตี วิภตติ
สุนฺนติ	ย่อมเบียดเบียน สุ ชาติในความเบียดเบียน นา ปัจจัย อนฺติ วิภตติ ลบ อา ที่ นา ปัจจัย

สุกขิสฺสติ	จักแห่ง สุข ชาติในความแห่ง อ ปัจจัย สฺสติ วิภัตติ แล้วยลง อิ อาคม
สุขติ	ย่อมสบาย สุข ชาติในความสบาย อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
สุภิตติ	ย่อมดำ สุภ ชาติในความดำ – บริภา อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
สุภฺณฺยติ	ย่อมแห่ง สุภฺณ ชาติในความแห่ง ญย ปัจจัย ในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
สณฺจติ	ย่อมปล่อย สุต ชาติในความแก้ – ปล่อย ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
สุขุมติ	ย่อมหมดจด สุข ชาติในความหมดจด – สะอาด- ผุดผ่อง ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ แปลง ย กับ ฐ ที่สุดชาติเป็น ชุม
สุนติ	ย่อมร้อง สุน ชาติในความร้อง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
สมฺภติ	ย่อมเบียดเบียน สมภ ชาติในความเบียดเบียน – กล่าวประหาร – ติ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
สุปติ	ย่อมหลับ สุป ชาติในความหลับ – ฝัน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
สุรติ	ย่อมส่องสว่าง สุร ชาติในความส่องสว่าง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
สมฺรติ	ย่อมยินดีด้วย สุข บทหน้า รรม ชาติในความยินดี – ราวเรียง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ แปร ร ไว้หลัง ม ไว้หน้า
สุลฺลยติ	ย่อมจัดแจง สุลล ชาติในความจัดแจง – ตระเตรียม ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
สุสฺสูสติ	ย่อมปรารถนาจะพึง สุข ชาติในความพึง ส ปัจจัย ติ วิภัตติ เทวภาวะ สุข ^{ขึ้น} หน้าชาติซ้อน ส หน้าชาติแล้วที่มะ อุ ที่ สุข ชาติเป็น อุ
สุสฺสติ	ย่อมแห่ง สุข ชาติในความแห่ง – เหี่ยว ย ปัจจัย ติ วิภัตติ แปลง ย กับ ส ที่สุดชาติเป็น สส
สุยฺหเต	ย่อมสามารถ สุข ชาติในความอาจ – สามารถ ย ปัจจัย เต วิภัตติ แปล ย ไว้ หน้า (เป็นได้ทั้งกัตตุ และ กัมม)

สูงยติ	ย้อมร้อยกรอง สูง ชาติในความประกาศ – แต่ง – ร้อยกรอง – ชี้แจง ญย ปัจจัยในกัตตุ สจ ชาติในความทิมแทง – ส่อเสียด – เสียดแง ทีฆะตันชาติก็มี
สูงติ	ย้อมไหล สูง ชาติในความไหล- รด- ชาติ – ขยาย – แสดง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
สูงยติ	ย้อมนับถือ สูง ชาติในความนับ – นับถือ ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ญ คย ใไว้
สูงยติ	ฟิงแล้ว สจ ชาติในความฟิง ย ปัจจัยในกัมม อี อชชัตตนิวิภัตติ แล้วแปลงเป็น ตถ ทีฆะ อุ เป็น อุ ลง อี อาคม
สูงยติ	ย้อมกล้า สูง ชาติในความกล้า – แข็ง – องอาจ ญย ปัจจัย ในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ญ คย ใไว้
สูงติ	ย้อมทิมแทง สูง ชาติในความทิมแทง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
เสติ	ย้อมนอน สี ชาติในความนอน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ รัสสะ อี เป็น อี วิการ อี เป็น เอ
เสติ	ย้อมเจริญ สีชาติ ในความเจริญ – รุ่งเรือง – ไป – ถึง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ วิการ อ ที่ สี เป็น เอ
เสจติ	ย้อมรด สีจ ชาติในความไหล – รด – ชาติ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ วิการ อี เป็น เอ (เสจ ชาติก็มี)
เสตติ	ย้อมสะอาด สีต ชาติในความขาว – ผือก อ ปัจจัย ติ วิภัตติ วิการ อี เป็น เอ
เสธติ	ย้อมสั่งสอน สีธ ชาติในความสั่ง – เจริญ – สั่งสอน – เป็นไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ ธ วิการ อี เป็น เอ
เสลยติ	ย้อมอำนาจ สีล ชาติในความแสดงความยินดี ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ วิการ อี ที่ สี เป็น เอ แล้วลบ ญ คย ใไว้
เสเสติ	ย้อมเหลือ สีส ชาติในความพิเศษ – เหลือ – แปลก ญย ปัจจัย ในกัตตุ วิการ อี ที่ สี เป็น เอ ลบ ญ คย เอ ใไว้
เสกติ	ย้อมเป็นไป เสก ชาติในความเป็นไป – ถึง – ไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ

เสติ	ย่อมหุง เส ชาติในความหุง – ต้ม อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
เสยยติ	ย่อมโปรย เส ชาติในความสิ้นไป – เสื่อมไป – เป็นไป อ ปัจจัยในกัตตุ สิ วัตต มานาวิภัตติ แล้วซ้อน ย หน้า ย ปัจจัย
เสลติ	ย่อมไป – ถึง สุล ชาติในความไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ ลु แห่ง เสล ชาติ
เสวติ	ย่อมคบ สิว ชาติในความคบ – เสพ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ วิการ อี ที สิ เป็น เอ (เสรุ ชาติก็มี สิ ชาติก็มี ใช้ได้เหมือนกัน)
โสกติ	ย่อมเป็นไป สุข ชาติในความเป็นไป –ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โสจามิ	ย่อมเศร้าโศก สุข ชาติในความเศร้าโศก – แห่ง –เหี่ยว อ ปัจจัย ตี วัตตมานา วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ที่ขะที่สุดชาติแลปัจจัยเป็น อา เพราะ มิ อยู่หลัง
โสจติ	ย่อมหยุด สุข ชาติในความหยุด –ช้า – เกียจคร้าน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โสภณ	จงงาม สุข ชาติในความงาม – ไพโรจน์ เอ ปัจจัย ถ ปัญจมีวิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โสภูติ	ย่อมจองหอง โสภู ชาติในความหยิ่ง – จองหอง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ แล้วลบ อุ ที่ ภู แห่ง โสภู ชาติ
โสสสามิ	จักฟัง สุข ชาติในความฟัง อ ปัจจัย สสามิ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โสเธสสาม	จักให้ชำระ สุข ชาติในความหมดจด – ชระ เณ ปัจจัยในเหตุกัตตุ สสาม วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ แล้วลบ ณ คง เอ ไว้
โสณติ	ย่อมประหาร โสณ ชาติในความฆ่า – ประหาร – รวมกันไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ตี วิภัตติ

ห

หณฤติ	ย่อมเดือดร้อน หน ธาตุในความเปียดเปียน ฆ่า –ประหาร ย ปัจจัย ตี วัตติ แปลง ย กับ น ที่ สุดธาตุเป็น ฤณ
हनุนติ	ย่อมฆ่า หน ธาตุในความฆ่า – ตี – ประหาร – เปียดเปียน อ ปัจจัย อนฺติ วิภตติ (ที่เป็น อนฺติ หน อ-ติ ทำที่สดุธาตุให้เป็นพยัญชนะสังโยค)
หณฺติ	ย่อมผุดผ่อง หนฺ ธาตุในความรุ่งเรือง – ส่อง – สว่าง –ผุดผ่อง อ ปัจจัย ตี วิภตติ
หเนยฺย	พียงเปียดเปียน หน ธาตุในความเปียดเปียน – เปียนไป –ไป – ถึง – ฆ่า –ตี – ประหาร อ ปัจจัย เอยฺย สัตตมีวิภตติ
हतฺติ	ย่อมถายอุจจาระ หท ธาตุในความถายอุจจาระ อ ปัจจัย ตี วิภตติ
हनฺติ	ย่อมถอน หนฺ ธาตุในความเล็ก – ถอน โอ ปัจจัย ตี วิภตติ ลบ อุ ที่ ญ แห่ง หนฺ ธาตุ
หम्मติ	ย่อมไป หम्म ธาตุในความไป – ถึง –เป็นไป อ ปัจจัย ตี วิภตติ
หยติ	ย่อมไป หย ธาตุในความไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ตี วิภตติ
หฺร	จงนำไป หร ธาตุในความถือ –ยึด –จับ อ ปัจจัย ตี วิภตติ
หฺริยติ	ย่อมเป็นไป หฺริย ธาตุในความเป็นไป- ไป –ถึง –เจ็ล อ ปัจจัย ตี วิภตติ
หฺริยฺนฺติ	อัน ---ย่อมไป หร ธาตุในความนำไป ย ปัจจัย อิ อากมหน้า ย อนฺติ วิภตติ ทีชชะ อิ เป็น อี
หฺรายติ	ย่อมละลาย หเร ธาตุในความละลาย อ ปัจจัย ตี วิภตติ เอา เอ ที่ หเร ธาตุ เป็น อาย
หฺสนฺติ	ย่อมละลาย หส ธาตุในความร่าเริง –หัวเราะ – เสสรวล –เฮฮา อ ปัจจัย อนฺติ วิภตติ
หฺวติ	ย่อมบูชา หฺว ธาตุในความบูชา – ให้ อ ปัจจัย ตี วิภตติ รัสสะ อุ เป็น อุ พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว

ทสตี	ย้อมร้อง หส ธาตุในความร่าเริง – หัวเราะ อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิรัตติ
หฬตี	ย้อมยกย่อง หฬ ธาตุในความยกย่อง – สรรเสริญ อ ปัจจัย ตี วิรัตติ
หายนตุ	จงเสื่อม หา ธาตุในความเสื่อม – สิ้น ย ปัจจัย ในกัตตุ อนตุ ปัญจมีวิรัตติ
หาสยสส	จง ---ให้ร่าเริง หส ธาตุในความร่าเริง – หัวเราะ ญย ปัจจัย ในเหตุกัตตุ สสุ ปัญจมีวิรัตติ ทีฆะต้นธาตุ ลบ ณ คง ย ไว้
หาสส์	จกนำไป หร ธาตุในความนำไป อ ปัจจัย สส์ กาลาติปัตติวิรัตติ ทีฆะต้นธาตุ แล้วลบที่สุดธาตุ
หิโณติ	ย้อมกำจก หิธิ ธาตุในความเที่ยวไป- ไป อ ปัจจัย ตี วิรัตติ ลง นิคคหิตแล้ว แปลงเป็น ณ ลบ อี ที ฑี แห่ง หิธิ ธาตุ
หิกุกติ	ย้อมร้อง หิกุก ธาตุในความร้อง อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิรัตติ
หิลาหติ	ย้อมสำราญ หิลาหิ ธาตุในความสำราญ –สบาย อ ปัจจัย ตี วิรัตติ ลบ อี ที ฑี แห่ง หิลาหิ ธาตุ
หิสตี	ย้อมร้อง หิสู ธาตุในความร้อง อ ปัจจัย ตี วิรัตติ ลบ อุ ที สุ แห่ง หิสู ธาตุ
หีเสตี	ย้อมเปียดเปียน หีสิ ธาตุในความเปียดเปียน – ประทุษร้าย ฌ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิรัตติ ลงนิคคหิตที่พยัญชนะต้นธาตุลบ อี ที สิ ลบ ณ คง เอ ไว้ (ลง อ ปัจจัยก็มี เช่น หีสตี)
หีสตี	ย้อมดูแคลน หีฬ ธาตุในความน่าดี ฌ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิรัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
หุจฉติ	ย้อมงอ หุจฉ ธาตุในความโก่ง – คด – งค อ ปัจจัย ตี วิรัตติ
หุณฺหติ	ย้อมประหาร หุหิ ธาตุในความฆ่า – ประหาร อ ปัจจัย ตี วิรัตติ ลง นิคคหิต แปลงเป็น ณ แล้วลบ อี ที ฑี
หุรติ	ย้อมงอ หุร ธาตุในความงอ –โก่ง –คด อ ปัจจัย ตี วิรัตติ
หุฬตี	ย้อมเป็นไป หุฬ ธาตุในความเป็นไป – ถึง ไป อ ปัจจัย ตี วิรัตติ
ເຈຕິ	ย้อมเปียดเปียน เหจ ธาตุในความเปียดเปียน อ ปัจจัย ตี วิรัตติ

- เสดติ ย่อมเป็นไป เสด ชาติในความไป – ถึง – เป็นไป – ร้อง – ส่งเสียง อ ปัจจย
 ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ สุ แห่ง เสด ชาติ
- เสดติ ย่อมประดิษฐ์ หิล ชาติในความทำ ให้มี – เป็น – เกิด อ ปัจจย ตี วิภัตติ วิการ
 อี ที่ หี เป็น เอ
- หสสติ จักมี – เป็น หุ ชาติในความมี – เป็น อ ปัจจย ตี วิภัตติ เอา อุ ที่ หุ ชาติเป็น
 เอ
- เสดติ จักมี – เป็น หุ ชาติในความเป็น – มี อ ปัจจย สสติ วิภัตติ เอา อุ ที่ หุ ชาติ
 เป็น เอห แล้วลง อี อาคม หลังชาติ ปัจจย ลบ สส คง ตี ไว้
- เสดติ ย่อมผัน เสด ชาติในความผัน – โปก ไม่ใฝ่ใจ อ ปัจจย ตี วิภัตติ
- โหติ ย่อมมี – เป็น หุ ชาติในความมี - เป็น เพียงพอ อ ปัจจย ตี วิภัตติ พฤทธิ อ
 เป็น โอ (บางแห่งว่า เป็น หุ ชาติ)
- โหเลติ ย่อม---ให้ไหว หุ ชาติในความไหว เณ ปัจจยในเหตุกัตตุ ตี วิภัตติ พฤทธิ อ
 เป็น โอ ลบ ณ คง เอ ไว้
- โหหิตี จักมี ---เป็น หุ ชาติ อ ปัจจย สสติ วิภัตติ เอา อุ แห่ง หุ ชาติเป็นโอห ลง อี
 อาคม แล้วลบ สส คง ตี ไว้ (เอา อุ เป็น อูว ก็มี เช่น อหุมหเส)
- โหพติ ย่อมเป็นไป โหพ ชาติในความแห่ง – เหี่ยว – ไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจย ตี
 วิภัตติ

*****